

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ BİLİM DALI

BAĞLANMA STİLLERİ VE AFFETME DÜZEYİNİN
EVLİLİK UYUMUNA ETKİSİ

Tayyibe YAMAN AKPINAR
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi ÖZLEM ALTUNSU SÖNMEZ

Konya – 2019

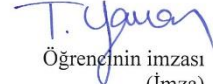
T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Tayyibe YAMAN AKPINAR
	Numarası	144211001001
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı/Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tezin Adı	Bağlanma Stilleri ve Affetme Düzeyinin Evlilik Uyumuna Etkisi

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası
(İmza)

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Yüksek Lisans Tezi Kabul Formu

Öğrencinin	Adı Soyadı	Tayyibe YAMAN AKPINAR
	Numarası	144211001001
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı/Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Özlem ALTUNSU SÖNMEZ
	Tezin Adı	Bağlanma Stilleri ve Affetme Düzeyinin Evlilik Uyumuna Etkisi

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Bağlanma Stilleri ve Affetme Düzeyinin Evlilik Uyumuna Etkisi başlıklı bu çalışma 13/06/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Dr. Öğr. Üyesi Özlem ALTUNSU SÖNMEZ	Danışman	
Dr. Öğr. Üyesi Gamze AKSAN	Üye	
Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül SİLİ KALEM	Üye	

Teşekkür

Araştırma sürecinin her aşamasında bilgisi ve deneyimi ile yardımlarını esirgemeyen, değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Özlem ALTUNSU SÖNMEZ'e teşekkürlerimi sunarım. Bu vesileyle yüksek lisans eğitimimde emeği olan ve süreçte bana katkıları bulunan değerli hocalarıma sonsuz teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimim sırasında bana her zaman güzel arkadaşlıklarıyla destek olan, çalışmamın tüm aşamalarında yaşadığım sıkıntı ve mutlulukları paylaşan arkadaşlarıma ve çalışmam boyunca desteğini benden esirgemeyen eşime ve aileme teşekkür ederim.

Haziran- 2019

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Tayyibe YAMAN AKPINAR	Numarası	144211001001
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Aile Danışmanlığı ve Eğitimi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans		
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Özlem ALTUNSU SÖNMEZ		
	Tezin Adı	Bağlanma Stilleri ve Affetme Düzeyinin Evlilik Uyumuna Etkisi		

Özet

Bu araştırmanın temel amacı bağlanma stilleri ve affetme düzeyinin evlilik uyumuna etkisini incelemektir.

Araştırmanın çalışma grubu 210 yetişkin evli bireyin kolayda örnekleme yöntemi ile seçilmesi yoluyla oluşturulmuştur. Araştırmada bağlanma stillerini belirlemek amacıyla “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri- II”, affetme düzeyini belirlemek için “Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği”, evlilik uyumunu belirlemek için “Evlilik Uyum Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

Analizlerde tanımlayıcı istatistikler frekans (n), yüzde (%), ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerler olarak belirtilmiştir. İki grubun karşılaştırmalarında Student’s t test, üç ve üzeri grupların karşılaştırmalarında One-way ANOVA test ve farklılığa neden olan grubun tespitinde Bonferroni test kullanılmıştır. Ölçeklerin birbirine olan etkisi için çoklu lineer regresyon analizi yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık için tip 1 hata değeri 0.05’in altında olan ($p < 0.05$) durumlar anlamlı kabul edilmiştir.

Korelasyon analizlerinde sayısal verilerin karşılaştırılmasında Pearson Product-Moment Korelasyon testi ile incelenmiştir. İstatistiksel anlamlılık $p < 0.01$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular literatür eşliğinde tartışılmış ve ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bağlanma Stilleri, Affetme, Evlilik Uyum

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Tayyibe YAMAN AKPINAR	Numarası	144211001001
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Aile Danışmanlığı ve Eğitimi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans		
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Özlem ALTUNSU SÖNMEZ		
	Tezin Adı	The Effect of Attachment Styles and Level of Forgiveness on Marital Adjustment		

Summary

The main purpose of this study is to examine the effect of attachment styles and the level of forgiveness on marital adjustment.

In the study “Experiences in Close Relationships-Revised”, “The Marital Offence-Specific Forgiveness Scale”, “Marital Adjustment Test” and “The Personal Information Form” was used.

The findings of the study were discussed in the light of the literature and recommendations were made in line with the results.

Key Words: Attachment Styles, Forgiveness, Marital Adjustment

İÇİNDEKİLER

Teşekkür.....	iii
Özet.....	iv
Summary.....	v
Kısaltmalar.....	viii
Tablolar Listesi.....	ix
Giriş.....	1
I. BÖLÜM.....	3
1. Araştırmanın Genel Çerçevesi.....	3
1.1. Araştırmanın Amacı.....	3
1.2. Araştırmanın Önemi.....	3
1.3. Varsayımlar (Sayılıtlar).....	4
1.4. Sınırlılıklar.....	4
1.5. Tanımlar.....	4
II. BÖLÜM.....	6
2. Konu ile İlgili Kuramsal ve Kavramsal Açıklamalar.....	6
2.1. Bağlanma Kuramı.....	6
2.1.1. Bağlanmanın Gelişimi.....	7
2.1.2. İçsel Çalışan Modeller.....	8
2.1.3. Mary Ainsworth'ün Katkıları.....	9
2.1.4. Bebeklik ve Çocuklukta Bağlanma.....	12
2.1.5. Yetişkinlikte Bağlanma.....	14
2.1.5. Bartholomew'in Dörtlü Bağlanma Modeli (DBM).....	15
2.2. Affetme.....	18
2.3. Evlilik Uyumu.....	22
III. BÖLÜM.....	25
3. Konu ile İlgili Araştırmalar.....	25
3.1. Bağlanma Kuramı ile İlgili Yapılan Araştırmalar.....	25
3.2. Affetme ile İlgili Yapılan Araştırmalar.....	26
3.3. Evlilik Uyumu ile İlgili Yapılan Araştırmalar.....	28

IV. BÖLÜM.....	31
4. Yöntem.....	31
4.1. Araştırmanın Modeli.....	31
4.2. Çalışma Grubu	31
4.4. Veri Toplama Araçları	36
4.4.1. Kişisel Bilgi Formu.....	36
4.4.2. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri- II	36
4.4.3. Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği.....	37
4.4.4. Evlilik Uyumu Ölçeği (EUÖ).....	37
4.5. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	38
4.5.1. Verilerin Toplanması	38
4.5.2. Verilerin Analizi	38
V. BÖLÜM.....	39
5. Bulgular	39
VI. BÖLÜM.....	85
6. Tartışma ve Yorum	85
Sonuçlar	85
Öneriler	105
Kaynakça	106
Ekler.....	115

Kısaltmalar**Akt:** Aktaran**DBM:** Dörtlü Bağlanma Modeli**Ed:** Editör**ESAÖ:** Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği**EUÖ:** Evlilikte Uyum Ölçeği**Vd:** Ve Diğerleri**YİYE- II:** Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri- II

Tablolar Listesi

Tablo- 1: Evlilikte Uyum Ölçeği (EUÖ), Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği (ESAÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II (YİYE-II) ve Ölçeklerin Alt Boyutlarına Ait İç Tutarlılık Analizi Değerleri	32
Tablo- 2: Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları	32
Tablo- 3: Evlilikte Uyum Ölçeği (EUÖ), Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği (ESAÖ) ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri- II (YİYE-II) Alt Boyutlarına Ait Önemli İstatistiksel Değerler	36
Tablo- 4: Evli Bireylerin YİYE-II Kaçınma Boyutu Ortalama Puanları Değerlerinin Eğitim Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı	40
Tablo- 5: Evli Bireylerin YİYE- II Kaçınma Boyutu Ortalama Puanları Değerlerinin Çalışılan Sektör Durumuna Göre Dağılımı	41
Tablo- 6: Evli Bireylerin YİYE- II Kaçınma Boyutu Ortalama Puanları Değerlerinin Gelir Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı	42
Tablo- 7: Evli Bireylerin YİYE- II Kaçınma Boyutu Ortalama Puanları Değerlerinin Eşle Evlilik Süresi Durumuna Göre Dağılımı	43
Tablo- 8: Evli Bireylerin YİYE- II Kaygı Boyutu Ortalama Puanları Değerlerinin Evliliği Tanımlama Durumuna Göre Dağılımı	45
Tablo- 9: Evli Bireylerin YİYE- II Kaçınma Boyutu Ortalama Puanları Değerlerinin Evliliği Tanımlama Durumuna Göre Dağılımı	47
Tablo- 10: Evli Bireylerin YİYE- II Kaçınma Boyutu Ortalama Puanları Değerlerinin Diğer Eşin Destek Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı	48
Tablo- 11: Evli Bireylerin YİYE- II Kaygı Boyutu Ortalama Puanları Değerlerinin Diğer Eşin Saygı Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı	49
Tablo- 12: Evli Bireylerin YİYE- II Kaçınma Boyutu Ortalama Puanları Değerlerinin Diğer Eşin Saygı Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı	50
Tablo- 13: Evli Bireylerin EUÖ İlişki Tarzı Toplam Puanları Değerlerinin Yaşa Göre Dağılımı	52
Tablo- 14: Evli Bireylerin EUÖ İlişki Tarzı Toplam Puan Değerlerinin Çalışılan Sektör Durumuna Göre Dağılımı	54
Tablo- 15: Evli Bireylerin EUÖ Anlaşma Toplam Puan Değerlerinin Eşle Evlilik Süresi Durumuna Göre Dağılımı	55
Tablo- 16: Evli Bireylerin EUÖ İlişki Tarzı Toplam Puan Değerlerinin Eşle Evlilik Süresi Durumuna Göre Dağılımı	56
Tablo- 17: Evli Bireylerin EUÖ Anlaşma Toplam Puan Değerlerinin Eşle Olan Yaş Farkı Durumuna Göre Dağılımı	57
Tablo- 18: Evli Bireylerin EUÖ İlişki Tarzı Toplam Puan Değerlerinin Çocuk Sayısı Durumuna Göre Dağılımı	58

Tablo- 19: Evli Bireylerin EUÖ Anlaşma Puan Değerlerinin Evliliği Tanımlama Durumuna Göre Dağılımı	60
Tablo- 20: Evli Bireylerin EUÖ İlişki Tarzı Toplam Puan Değerlerinin Evliliği Tanımlama Durumuna Göre Dağılımı	62
Tablo- 21: Evli Bireylerin EUÖ Anlaşma Toplam Puan Değerlerinin Diğer Eşin Destek Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı	64
Tablo- 22: Evli Bireylerin EUÖ İlişki Tarzı Toplam Puan Değerlerinin Diğer Eşin Destek Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı	66
Tablo- 23: Evli Bireylerin EUÖ Anlaşma Toplam Puan Değerlerinin Diğer Eşin Saygı Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı	68
Tablo- 24: Evli Bireylerin EUÖ İlişki Tarzı Toplam Puan Değerlerinin Diğer Eşin Saygı Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı	70
Tablo- 25: Evli Bireylerin ESAÖ Bağışlama Toplam Puan Değerlerinin Yaşa Göre Dağılımı	72
Tablo- 26: Evli Bireylerin ESAÖ Dargınlık-Kaçınma Toplam Puan Değerlerinin Evliliği Tanımlama Durumuna Göre Dağılımı	76
Tablo- 27: Evli Bireylerin ESAÖ Bağışlama Toplam Puan Değerlerinin Evliliği Tanımlama Durumuna Göre Dağılımı	76
Tablo- 28: Evli Bireylerin ESAÖ Dargınlık-Kaçınma Toplam Puan Değerlerinin Diğer Eşin Destek Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı	78
Tablo- 29: Evli Bireylerin ESAÖ Dargınlık-Kaçınma Toplam Puan Değerlerinin Diğer Eşin Saygı Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı	80
Tablo- 30: Evli Bireylerin Bağlanma Stillerinin ve Affetme Düzeylerinin, EUÖ Anlaşma Düzeyinin Yordamasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları	83
Tablo- 31: Evli Bireylerin Bağlanma Stillerinin ve Affetme Düzeylerinin, EUÖ İlişki Tarzı Düzeyinin Yordamasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları.....	84

Giriş

Aile; anne, baba ve çocuklardan meydana gelen en küçük toplumsal birimdir. Durkheim aileyi, "aralarında kan bağı bulunan ya da aynı soydan geldiklerine inanan fertlerden oluşan sosyal varlık", olarak tanımlamaktadır (Akt., Celkan, 1991). Aile evlenme akdiyle başlar. Evlilik iki insanın ortak bir yaşamı paylaşmak için oluşturduğu bir yapı, bir ilişkiler sistemidir. Eşlerin ve çevrenin beklentisi bu evliliğin başarılı olarak bir ömür boyu sürmesidir (Tarhan, 2010).

Başarılı evliliklerde eşler kendilerini huzurlu, mutlu ve güven içinde hissederler. Fakat bir birlikteliğin yürütülmesi zaman zaman zor ve sancılı olabilmektedir. Eğer eşler evlilik öncesindeki hayatlarını özleyorsa veya evlendikleri için pişman olduklarını sıkça dile getiriyorlarsa bu evliliğin başarılı olduğu düşünülemez. Kurdukları ailenin mimarları olan eşlerin aralarındaki uyum ve dayanışma bu yeni yapının temelini oluşturur. Eşlerin evlilikten beklentilerinin gerçekleşmesi, eşler arasındaki sağlıklı ilişkinin sonucunda mümkün olabilir. Uyumlu ve dengeli ilişkilerle oluşturulmuş, huzurlu ve mutlu bir aile ortamı, dünyaya gelecek çocukların sağlıklı gelişimi için de önemli ve gereklidir. Mutlu ailelerde yetişen çocuklar, gelecekte dengeli aileler kurmakta güçlük çekmezler. Bu nedenle tüm aile içi ve dışı etkileşimlerinde başarılı ilişkiler kurabilirler. Mutlu aileler, geleceğin sağlıklı ve güçlü toplumlarını oluşturacaktır. Bu bağlamda mutlu aile demek mutlu toplum demektir. Mutlu ailelerde eşler sorumluluk sahibi, fedakâr, sadakatli, iradeli, duygu ve düşünce de hür ve inançlı bireylerdir. Başarılı bir evlilik, eşler arasında uyumun sağlanabildiği ölçüde elde edilebilir (Tarhan, 2010).

Evlilik uyumu, eşlerin evlilikten doyum almaları, çatışma çözme becerilerine sahip olmaları, evlilikten beklentilerini yerine getirmeleri ve benzer ilgi ve aktiviteleri paylaşabilmeleri ile ilgilidir. Farklı kişilikteki iki bireyin bir araya gelerek mutlu olma amacıyla birbirlerini tamamlamaları evlilik uyumu olarak tanımlanmaktadır (Yenilmez, 2012).

Bireyler erken dönemde annesi ile kurulan bağlanma ilişkisinin bir benzerini, yetişkinliklerinde eşleri ile kurdukları ilişkide de sergilemektedirler (Yenilmez, 2012). Bağlanma Kuramı, temelde bebek ile anne arasında kurulan duygusal bağı ifade etmektedir (Bowlby, 2013). Bu bağ bireyin kendisini ve başkalarını nasıl

gördüğünü etkilemektedir (Bartholomew, 1990). Bireyler bağlanma örüntüleri ilişkilerinde nasıl davranacakları konusunda belirleyici olabilmektedir.

Evlilik ilişkisi doğası gereği, bireylerin incinmesine neden olabilecek dinamiklere sahiptir. Bu olumsuz yaşantıların nasıl ele alındığı bireylerin evlilikten duydukları mutluluk, uyum ve devamlılık için önemlidir. Bu bağlamda affetme kavramının evlilik ilişkisinde önemli rol oynadığı düşünülmektedir (Gümüş, 2015).

I. BÖLÜM

1. Araştırmanın Genel Çerçevesi

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın amacı, önemi, sınırlılıkları ve araştırmada yer alan temel kavramların tanımlarına yer verilmiştir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada temel amaç, bağlanma stilleri ve affetme düzeyinin evlilik uyumuna etkisini incelemektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Evli bireylerin bağlanma stilleri demografik değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
2. Evli bireylerin evlilik uyumu demografik değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
3. Evli bireylerin affetme düzeyleri demografik değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
4. Evli bireylerin bağlanma stilleri, affetme düzeyleri ve evlilik uyumu arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?
5. Evli bireylerin bağlanma stilleri ve affetme düzeyleri evlilik uyumunu anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?

1.2. Araştırmanın Önemi

Evlilik kurumu aile yapısının temelini oluşturarak gelecek nesilleri yetiştirip toplumun devamının sağlanmasına olanak sağlamaktadır. Evlilik ilişkisi pek çok duyguyu barındırmaktadır; mutluluk, incinme, kırgınlık bu duygulardan bazılarıdır. Tayşi (2007), ilişkilerde iki birey arasındaki yakınlık arttıkça bireylerin birbirlerine verdiği önemin de arttığını dolayısıyla; kişilerin daha kolay incinebildiklerini vurgulamaktadır.

İncinme sonucunda bireyler öfke, kırgınlık, üzüntü gibi duygular hissedebilmektedir. Bütün evliliklerde görülebilecek incinme sonucunda birçok kişinin ilişkisine devam ettiği görülmektedir (Tayşi, 2007). İncinme sonucunda ortaya çıkan duygularla baş etme ve evliliğin devamını sağlama konusunda affetmenin yerini belirlemek önemlidir.

Bireyler yaşamın ilk yıllarında anneyle kurulan bağlanma ilişkisinin bir benzerini, yetişkinlikte evlilik ilişkisinde de sergilemektedir (Yenilmez, 2012). Bu bağlamda bağlanma stillerinin evlilik uyumunu etkilediği düşünülmektedir.

Bireyler ve toplum üzerinde önemli etkisi olan evlilik ilişkilerine etki eden faktörlerin araştırılması ilişkilerin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesine katkı sağlamak için son derece önemlidir.

Araştırmada bağlanma stilleri ve affetme düzeyinin evlilik uyumuna etkisini inceleneceğinden hem ruh sağlığı alanında çalışan bireyler hem de aileler için kapsamlı bilgi sunacaktır.

1.3. Varsayımlar (Sayıtlar)

Araştırmaya katılan bireylerin uygulanan ölçme araçlarına içtenlikle ve doğru olarak cevap verdikleri varsayılmaktadır.

1.4. Sınırlılıklar

1. Araştırmada incelenen bağlanma stilleri “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II” nin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.
2. Araştırmada incelenen affetme düzeyi “Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği” nin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.
3. Araştırmada incelenen evlilik uyumu “Evlilikte Uyum Ölçeği” nin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Bu bölümde araştırmada kullanılan kavramların tanımlarına yer verilmiştir.

Bağlanma: Bebek ile anne/ bakım veren arasındaki duygusal bağıdır (Bowlby, 2013).

Bağlanma Stilleri: Bireyin kendisini ve başkalarını nasıl gördüğünü açıklayan sosyal etkileşim durumudur (Bartholomew, 1990).

Affetme: Bir kişinin kendisini haksız yere inciten kişi ve olayla savaşını bir tarafa bırakarak, inciten kişiye yönelik kızgınlık, bu kişiyi yargılama ve o kişiye aynı şekilde davranma haklarından vazgeçmeye yönelik istekliliğidir (Enright ve Fitzgibbons, 2000; Akt., Aydın, 2017).

Evlilik Uyum: Çiftlerin evlilikteki başarısı ve işlevselliği olarak tanımlanan genel bir terimdir (Baltaş ve Baltaş, 1993; Akt., Kalkan, 2002).

II. BÖLÜM

2. Konu ile İlgili Kuramsal ve Kavramsal Açıklamalar

2.1. Bağlanma Kuramı

John Bowlby, bağlanma kuramını ortaya koyan kişidir. Bowlby'e göre bağlanma kavramı güven, destek ve rahatlığı içeren duygusal bir bağı ifade etmektedir (Akt., Tüzün ve Sayar, 2006).

Bowlby 1950 yılında Lonra'da ki evsiz çocukların ruh sağlıkları hakkında araştırmalar yapmış ve bu araştırmalar bağlanma kuramının çıkış noktasını oluşturmuştur. Londra Çocuk Danışma Kliniği'ndeki Bowlby'nin bu deneysel çalışmaları, erkek çocukların annelerinden küçük yaşta ayrılmalarının sonraki yıllarda suç işleme oranlarını artırdığını göstermiştir. Ailesi ile birlikte yaşayan fakat sora uzun süreli ayrılıklar yaşayan çocuklarda da benzer semptomlar gözlemlenmiştir. Bowlby, bu çocukların asıl sorununun “yaşamlarının ilk yıllarında anne figürüne gerçek bir bağlanma oluşturma olanağından yoksun kaldıkları için sevmeyi başaramamaları” olduğunu ifade etmektedir. Bowlby bu araştırmalar sonucunda anne ile bebek arasındaki duygusal bağın gelişim sürecinde önemli olduğuna vurgu yapmıştır (Akt., Gündaş, 2013).

Kişilik gelişimi açısından bireyin bağlanma biçimi büyük öneme sahiptir (Cömert ve Ögel, 2014). Bowlby kişilik gelişiminin sağlıklı olması için çocuk ile anne arasındaki ilişkinin sıcak, yakın ve sürekli olması gerektiğini aksi takdirde çocuğun ciddi problemler yaşayacağını dile getirmiştir. Bowlby, bağlanma kuramını oluştururken etiyoloji ve nesne ilişkileri kuramından etkilenmiştir.

Bowlby, bağlanmayı iki birey arasındaki güçlü bağ şeklinde tanımlamıştır (Oskay, 2018). Bağlanma Kuramı insanların önemsedikleri kişilerle neden duygusal bağ kurma eğiliminde olduklarını açıklar. Duygusal bağ kurma eğilimi yeni doğanların hayatlarına devam etmeleri için gerekli ve gelişimsel açıdan işlevseldir (Sümer ve Güngör, 1999). Bebekler kendilerini gözetleyip destekleyen ve ihtiyaç duyduklarında onları rahatlatan anne ile yakınlık kurmak ve bu yakınlığı devam ettirmek üzere güdülenmiş bir bağlanma davranış sistemiyle doğarlar. Bebeğin anne ile aralarında bir bağ kurmak ve aralarındaki bağı devam ettirmek üzere doğuştan getirdiği bazı davranışlar vardır. Bu davranışlar; emme, izleme, gülme ve ağlamadır.

Yaşamın ilk sosyal ilişkisi olarak kabul edilen bağlanma, yaşamın her döneminde gözlemlenen insan doğasının ayrılmaz bir parçasıdır. Bowlby'e göre anneyle çocuk arasında oluşan bağlanma örüntüsü, bireyin hayatı boyunca diğer insanlarla ilişkilerine ve uyumuna da etki eder (Akt., Gündaş, 2013). Bağlanma sistemi, bebek ile anne arasındaki fiziksel yakınlığı güçlü tutarak çocukları çevreden gelebilecek tehlikelere karşı korurken bir diğer taraftan da çocukların çevreyi keşfetmesi için gerekli koşulları sağlar. Bowlby'e (1969, 1973, 1979, 1980) göre, bağlanmanın evrimsel görevi çocuğun tehlikelerden korunması ve hayatta kalma şansını artırmaktır. Bu bağlamda en temel hedef anne ile bebek arasındaki yakınlığın korunmasıdır. Bu yakınlık "çocuğun çevresini keşfetmede kullanabileceği 'güvenli bir temel' ve tehlike anında korunabileceği 'sağlam bir sığınak' işlevi" görür (Akt., Sümer ve Güngör, 1999).

Bağlanma aşamaları; bebekle bakım veren arasındaki yakınlığı arzulama ile koruma, ayrılığı protesto etme, keşfetme faaliyetleri adına bakım veren kişiyi güvenli bir üs şeklinde kullanmak gibi dört temel eylem örüntüsüyle tarif edilebilir (Morsünbül ve Çok, 2011). Bowlby, bağlanma ilişkisinde bebek istediği yakınlığı sağlayamazsa ayrılığa karşı tepkiler vereceğini söylemektedir. Bu tepkiler üç temel evrede incelenmiştir: Bu tepkilerden ilki "ayrılık protestosu" dur. Bebek bakım veren kişiden ayrılığı ağlayarak, etkin bir şekilde bakıcıyı arayarak ve başkalarının onu yatıştırma faaliyetlerine direnç göstererek protesto eder. İkinci tepki ise "umutsuzluk" tur. Umutsuzluk, pasif olmayı, acı ve üzüntü duygusunu ifade eder. Üçüncü tepki ise, sadece insanların başvurduğu bir sistem olan "kopma" dır. Kopma yaşanması halinde bebek, anneye ilgi göstermez, anneden uzaklaşır ve başka şeylerle ilgilenir (Akt., Gündaş, 2013).

2.1.1. Bağlanmanın Gelişimi

Bowlby, bağlanma davranışının gelişimini çeşitli evrelere ayırmıştır. Bu evrelere aşağıda yer verilmiştir;

1- Figürün Sınırlı Ayrımıyla Yönelim ve Sinyaller: Doğumdan itibaren 3. aya kadar olan süreyi kapsar. Bu evrede bebeğin etrafındaki kişiyle kurduğu ilişkide; gülümseme, bir kişiye yönelme, kavrama- ulaşma ve gözleriyle takip etme gözlemlenmektedir. Bebeğin insan seslerini dinlediği ve insanların yüzlerine

bakmaktan hoşlandığı bu evrede bebekler 5. ve 6. haftadan sonra göz teması kurmaya ve gülücükleri sosyalleşmeye başlar.

2- Bir veya Birden Fazla Ayrı Figüre Yönelme ve Yöneltilen Sinyaller: Bu evre 3. aydan 6. aya kadar devam eder. Bebek tanıdıkları kişilere cevaplar verirken yabancıları da fark etmeye başlar. Aynı zamanda bebek, anneyi de ayırt etmeye ve anneye belirgin şekilde farklı tepkiler vermeye başlar.

3- Sinyallerin Yanı Sıra Hareketler Aracılığıyla Ayrı Bir Figüre Yakınlığın Korunması: 6. aydan itibaren başlayan bu evre 2- 3 yaşlarına kadar devam eder. Bu evrede bebek anneyi ihtiyaç halinde geri dönülebilecek bir üs olarak kabul eder ve keşfe çıkar. Keşif dışında bu evrede takip etme, yaklaşma ve tırmanma davranışları görülür.

4- Karşılıklı İlişkinin Biçimlenmesi: Bu evrede bebek annesinin tepkilerini kestirebilir ve kendisini ayarlayabilir. Bağlanma Kuramına göre bebek yaşamın ilk günlerinden itibaren anneye ilk bağlanma tecrübesini yaşamaktadır. Sağlıklı bağlanma ilişkisinin geliştirilebilmesi, ilişkinin hem bebek hem de anne için doyurucu, haz verici ve verimli olmasına bağlıdır (Akt., Ainsworth, 1969).

Çocukların duyarlı bir bakım verenle ilişki kurmaları psikolojik sağlıkları için önemlidir. (Hortaçsu, Cesur ve Oral, 1993).

2.1.2. İçsel Çalışan Modeller

Bowlby'e göre anne ile tekrarlanan günlük yaşantılar çocuğun zihninde annenin içsel temsillerini oluşturur. Annenin çocuğa verdiği tepkiler ve onun yakınlık isteğine karşı sergilediği davranışları bebek; bilişsel temsiller olarak kodlar. Bağlanma kuramında bilişsel temsiller "içsel çalışan modeller" olarak adlandırılmıştır (Akt., Morsünbül ve Çok, 2011). İçsel çalışan modellerin kendilik modeli ve başkaları modeli olmak üzere iki boyutu bulunmaktadır. Kendilik modeli, çocuğun bağlanma figürü tarafından ne kadar değerli olduğunu kavramasıyla ilişkiliyken, başkaları modeli bağlanma figürünün çocuğun korunma ve desteklenme ihtiyaçlarına uygun cevap verebilen bir insan olarak algılanıp algılanmadığıyla ilişkilidir. Bu bağlamda anneye/ bakım veren kişiyle kurulan bağlanma ilişkisi çocuğun içsel çalışan modellerini oluşturarak hayata bakış açısında ve diğer insanlarla kurduğu ilişkide belirleyici olur. İçsel çalışan modeller, kişinin hem kendi

davranışlarını hem de başkalarının davranışlarını yorumlamasını etkiler ve kişinin beklentilerini, inançlarını yönlendirir (Hamarta, 2004).

Bebeklikte duyulan güven ihtiyacının karşılanıp karşılanmaması bireyin, hayat boyu kuracağı sevgi ilişkilerinin temelini oluşturur (Oskay, 2018). Bebeğin ihtiyaçları karşısında annenin yaklaşımı, bebeğin duygu, düşünce ve davranışlarını da yönlendirir (Aydoğdu, 2013). Araştırmacılar (Cassidy, 1988; Hazan ve Shaver, 1994), erken dönemdeki bağlanma yaşantıları temelinde oluşan zihinsel modellerin “hem kişinin kendisine ilişkin beklenti, inanç ve duygularını, özellikle de özsaygısını hem de başkalarına duyulan güven ve sosyal ilişkilerde hissedilen rahatlık düzeylerini” etkilediğini vurgular (Akt., Sümer ve Güngör, 1999).

İçsel çalışan modeller genellikle farkında olmaksızın işlev gören ve başkalarının eylem ile niyetlerine ilişkin olarak yordamada rehberlik eden yapılardır (Güngör, 2000). Bowlby (1973), ailesi tarafından istenmeyen bir çocuğun sadece ailesinin değil hiç kimsenin kendisini istemeyeceğini hissedeceğini aksine sevilen bir çocuğun sadece ailesi tarafından değil herkes tarafından sevileceği düşüncesiyle büyüyebileceğini söylemektedir (Akt., Özteke, 2015).

Araştırmacılar (Bretherton, 1992; Noller ve Feeney, 1994), kendimiz ve başkalarına ilişkin zihinsel modellerin oluştuktan sonra katılışıp değişime direnç gösterdiğini vurgulamaktadır. Özellikle de bağlanma figürüyle kurulan ilişkiler genel olarak olumsuz ise zihinsel modellerin esnekliklerini göreceli olarak kaybedeceği ve değişime yüksek düzeyde direnç göstereceği dile getirilmektedir. (Akt., Sümer ve Güngör, 1999). Bartholomew’a (1993) göre, erken yaşam dönemlerinde bağlanma konusunda yapılan araştırmalar göstermiştir ki, 12 aylık çocuklar bağlanma figürlerine dair doğrudan gözlemlenebilir beklentilere sahiptir (Akt., Sümer ve Güngör, 1999).

2.1.3. Mary Ainsworth’ün Katkıları

Ainsworth, anne- çocuk ilişkisi temelinde bağlanma davranışıyla ilgili bireysel farklılıkları inceleyerek bağlanma kuramına büyük katkı yapmıştır. Ayrıca Ainsworth, bağlanma kuramının temel sayılıtlarını sistematik olarak inceleyen ilk kişidir (Akt., Hamarta, 2004).

Ainsworth da bağlanmanın duygusal bir bağ olduğunu ifade eder. Ainsworth'e (1991) göre bağlanma bebeğin annesiyle arasındaki sevgi bağına dayalı yakınlıktır. Anne ile çocuk arasında oluşan, çocuğun anneye karşı yakınlık arayışı isteği ile ortaya çıkan, tutarlı, sürekli olan ve özellikle stres durumlarında belirginleşen bir duygusal bağ olarak da tanımlanan bağlanmanın gerçekleşebilmesi için anne ile bebek arasında sürekli, sıcak, samimi ve doğrudan bir ilişkinin olması gerekir (Akt., Gürbüz, 2016).

Ainsworth, Blehar, Waters ve Wall (1978), bağlanma kuramının temel sayıltılarını test etmek amacıyla yabancı durum deneyini gerçekleştirmişlerdir. Deney sırasında özellikle, bebeklerin yakınlık ve temas aradıklarında, temas sırasında ne kadar kabul edildikleri ve rahatlatıldıkları, annenin davranışlarının bebeğin keşif davranışlarına etkisini gözlemlemişlerdir (Akt., Hazan ve Shaver, 2000). Bu yöntemde, çocukların bağlanma sistemlerinin aktive edilmesi amacıyla, 12-18 aylık çocuklar sistemli olarak kısa aralıklarla önce anneden ayrılmış, sonra bir yabancı ile yalnız bırakılmıştır ve son olarak tekrar anneleri ile bir araya getirilmişlerdir. Çocukların anneden ayrılma, anne ile yeniden birleşme ve yabancıyla yalnız kalma durumlarında gösterdikleri tepkiler göz önüne alınarak 3 tip bağlanma stili tanımlamışlardır, güvenli, kaygılı/ kararsız ve kaygılı/ dirençli (Akt., Sümer ve Güngör, 1999).

a. Güvenli Bağlanma: Güvenli bağlanan bebekler, anneleri odadan ayrıldığında normal bir gerilim yaşayan ve anneleri geri döndüğünde neşeli ve mutlu bir davranış sergileyen bebeklerdir (Karen, 1998, Akt., Tüzün ve Sayar, 2006). Crain'e (1992) göre bu bebekler anneyi keşif için "güvenli üs" olarak kullanırlar (Akt., Kart, 2004).

b. Kaygılı/ Kararsız Bağlanma: Compos, Barrett, Lamb, Goldsmith ve Stenberg (1983), kaygılı/kararsız bağlanma stiline sahip çocukların anneleri odadan çıktığında yoğun olarak kaygı, gerilim ve kızgınlık yaşadıklarını ve yabancı ile iletişimi reddettiklerini söylemektedir. Annenin geri dönmesi ve anneye yeniden birleşme sonrasında da çocukların kolaylıkla sakinleşmediği ve çevreyi keşfetmek yerine annelerine sıkıca yapıştıkları gözlemlenmiştir (Akt., Sümer ve Güngör, 1999).

c. Compos vd. (1983) göre, kaçınan bağlanma stiline sahip çocukların ise ayrılma anında çok etkilenmedikleri, yeniden birleşme sonrasında da anneye

temastan kaçındıkları gözlemlenmiştir. Bu çocuklar anneleri onları kucaklamak istediklerinde yüzlerini başka tarafa çevirmişlerdir (Akt., Sümer ve Güngör, 1999).

Bu bağlanma biçimleri bakım verenin tutarlı- tutarsız, sürekli- süreksiz veya tepkisiz tutumlarıyla şekillenmektedir. Bunlara daha sonra dağınık- yönü belirsiz bağlanma adı verilen bir bağlanma türü daha eklemiştir. Dağınık bağlanma biçimi özellikle fiziksel olarak bebeği istismar eden, depresyon yaşayan annelerin bebeklerinde görülmektedir. Bu anneler stresle baş etmekte zorlanmakta ve tutarsız ve zamansız hareketler sergilemektedir (Hazan ve Shaver, 2000).

Ainsworth ve arkadaşları (1968), güvenli bağlanma örüntüsüne sahip çocukların annelerini genel olarak duyarlı ve çocuklarının isteklerine olumlu tepkiler veren kişiler olarak tanımlamışlardır (Akt., Sümer ve Güngör, 1999). Ainsworth, bu bebeklerin sağlıklı bir bağlanma ilişkisi kurduklarını, annenin koruyucu olduğu inancını bebeğe verebildiğini ve bebeklerinde bu inançla çevreyi keşfetmek için cesaretlendiklerini önermektedir (Akt., Kart, 2004).

Kaygılı/ kararsız bağlanma stiline sahip çocukların annelerinin genel olarak tutarsız tepkiler gösterdiklerini belirtmişlerdir. Bu annelerin çocuklarının etkinliklerini sıklıkla kestikleri ve gereksiz müdahalelerinin olduğu belirtilmiştir (Akt., Sümer ve Güngör, 1999). Kart'a (2004) göre bu anneler çocuklarına karşı bazen son derece sıcak davranırken bazen de ilgisizdirler. Bu tutarsız durum, "çocuğun annesinin ihtiyaç duyduğu zaman ona yardım edip etmeyeceği hususunda kararsız kalmasına yol açar; asla kendini güvenli bir sığınakta duyumsayamaz".

Ainsworth ve arkadaşları (1978), çocukları kaçınan bağlanma stiline sahip annelerin "genellikle soğuk, çocuğun ihtiyacına daha ihmalkar, soğuk ve reddedici tepkiler göstererek çocukla temas kurmaktan kaçınan anneler" olduğunu ortaya koymuştur (Akt., Özteke, 2015). Kart'a (2004) göre bu anneler geçmişte pek çok kez çocuğun korunma talebini geri çevirmiş ve güvenlik ihtiyacını karşılamamış olduğundan, çocuk yeni düş kırıklıkları yaşamamak adına anneye olan ihtiyacını baskılamaktadır. Muhtemelen bu anneler henüz çözümlenememiş travmaları, kayıpları ve güvenli olmayan bağlanma ilişkileri ile meşgul olduklarından çocuklarına karşı tutarsız ve müdahaleci davranmaktadır (Aslan, 2016, Akt., Demir, 2016).

Araştırmacılar (Grossmann ve Grossman, 1991), erken yaşlarda oluşan bağlanma stillerinin yaşamın ilerleyen yıllarında fazla değişmediğini ortaya koymuştur (Akt., Sümer ve Güngör, 1999).

Belsky ve Rovine (1988), anne bakımında bir azalmanın bile çocukların güvensiz bağlanma kategorizasyonu ile ilişkili olabileceğini ortaya koymuştur (Akt., Hortaçsu, Cesur ve Oral, 1993).

Bowlby'nin bağlanma ilişkisi şu temel hipotezleri içerir (Hortaçsu, 2003):

- a) Bağlanma ilişkisi bütün insanlar için var olsa da anne ve bebek bu ilişkinin başlamasını kolaylaştıracak eğilimlere sahiptir.
- b) Bağlanma ilişkisinde sosyal, fiziksel ve çevresel farklılıklar bulunsa da evrenseldir. Bu bağlamda “bağlanma” kavramı ilişkinin bir özelliğidir.
- c) Bağlanma ilişkisinin bitmesi olumsuz sonuçlar meydana getirmektedir.
- d) Kişi tek bir bağlanma ilişkisi yaşamasa da ilk bağlanma ilişkisi nitelik olarak diğerlerinden farklıdır.
- e) Anneyle/ bakım veren kişiyle kurulan bağlanma ilişkisinde, birey içsel işleyiş modelini oluşturur ve bu model sonraki ilişkilerinde belirleyici olur (Akt. Onur, 2006).

2.1.4. Bebeklik ve Çocuklukta Bağlanma

Hazan ve Shaver'e (1994) göre, altıncı aya kadar bebek bağlanma davranışını herhangi bir kişiye yönlendirebilirken, altıncı aydan itibaren “kendi seçimlerine bağlı olarak, yakınlık kurmak istedikleri ve kendisinden ayrı kalmaya itiraz ettikleri tek bir kişiye” yönlendirirler. Bu kişi birincil bağlanma objesidir (Akt., Atik, 2013). Bowlby (1982), bebeklerin stresli durumlarında kendisine verilen tepkilere ve ihtiyaçlarının karşılanmasındaki tutarlılığa göre bağlanma figürünü belirlediğini vurgular (Akt., Aydoğdu, 2013). Bebeğe verilen tepkinin niteliği bağlanma figürünün seçiminde önemli olduğu için bebeğe verilen tepkini kalitesi de önemlidir.

“Bağlanma tam olarak altı ay ile yirmi dört ay arasında şekillenmektedir. Bu dönemin ardından çocuk yaşamında gerek birincil bakıcısıyla gerekse de diğer insanlarla geliştireceği karmaşık yapıdaki ilişkilere girecektir” (Kaplan ve Sadock, 1994, Akt., Soysal, Bodur, İşeri ve şenol, 2005).

Anne bebek arasındaki bağlanma için gerekli olan sürecin özellikleri şunlardır (Ainsworth, 1989, Ainsworth, 1997, Bowlby, 1988, Travis, Bliwise, Binder ve Horne-Moyer, 2001; Akt: Keskin, 2007):

a. Erken ikili ilişki (memelilerde ve kuşlarda olduğu gibi): Yaşamın erken döneminde bebek annesiyle ilişki kurar. Bu durum yaklaşık yedinci ayda ortaya çıkan bağlanma ilişkisidir ve süreklilik gösterir.

b. İlk sosyal nesne olan annenin duyarlı ve etkileşimsel özellikleri: Anne, bebeğin çevresini, isteklerini karşılayabileceği, ruhsal gelişimini sağlayabileceği ve davranışlarının gelişebileceği temel alan durumuna getirir. Bebek için uygun koşullar sağlanmış olur.

c. Erken dönemde ben ve diğeri ayrışması: Bebeğin bağlanma ilişkisi içerisinde bağımsız davranmayı denemesi için uygun koşulların sağlanmasıdır.

d. Erken güvenli tutumun oluşması: 12. ayda hareketlenmeyle (emekleme-yürüme) başlar. Ancak bu özellik hareketlilik öncesinde bilişsel düzeyde ortaya çıkar. Evin alan olarak tanınması, annenin bebekten gelen uyarılara yanıt vermesi ve oyunlarında bebeği tarafından kullanılmasıdır.

e. Ayrılık protestosu: 12-30. aylar arasında gözlenir. Daha erken dönemlerde de görülebilir. Bebeğin anneden ayrılmayla birlikte kaygılanmasını ve ikili ilişkiyi oluşturmak adına anneyi ilişkiye davet etmesini ifade eder. Başka bir ifadeyle bebeğin ilişkinin bozulduğunu fark etmesiyle çevreyi, bozulmuş ilişkiyi onarmak için uyarma girişimidir. Ayrılık bebek için dayanılmazdır. Bebek bu durumla baş edebilmek için ‘yakınlık arayışı’ içine girer. Ayrılık durumlarında ‘ayrılık protestosu’ ortaya çıkar, bebek bağlandığı bireye yönelir. Bağlanılan nesnenin kaybolmasına dayanılmaz ve bu durum protestoya neden olur.

f. Güvenli-temel tutumun pekişmesi: Birinci yaşta tutum belirginleşir ve ikinci yaşta ayrılık protestosu zayıflar. Üçüncü yaşta diğer kişiye, amaca yönelme vardır. Bağlanmanın verdiği güvenle bebek araştırmaya başlar. Bağlanma olmadan araştırmacı davranışta olmaz.

g. Diğer kişilerle ilişkinin olgunlaşması: Bebeğin güvenli tutumu anneden ayrı başka kişilere aktarması ve aktardığı kişiden güvenli yanıt almasıdır. Anneyle kurulan bağlanma ilişkisinde oluşan içsel çalışma modeli dış dünya ile kurulacak ilişkilerin temelini oluşturur.

h. Güvenli- temel tutumun anneden ayrı başka kişilere aktarılması: Bağımsızlaşmayla birlikte olgunlaşmadan bahsedilebilir. Bağlanma bebeklik ile sınırlı değildir, yaşam boyu sürer. Bağımlılıktan ayrılığa, tam bağımlılıktan “Olgun bağımlılığa” ulaşılır (Ainsworth, 1989, Ainsworth, 1997, Bowlby, 1988, Travis, Bliwise, Binder ve Horne-Moyer, 2001; Akt: Keskin, 2007).

2.1.5. Yetişkinlikte Bağlanma

Bağlanma insan hayatında her dönem önemli bir rol oynamaktadır. Bağlanma kuramının temel prensiplerinden biri de anne ile bebek arasında gelişen bağlanma stiline sonraki ilişkileri etkilediğidir (Bowlby, 1973, Akt., Hamarta, 2004). Berman, Marcus ve Berman (1994), yetişkinlikte bağlanmayı, kişinin kendisine fiziksel güven sağlayan veya psikolojik güven ve koruma sağlayan birisiyle iletişim kurup, yakınlığını sürdürdüğü ve koruduğu istikrarlı eğilimdir (Özteke, 2015). Temeli bebeklik döneminde oluşan bağlanma davranışı, yetişkinlik dönemindeki bağlanma davranışı üzerinde de etkili olmaktadır (Cömert ve Ögel, 2014). Fraley ve Shaver (2000), yetişkinlerin, erken yaşlarda kurdukları bağlanma ilişkisini gelecek yaşantılarına da taşıdıklarını belirtmektedir. Yetişkinlerde aynen çocuklukta gibi stres yaratan bir durumla karşılaştıklarında güvende hissetmek ve sakinleşmek amacıyla eşlerine yakın olmayı arzu etmektedir. Kişilerin geçmişteki bağlanma biçimlerine göre kendileri ve ilişkileri hakkındaki beklentileri şekillenmektedir (Akt., Demir, 2016)

Yetişkinlerin bağlanma ilişkisi, çocukluklardaki bağlanma biçimlerine benzemekle birlikte bazı yönlerden de farklılık göstermektedir. Berman ve diğerlerine (1994) göre, çocuklukta bağlanma genellikle tek yönlü iken yetişkinlikteki bağlanma ilişkisi karşılıklıdır. Yani çocuklukta anne, bebek için bakım sunarken yetişkinlikte bakım bekleme ve sunma her iki partner tarafından karşılıklı ortaya konur. Bebeklerdeki bağlanma ilişkisinde olduğu gibi yetişkin bağlanma ilişkisinde de bağlanma içsel çalışan modeller düzenlenir (Akt., Özteke, 2015).

Yetişkin ilişkilerini bağlanma kuramı bağlamında inceleyen ilk bilimsel çalışmalar Main, Kaplan ve Cassidy'nin (1985) çalışmaları ile Hazan ve Shaver'in (1987) çalışmalarıdır. Main ve diğerleri (1985), yarı yapılandırılmış bir görüşme

ölçeğiyle yetişkinlerin çocukluk yaşantıları temelinde Ainsworth'ün öne sürdüğü üç bağlanma stilinin yetişkinlik için de geçerli olabileceğini ortaya koymuşlardır. Hazan ve Shaver (1987), yetişkinler için üç bağlanma stiline karşılık gelen bağlanma stilleri ölçeği geliştirmiştir. Araştırmacılardan güvenli bağlanma stili ile kendilerini tanımlayanların hem çocukluklarında anneleriyle hem de romantik ilişkilerinde olumlu yaşantılara ve inançlara sahip oldukları görülmüştür. Güvenli bağlanma ile güven arasında olumlu bir ilişki bulunurken, kıskançlık ile olumsuz ilişki bulunmuştur. Kaygılı/ kararsız bağlanma gösteren katılımcıların ilişkilerinde kıskanç, takıntılı ve duygusal anlamda iniş çıkışları olan kişiler oldukları görülmüştür. Kaçınan bağlanma stiline sahip bireyler ise diğer gruplara oranla başkalarına en az güven duyan, ilişkiler hakkında olumsuz inançlara sahip olan ve yakınlık kurmaktan kaçınan kişiler oldukları gözlemlenmiştir. Bartholomew ve Horowitz ise Hazan ve Shaver'in çalışmalarından hareketle dörtlü bağlanma modelini oluşturmuştur (Akt., Sümer ve Güngör, 1999).

2.1.5. Bartholomew'in Dörtlü Bağlanma Modeli (DBM)

Bowlby (1973), bağlanma kuramı temelinde içsel çalışan modellerin iki boyutundan söz etmektedir. Bunlar; bağlanma figürünün nasıl algılandığı ve kişinin kendisini bağlanma figürü gözünden nasıl algıladığıdır. Bartholomew ve Horowitz (1991), Bowlby'nin içsel çalışan modelleri kapsamında yer alan benlik ve başkaları modeline her bir model için olumlu ve olumsuz yönler ekleyerek yetişkin bağlanma modellerini oluşturmuşlar ve dört ana bağlamda örüntüleri tanımlamışlardır (Akt., Sümer ve Güngör, 1999).

Olumlu benlik modelleri, başkalarının onayından bağımsız olarak gelişmiş yüksek özsaygı ile koşulsuz kabul gören içselleştirilmiş olan bir "sevilebilirlik" duygusu şeklinde ifade edilebilir. Olumsuz benlik modeli ise düşük özsaygı ile başkalarından onay görme ihtiyacı olarak betimlenebilir. Olumlu başkaları modelleri, bireyin önem verdiği kişilerin "güvenilir" ve "ulaşılabilir" olduklarına ilişkin olumlu istek ile inançları içermektedir. Olumsuz başkaları modelleriyse başkalarının "güvenilmez" olduklarına ilişkin inanç ile ön kabulden beslenen bireyin yakınlık kurmaktan uzak olma, sosyal desteği alma ve verme konularında kayıtsız kalma ile

yakın ilişkilerden olumsuz olan beklentilere sahip olma tutum ve davranışlarını kapsar (Akt., Sümer ve Güngör, 1999).

Main, Kaplan ve Cassidy'e (1985) göre, içsel çalışan modellerin olumlu veya olumsuz olması durumu; "kişinin ilişkilerinde hissettiği güven duygusunu, sosyal çevreden gelen tepkilerin ne derece güvenilir ve tutarlı olarak algıladığını, aynı zamanda kişinin kendisini ne derece sevmeye değer olarak algıladığını" doğrudan etkilemektedir (Akt., Gültekin ve Arıcıoğlu, 2017). Dolayısıyla bireyin yakın ilişkilerinde belirleyici olabilmektedir.

Bartholomew ve Horowitz'in (1991), oluşturduğu benlik modeli şekil- 1'de verilmiştir.

		Benlik Modeli (Bağımlılık/Kaygı)	
		Pozitif (Düşük)	Negatif (Yüksek)
BAŞKALARI MODELİ (Kaçınma)	Pozitif (Düşük)	<p>Güvenli düşük kaygı + düşük kaçınma Yakınlık kurmada rahat ve özerk</p>	<p>Saplantılı yüksek kaygı + düşük kaçınma İlişkilere takıntılı</p>
	Negatif (Yüksek)	<p>Kayıtsız düşük kaygı + yüksek kaçınma Yakınlığa karşı kayıtsız ve karşıt bağımlı</p>	<p>Korkulu yüksek kaygı + yüksek kaçınma Yakınlıktan korkan</p>

Şekil- 1: Bartholomew'in Dörtlü Bağlanma Modeli (Bartholomew, 1991).

Dörtlü Bağlanma Modeli'ne göre güvenli bağlanma stili, olumlu benlik (düşük kaygı) ve olumlu başkaları (düşük kaçınma) modeline karşılık gelmektedir. Olumlu bağlanma örüntüsüne sahip bireyler hem kendilerini değerli görürler hem de duyarlı, ulaşılabilir ve iyi niyetli olarak algırlar. Bu bireyleri benlik saygıları yüksektir; hem özerk kalmayı başarılar hem de diğer insanlarla yakınlık kurmaktan rahatsız olmazlar, sıcak ve dengeli davranışlar sergilerler, mutlu bir yaşam sürerler

(Bartholomew ve Horowitz, 1991). Howe, Brandon, Hinings ve Schofield'e (1999) göre bireyler yakın ilişkilerinde hem kendilerine hem de diğerlerine yönelik olumlu bir tutum geliştirdiklerinde güvende hissederler. Bu bireyler sosyal hayatta duygularıyla etkin ve uygun yollarla baş edebilirler ve bu bireylerin sosyal yeterlilikleri yüksektir. Bunun anlamı güvenli bağlanma geliştiren bireyler yaşamdaki iniş çıkışlar karşısında uygun tepkiler verirler, bu yaşamı sorunsuz gördükleri anlamına gelmez (Özteke, 2015).

Saplantılı bağlanma stili, olumsuz benlik modeli (yüksek kaygı) ile olumlu başkaları (düşük kaçınma) modeline karşılık gelmektedir. Bu bağlanma biçimine sahip bireyler kendilerini değersiz olarak algılayarak başkalarına ilişkin olumlu değerlendirmeleri vardır. Saplantılı bağlanan kişiler için diğerlerinin onayını almak ve kabulünü kazanmak oldukça önemlidir (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Howe vd. (1999) göre, saplantılı bağlanma biçimine sahip kişiler, diğer insanlarla iç içe olduklarında güvende hissederler (Akt., Özteke, 2015). Griffin ve Bartholomew'e (1994) göre, bu bireylerin "diğerlerine yönelik olumlu benlikleri onların tutarsız- öz değerliliklerini onaylamaları için diğer insanlara aşırı yakınlık göstermeleri için motivasyon oluşturur". Yakınlık ihtiyaçlarını karşılayamadıklarında ise ciddi depresyon yaşarlar. Bu bireylerin geçmiş yaşantısına bakıldığında anne- baba sevgisini ve onayını yeterli düzeyde alamadıkları gözlenmektedir (Akt., Özteke, 2015).

Kayıtsız/ kaçınan Bağlanma biçimine sahip yetişkin kendisini değerli görürken (düşük kaygı) başkalarını değerli görmez (yüksek kaçınma) ve kendisine olan güveni üst düzeydeyken başkalarıyla olan ilişkilerini önemsiz olarak değerlendirir. Kayıtsız/ kaçınan bağlanma stiline sahip kişiler, yakın ilişkilerden kaçınarak, kendilerini hayal kırıklığı yaşamaktan korurlar. Bağımsızlıklarını ve incinmezliklerini sürdürerek, güçlü olmaya çalışarak olumlu benlik algılarını devam ettirmek isterler bu yüzden çoğunlukla yalnız kalırlar. Dolayısıyla kayıtsız bağlanma modeli, olumlu benlik ve olumsuz başkaları modelini ifade etmektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991).

Korkulu/ kaçınan Bağlanma biçimine sahip yetişkin diğerlerinin onu reddedeceği korkusuyla onlardan uzaklaşır, kendine (yüksek kaygı) ve başkalarına (yüksek kaçınma) karşı güven duymaz. Korkulu/ kaçınan bağlanma stili güvenli bağlanma stiline tamamiyle terstir. Bu stildeki kişiler kendilerini değersiz hisseder,

sevilmeye layık olmadıklarını ve diğerlerinin kendilerini reddedeceklerini düşünürler. Diğer kişilerle yakın ilişkiler kurmaktan kaçınarak, onlardan gelebilecek reddedilmeye karşı kendilerini korurlar. Dolayısıyla korkulu bağlanma modeli, olumsuz benlik ve olumsuz başkaları modelini ifade etmektedir (Bartholomew ve Horowitz 1991).

Bağlanma kuramına göre, anneyle kurulan bağlanma ilişkileri, bireyin yaşamı boyunca hem kendi hem de çevresini algılayışına etki etmektedir. Bowlby'e göre, içsel çalışan modeller, gelecekte diğerleri ile ilişkileri düzenlemekle birlikte baş etmeyi de belirleyecektir. Güvenli bağlanan bireyler karşılaştıkları zorlu yaşam olaylarıyla daha etkin bir şekilde başa çıkacaktır (Ainsworth, 1978, Akt., Hamarta, Deniz ve Saltalı, 2009).

2.2. Affetme

Affetme, oldukça eski bir kavramdır. Affetme davranışının kaynağında dini inançlar yer almaktadır. Bütün büyük dinler, affetmenin erdemli bir davranış olduğunu kabul etmektedir. Cameron ve Caza (2002: 37), İslamiyet, Hristiyanlık, Musevilik, Budizm ve Hinduizm gibi dinlerde affetmenin erdemli bir davranış olarak kabul edildiğini ifade etmektedirler (Akt., Akın, Özdevecioğlu ve Ünlü, 2012).

Affetme, din ve felsefe literatüründe, kişinin tercihine bırakılmış bir durumdur. Bunun anlamı birey karşısındaki kişiyi affetmeyi ya da affetmemeyi seçebilir. Fakat affederse pozitif ilişkilerin başlamasını sağlayabileceğinden ahlaki olarak yüksek bir değere sahip olacağı kabul edilmektedir (Sarıçam ve Akın, 2013).

Affetme, psikoloji, felsefe ve din gibi farklı disiplinlere konu olan geniş bir kavramdır (Ayten, 2009). Alan yazın incelendiğinde araştırmacıların farklı affetme tanımlarına yer verdiği görülmektedir. Fitzgibbons, Enright ve O'Brien (2004), affetmeyi "başkalarının haksız muamelesine, entelektüel ve ahlaki bir tepki" olarak tanımlamaktadır. Affetme sürecinin ilk aşaması, hata yapan kişiyi anlamak ve ona karşı hissedilen kırgınlıktan vazgeçmektir. Bir süre sonra bu durum anlayış, duyarlılık, yardımseverlik ve hatta sevgi sunmaya kadar bile uzanabilir.

McCullough (2001), affetme kavramını, bir insanın haksızlığa maruz kaldıktan sonra bireyde meydana gelen motivasyonel değişim olarak tanımlamaktadır.

Affetme, öncelikle küskünlüğe son verilerek ya da cezalandırma isteğinden vazgeçilerek, kızgınlığı sona erdirilmesini kapsar.

Bell (2008) affetme kavramını, gücenme ve saygısızlığın üstesinden gelme olarak tanımlamaktadır.

DiBlasio ve Proctor (1993), affetmeyi ilişkileri canlandırmak ve içsel duygusal yaraları iyileştirmek olarak tanımlamaktadır.

Wade ve Worthington (2005), “affetmenin geçmiş acı deneyimler için iyileştirici” bir sağaltım aracı olarak kullanılabileceğini ifade etmektedir (Akt., Bugay ve Demir, 2012).

Hargrave ve Sells (1997) affetmeyi, mağdurun ilişkide yeniden güven ortamının oluşabilmesi için izin vermesi olarak tanımlamaktadır.

Dowrick’e (2000) göre “affetmede suçu tamamen unutmama ve olmamış gibi davranma da yoktur. Ancak, nefreti yenmek ve öç alma duygusundan vazgeçmek esastır. Suçlu yine suçludur ve suç yine suçtur” (Akt., Şahin, 2013).

Auerbach (2005), affetme kavramını kızgınlığın bağışlanması ve öfke, nefret duygularının giderilmesi olarak tanımlamaktadır.

Enright ve arkadaşları affetmeyi, negatif duygunun, düşüncenin ve davranışın pozitif olan ile yer değiştirmesi olarak tanımlamış, affetmeyi genel olarak kişilerarası ilişkilerde ele almışlardır.

Ayten’e (2009) göre, affetmek, suçu tamamen unutmak anlamına gelmemektedir, affetmede nefreti yenmek ve öç alma duygusundan vazgeçmek esastır. Affetmek, kin ve nefretten vazgeçmenin yanı sıra suçluya karşı güzel duygular içeren bir motivasyonu barındırır. Kişiye olumlu şeylerin olacağına dair ümit verir. Affetmek “affediyorum” sözünden ibaret değildir, kişinin davranışlarına ve ilişkilerine yansıyan bir yönü vardır.

Alan yazındaki affetme tanımlarının çoğunluğu bireyin intikam alma gibi negatif duygularının empati, şefkat gibi pozitif duygularla yer değiştirmesini vurgulamaktadır (Aydın, 2017).

Affetmenin ne olduğunu anlamının yanında ne olmadığını da anlamak önemlidir. Affetme kavramı ile karışan kavramlara bakıldığında; mazur görmek, haklı çıkarmak, özel af, unutmak, göz yummak, uzlaşmak kavramları görülmektedir (Aydın, 2017). Bu kavramların farkı şu şekilde açıklamaktadır;

“Affedicilik sıklıkla benzer kavramlarla karıştırılmaktadır. Örneğin; kanun uygulayıcısı rolünde olanların yaptıkları kişisel olmayan afftır (Horsbrugh, 1974). Karıştırılan diğer bir kavram kendini toparlamadır. Bireylerin kızgın oldukları kişilere yönelik olumsuz duyguları bazen zamanla geçebilmektedir. Zamanla kişinin kızgınlığının geçmesi, bilinçli olarak yapılması gereken affetme değil psikolojik toparlanmadır (Horsbrugh, 1974). Affetmek unutmak ile de bağdaşmamaktadır. Çünkü affetmekte esas olan yapılan ihlali bilinç düzeyinden uzaklaştıran unutmak değil, daha olumlu bir şekilde pozitif değerler katarak hatırlamaktır (Enright, Freedman ve Rique, 1998). Affetmek ihlali ortadan kaldıran göz yumma, müsamaha veya yaralandığımızı algılamada isteksiz davrandığımızı inkar değil, bilakis ihlali yapan kişiyi ve olayı kabul etme anlamına gelen bilinçli bir süreci ifade etmektedir. Uzlaşma, cezanın bağışlanması, mazur görme ve özgecilik affetmenin birer parçası değil ancak sonuçları olabilirler (Denham, Neal, Wilson, Pickering ve Boyatzis, 2015). Bir kişiyi affedebilir ve aynı zamanda yaptıkları için sorumlu tutarak adaletin tecelli etmesini isteyebiliriz (Freedman ve Enright, 1996)” (Akt., Aydın, 2017).

Baumeister ve diğerleri affetme sürecine ilişkin 3 durumdan söz etmektedir; Tam Affetme: Kişi suçluyu affeder ve bunu ilişkilerine yansıtır. Eksik/ Riyakar Affetme: Kişi suçluyu affetmiş gibi yapar, samimi olarak affetmez. Gizli Affetme: Birey suçlu kişiyi affeder fakat bunu davranışlarıyla göstermez (Akt., Ayten, 2009).

Worthington ise 2 farklı affetmenin olduğundan söz etmektedir. Bunlardan ilki bireyin, intikam almaktan vazgeçtiği ve bunu davranışsal olarak beyan ettiği kararsal affetmedir. Diğeri ise negatif duyguların pozitif olanlarla yer değiştirdiği, pozitif olana odaklanılan duygusal affetmedir (Hui ve Cahau, 2009: 142 Akt., Şener ve Çetinkaya, 2015: 26).

Enright vd. Kohlberg’in ahlaki gelişim kuramına dayanan, 6 aşamalı bir affedicilik gelişim modeli ortaya koymuşlardır. Bu modele göre;

“1) birey intikam alınarak adaletin sağlandığını hissederse affeder; 2) ihlalcı pişmanlık gösterir veya hatalı davranışını tazmin ederse affeder; 3) sosyal baskı ve başkalarının beklentileri affetmeyi destekler; 4) toplumun ve dinin beklentilerini karşılama isteği affetmeyi destekler; 5) sosyal birliğin sağlanması hedeflenir; 6) son aşamada insan olarak affedilmeyi hak ettiği düşünülen ihlalcı koşulsuz olarak ve sevgi ile affedilir (Enright ve Fitzgibbons, 2000)”

Enright, çok az sayıda yetişkinin yüksek seviyelerde affedicilik gelişimine ulaşabileceğini belirtmektedir (Akt., Aydın, 2017).

Farklı kültürlerde ve farklı dinlerde bir erdem olarak nitelendirilen ve daha çok manevi ve ruhsal boyutuyla ele alınan affetme kavramı psikoloji biliminin “pozitif” olana yönelmesiyle birlikte daha da ön plana çıkmıştır (Çetinkaya ve Şener, 2016).

Affetme eğiliminin ruh sağlığı üzerinde olumlu etkilerinin olduğu, bireyin sosyal ve duygusal dengeye ulaşmasını sağladığı, yaşam doyumunu artırdığı bilinmektedir (Akın, Özdevecioğlu ve Ünlü, 2012). Baumeister, Exline ve Sommer (1998), affetmenin psikolojik bir iyileşme kaynağı olarak görüldüğünü ifade etmektedir. Bu iyileşme hem kişinin kendisi hem de ilişki için bir iyileşme sağlamaktadır. Affetme, bir incitme davranışıyla başlar ve incinen kişinin hatalı davranan kişiyi affetmesiyle aralarındaki ilişkinin düzelmesi için bir adım atılmış olur (Akt., Şahin, 2013).

Hope (1987), affetmeyi psikolojik iyileşmenin anahtar parçası ve güçlü bir tedavi aracı olarak tanımlamaktadır. Affetme yaklaşımı terapistler tarafından bir terapi aracı olarak da kullanılmaktadır. DiBlasio ve Proctor (1993), ailelerin uzun süredir devam eden ilişkisel sorunlarını çözmelerinde acı ve öfkeyi affetme yoluyla serbest bırakmanın etkili olacağını vurgulamaktadır.

Yakın ilişkilerde uyuşmazlıklar ve tartışmalar yaşanması olağandır. Negatif yaşantılar, tutum ve duyguları da negatif etkileme eğilimindedirler. Affetme ise bu negatif yaşantılarla mücadele etmeyi sürdürmekte, yakın ilişkinin sürekliliğini desteklemektedir (Karremans ve Van Lange, 2004). Kaya ve Peker de (2016), kişilerarası ilişkilerde affetmenin zarar veren durumları ortadan kaldırarak ilişkinin sürdürülmesinde önemli olduğunu söylemektedir. Hall ve Fincham’a (2005) göre, affedilen birey de bu tecrübeden kişisel büyüme gerçekleştirerek çıkabilir ve kendisini affeden kişiyle ilişkisinde daha iyi olduğunu gözlemleyebilir (Akt., Aydın, 2017).

Gordon ve Baucom (1998, 1999), affetmenin ilişkilerde iyileşme için kilit bir unsur olduğunu belirtmektedir ve affetmenin gerçekleşmesi için 3 bileşen ortaya koymaktadır. Bunlar ilişkiye resmin bütününe gören gerçekçi ve dengeli bir bakış açısı; partnere yönelik olumsuz düşünce ve cezalandırma isteğinin azalması; ilişkiye ve partnere yönelik inançların yeniden düzenlenmesi veya yapılandırılmasını içerir.

Çolak, Koç, Eker ve Düşünceli’de (2017), “sosyal yaşam için gerekli olan güven, saygı, iş birliği, paylaşma, sorumluluk ve iletişim gibi dinamiklerin

oluşmasında affedebilme davranışı son derece önemli” olduğunu vurgulamaktadır. Bireylerin affedici tutum sergilemelerinin yanında doğru affetme tercihleri yapmalarının da önemli olduğunu ifade etmektedirler. Bireyin neyi ne zaman affedeceğini bilmesi önemlidir.

2.3. Evlilik Uyumu

Aile, sevgi ve nefret duygularını güçlü yaşadığımız, en derin doyumlarımızı ve acı veren hayal kırıklıklarımızı yaşadığımız yerdir. Bir ailenin içinde dünyaya gelir ve yetişkinlikte evlilik yoluyla yeni bir aile kurarız. Evlilik resmi, duygusal, davranışsal ve biyolojik yönleri olan sosyal bir sistemdir (Kışlak, 1999).

Keçe’ye göre (2010), evlilik sevgi, bağlılık, beraberlik, arkadaşlık, cinsellik, çocuk sahibi olma ve neslin devamını sağlama gibi pek çok gereksinimi doyurma beklentisiyle kurulmaktadır (Akt., Özer ve Güngör, 2012).

Boran’a (2003), göre evliliklerde üç temel motivasyon vardır. Bunlardan birincisi biyolojik motivasyon; çiftlerin nesillerini devam ettirme ve ilişkinin hazzını koruma üzerinedir. İkincisi psikolojik motivasyon sevmeye, sevilme beğenilme gibi daha çok psikolojik ihtiyaçlar olarak görülebilir. Üçüncüsü ise sosyal motivasyon; toplum beklentilerine, toplumun değer yargılarına ve kurallarına uygun yaşamının sonucunda kazanılan saygınlık ve hazla alakalıdır. Evlilikleri bu motivasyonlar beslemektedir (Akt., Tabakçı ve Parlar, 2018).

Spainer’e göre (1979), evlilikler genellikle iki şekilde değerlendirilir: evliliğin sürekliliği ve kalitesi. Evlilik sürekliliği kavramına baktığımızda, evliliğin devam etmesi ya da eşlerden birinin veya her ikisinin de isteğiyle sona ermesini kapsamaktadır. İstikrarsız bir evlilikte eşlerden birinin veya her ikisinin de isteğiyle boşanma, ayrılık gündeme gelebilir ya da terk etme söz konusu olabilir. Sürekliliği olan bir evlilikte ise eşlerden birinin ölümü ile evlilik sonlanabilir. Evlilik kalitesi kavramına baktığımızda evliliğin devam ettiği süreçte niteliği ve eşlerin algıları ile ilgilidir. Evlilik ilişkisinin kalitesini tanımlamak için kullanılan kavramlardan birisi de “evlilik uyumu”dur (Akt., Erberk, Beştepe, Akar, Eradamlar ve Alpkan, 2005).

Evlilik uyumu kavramına yer vermeden önce “uyum” kavramını tanımlamak gerekmektedir. Ünlü (2002), uyum kavramını şöyle tanımlamaktadır;

“Uyum, bireyin biyolojik, toplumsal ve psikolojik ihtiyaçlarını, toplumsal, kültürel ve yasal kurallara ters düşmeden, onlarla çatışmadan karşılayabilmeyi başarması demektir. Uyum, bireyin hem kendisiyle hem

de çevresiyle bir uzlaşma, denge halidir. Bu denge zaman zaman bozulur, azalır, çoğalır, yeniden kurulur, insan yaşamında uzun süreli ve değişmez bir dengeden söz etmek mümkün değildir. Kısacası yaşam sürekli uyum sağlama çabasının yaşandığı bir süreçtir”.

Evlilik uyumu kavramına ilişkin alan yazında araştırmacıların farklı tanımlara yer verdiği görülmektedir. Haldford, Kelly ve Markman (1997), evlilik uyumunu, eşlerin birbirleri hakkında olumlu duygu ve düşüncelere sahip olması, aralarında iyi bir iletişimin olması, eşlerin her ikisinin de çatışma çözme becerisine sahip olması ve eşlerin birlikte aktivite yapmaktan zevk alabilmesi olarak tanımlamıştır (Akt., Yalçın, 2014).

Spanier (1976), evlilik uyumunu eşlerin süreç içerisinde birbirlerine ve değişen koşullara uyum sağlaması olarak tanımlamış ve evlilik uyumunun, eşler arasındaki doyum, bağlılık, fikir birliği ve sevgi unsurlarının bir araya gelmesiyle oluştuğunu belirtmiştir (Başsayın, 2018).

Collins ve Coltrane’e (1991) göre, evlilik uyumu olumlu iletişim, evlilikten duyulan mutluluk, cinsel doyum ve eğer yeniden evlenilecek olursa yine aynı kişi ile evlenme isteği olarak tanımlamaktadır (Akt., Yalçın, 2014).

Kışlak (1999), evlilik uyumunu “bir evliliğin zorunlu ve gönüllü niteliklerinin bir dengeye ulaşması” olarak tanımlamaktadır.

Aileyi ilgilendiren konularda ortak bir karara varabilen, etkileşim halinde olan ve sorunlarını olumlu bir şekilde çözebilen çiftlerin evliliği uyumlu bir evlilik olarak tanımlanır. Bu uyumlu birliktelik sonucunda evlilikten duyulan memnuniyet ve mutlulukta yüksek olacaktır (Erberk vd., 2005).

Evlilik uyumu hem aile içinde hem de aile dışındaki ilişkiler için belirleyici olduğundan önemlidir (Fışiloğlu, 1992).

Alan yazın incelendiğinde evlilik uyumu ve evlilik doyumu kavramlarının aralarında yüksek korelasyon olması nedeniyle birbiri yerine kullanıldığı görülmektedir. Doyumlu çiftlerin aynı zamanda uyumlu eşler olduğu şeklinde açıklamalar görmek mümkündür (Yılmaz, 2001; Akt., Erberk vd., 2005). Buna karşılık bazı araştırmacılar ise bu iki kavramın birbirinden farklı kavramlar olduğunu öne sürmektedir. Evlilik uyumunu, eşlerin her birinin iyi bir ilişki sürdürme kapasitesi olarak tanımlarken (Tutarel ve Çabukça, 2002; Akt., Erberk vd., 2005);

evlilik doyumunun öznel bir yargıyı ifade ettiğini vurgulamakta ve öznel mutluluk olarak tanımlamaktadır (Azizoğlu, 2000; Akt., Erberk vd., 2005).

Yenilmez'e (2012) göre, evlilik uyumu ile ilişkili faktörler üçe ayrılmaktadır;

1. Bireysel Özellikler:

Uyumu bozanlar: Stresle başa çıkmada güçlük, akılcı olmayan düşünceler, aşırı tepkise olmak, aşırı kızgınlık ve saldırganlık, tedavi edilmemiş depresyon, uzun süredir devam eden huzursuzluk, aşırı utangaçlık.

Uyumu destekleyenler: Dışadönük olmak, esneklik, özgüven, iddialı olmak, teslimiyet ve aşk.

2. Çift Özellikleri:

Uyumu bozanlar: Negatif ilişki tarzları.

Uyumu destekleyenler: İletişim becerilerine sahip olmak, çatışma çözme becerilerine sahip olmak, kaynaşma, yakınlık, güç paylaşımı ve uzlaşma.

3. Çevresel Etmenler:

Uyumu bozanlar: Aile kökeninin etkileri, aile sürecinin izleri, iş stresi, anne ve baba olmanın stresi, aile dışındaki uğraşların gerilimi, diğer stresörler (borç, sağlık sorunları).

Uyumu destekleyenler: Kök aileden bağımsızlaşabilmek, anne ve babanın bir arada olması, anne ve baba ile arkadaşların desteği.

Karşılıklı etkileşen, evlilik ve aileyi ilgilendiren konularda fikir birliği yapabilen ve sorunlarını olumlu bir şekilde çözebilen çiftlerin evliliği uyumlu bir evlilik olarak tanımlanır. Dolayısıyla; mutluluk, doyum ve beklentilerin gerçekleşmesi, evlilikte karşılıklı uyum ile mümkündür.

Evlilik uyumu kavramı evlilik ilişkisinin kalitesini tanımlamak için kullanılan bir kavramdır. Evlilik kalitesi, evli çiftlerin ilişkilerinin öznel değerlendirilmesi olarak tanımlanır. Yüksek evlilik kalitesinin, iyi uyum yeterli iletişim, evlilik ilişkisinde mutluluk derecesi ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Evlilik uyumunda eşlerden her birinin iyi bir ilişki sürdürebilme kapasiteleri de önemlidir.

III. BÖLÜM

3. Konu ile İlgili Araştırmalar

3.1. Bağlanma Kuramı ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Hazan ve Shaver (1990), yetişkin bağlanması ile iş arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin işlerini zevkle yaptıkları; kaygılı/ kararsız bağlanma geliştiren bireylerin iş yerindeki temel motivasyonlarının saygı ve takdir kazanmak olduğu görülmüştür. Kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin sosyalleşmekten kaçınmak için işi kullandıkları ve güvenli bağlanan bireylere göre işlerinden daha az memnun oldukları görülmüştür.

Kobak ve Hazan (1991), çalışmalarında evlilikte bağlanma stillerinin fonksiyonunu incelemişlerdir. Güvenli bağlanma örüntüsüne sahip bireylerin evliliklerinde daha yapıcı davrandıkları ve evlilik uyumlarının güvenli bağlanma örüntüsüne sahip olmayan çiftlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca eşlerine daha az güvenen kadınların bir problem durumunda eşlerini daha fazla reddetme davranışı gösterdikleri saptanmıştır.

Hamarta, Deniz ve Saltalı (2009), üniversite öğrencileriyle yaptıkları araştırmada öğrencilerin bağlanma stilleriyle duygusal zeka yetenekleri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmaya Selçuk Üniversitesi'nde eğitim gören 463 öğrenci katılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre güvenli bağlanma stili ve duygusal zeka yetenekleri arasında pozitif ilişkinin olduğu, güvenli bağlanma stiline sahip kişilerin duygularının daha çok farkında oldukları, problemlerle baş etme konusunda kendilerine daha çok güvendikleri, daha uyumlu oldukları ve stresle baş etme konusunda daha yüksek motivasyona sahip oldukları bulunmuştur. Korkulu bağlanma stili ve duygusal zeka yetenekleri arasında negatif ilişkinin olduğu görülmüştür.

Aydoğdu (2013), üniversite öğrencileriyle yaptığı araştırmada öğrencilerin psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile başa çıkma stratejileri ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. 346 üniversite öğrencisinin katıldığı araştırma sonucunda öğrencilerinin psikolojik dayanıklılık düzeyleri ile başa çıkma ve

bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu, psikolojik dayanıklılık düzeylerinin cinsiyet açısından farklılaşma olmadığı görülmüştür.

İnan (2015), travma yaşantısı olan kişilerin yaşadıkları travma, bağlanma özellikleri ve ruhsal dayanıklılıkları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Ruhsal dayanıklılık ile güvensiz, kaygılı ve kaçınan bağlanma arasında ters yönlü ilişkinin olduğu görülmüştür. Araştırmanın bir diğer sonucuysa çocukluk çağı cinsel istismar yaşantısı bulunan katılımcıların ruhsal dayanıklılık puanlarının bu yaşantısı bulunmayan katılımcılara göre daha düşük olduğudur. İnsan elinden kasıtlı olarak gerçekleştirilmiş travmaların katılımcıları daha çok etkilediği görülmüştür.

Demir (2016), kanser hastası bireylerde psikolojik dayanıklılık ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmaya İstanbul'da yaşayan 101 kanser hastası birey katılmıştır. Araştırma sonucunda saplantılı, kayıtsız- kaçınmacı ve korkulu- kaçınmacı bağlanma stilleri ile psikolojik dayanıklılık arasında ters yönlü ilişkiler tespit edilirken, güvenli bağlanma stili ile psikolojik dayanıklılık arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür.

Gürbüz (2016), araştırmasında evliliği içerisinde aldatılan 62 birey ile çalışmıştır. Araştırmasında aldatılan bireylerin nitelikleri ve bu bireylerin affetmelerini yordamada bağlanma stilleri ve psikolojik sağlamlığın rolünü incelemiştir. Evlilik içinde aldatılan bireylerin affetmeleri eğitim düzeyi, çocuk sahibi olup olmama, ilişki kurulan kişi, evlilik dışı ilişkinin kabul edilip edilmemesi, bireysel psikolojik destek alıp almama ve evliliğin sürüp sürmemesi değişkenlerine göre farklılık göstermemektedir. Ancak psikolojik sağlamlığın evlilik içinde aldatılan bireylerin affetmelerini %11.7 düzeyinde yordadığı görülmüştür.

3.2. Affetme ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Fenell (1993), çalışmasında uzun süreli evlilikleri araştırmıştır. 20 yıldan daha uzun süredir evli olan 147 çiftin katıldığı araştırmada, evliliği uzun ömürlü kılan özellikler arasında affetmek ve affetmeye istekli olmanın olduğu görülmüştür.

Ayten (2009), İstanbul ilinde 321 kişi ile gerçekleştirilen çalışmada, affetme eğilimini, bu eğilimin cinsiyet, yaş, medeni durum, sosyal çevre, dindarlık, gurur ve alçakgönüllülük ile ilişkisini incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre, bireylerin affetme eğilimlerinin cinsiyet, yaş, medeni durum ve sosyal çevre gibi demografik

değişkenlere göre farklılık göstermediği görülmüştür. Dindarlık ve alçak gönüllülük ile affetme arasında pozitif bir ilişki olduğu görülürken; gurur ile affetme arasında negatif bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Seyfi (2017), çalışmasında evli bireylerin aldatma eğilimi ve affetme düzeylerini bağlanma stillerine göre incelemiştir. Adana ilinde 200 katılımcı ile gerçekleştirilen çalışmada aldatma eğilimi ve bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülürken kadın katılımcılarda affetme düzeyi ve aldatma eğiliminde pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür.

Akın, Özdevecioğlu ve Ünlü'nün (2012) 290 çalışan ile gerçekleştirdikleri örgütlerde çalışanların affetme eğilimi, intikam niyeti ve ruh sağlıkları arasındaki ilişkiler ile affetme eğiliminin ve intikam niyetinin çalışanların ruh sağlıkları üzerindeki etkisinin belirlenmesi konulu araştırma sonucuna göre insanların başkalarını ve bazı durumları affetmeleriyle ruh sağlıkları arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmüştür. Ayrıca evlilerin affetme eğilimlerinin bekarlarına göre daha yüksek olduğu, bekarların ruh sağlığının evlilerinkine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Çetinkaya ve Şener (2016)'in affetme ile duygusal emek davranışları arasında bir ilişkinin var olup olmadığını belirlemek amacıyla 400 kişi ile gerçekleştirdikleri betimsel nitelikteki araştırma sonucunda cinsiyet ve kıdem değişkenleri ile affetme eğilimi ve duygusal emek arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu, ayrıca yapılan regresyon analizi sonucunda duygusal emeğin affetmenin anlamlı bir yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir.

Bugay ve Demir (2012), üniversite öğrencilerinin kendilerini ve başkalarını affetmelerini geliştirmeye yönelik oluşturulan grupla psikolojik danışma programının etkililiğini test etmişlerdir. Araştırmaya 8'i deney 8'i kontrol grubunda yere alan 16 birey katılmıştır. Araştırma sonucunda Affetmeyi Geliştirme Programı'nın başkalarını affetmeyi ve genel affetmeyi olumlu düzeyde artırdığı görülmüştür.

Tayşi (2007), çalışmasında evli çiftlerde affetme üzerinde yüklemeler ve ilişki uyumunun yordayıcı etkisini incelemiştir. Ayrıca algılanan zararın şiddetinin affetmeyi etkileyip etkilemediğine bakılmıştır ve zararın şiddeti arttıkça affetmenin azaldığı görülmüştür. Araştırma sonucunda ilişki uyumunun affetme üzerinde yordayıcı olduğunu göstermiştir. Kadınlarda yüklemelerin, ilişki uyumuna göre

affetmeyi daha iyi yordadığı görülürken, erkeklerde ilişki uyumunun yüklemelere göre daha iyi bir yordayıcı olduğu görülmüştür.

Çapan ve Arıcıoğlu (2014), üniversite öğrencilerinin affedicilik ve psikolojik sağlamlık özellikleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Pamukkale Üniversitesi'nde eğitim gören 368 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma sonucunda öğrencilerin psikolojik sağlamlık düzeyleri ile affedicilik özellikleri arasında olumlu ilişkinin olduğu görülmüştür.

Sarıçam ve Biçer (2015), ahlaki değer ve öz anlayışın affedicilik üzerindeki açıklayıcı rolünü incelemiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Kütahya Dumlupınar Üniversitesi'nde eğitimine devam eden 412 öğretmen aday oluşturmuştur. Araştırma sonuçlarına göre ahlaki değer ve öz- anlayış, affediciliğin yordayıcılarından olduğu görülmüştür.

Kozan, Kesici ve Baloğlu (2017), 255 üniversite öğrencisiyle yaptığı araştırmada affedicilik düzeyi ve duygularını yönetme becerileri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonucunda duyguları yönetme becerileri ile affetme düzeyi arasında anlamlı düzeyde ilişkinin olduğu görülmüştür. Duyguları yönetme becerilerinden, duygularını sözel olarak ifade etme, gösterme, olumsuz beden tepkilerini kontrol etme, başa çıkma ve öfke yönetme becerileri düşük olan üniversite öğrencilerinin başkalarını ve durumu affetme düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür.

3.3. Evlilik Uyumu ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Fıfıloğlu (1992), çalışmasında lisansüstü öğrencilerinin evlilik uyumunu araştırmıştır. Araştırmaya, State Universtiy of New York at Buffalo'da öğrenim gören 70 lisansüstü evli öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre eşlerin eğitim düzeylerinin yakınlığı evlilik uyumunu olumlu etkilemektedir. Araştırma sonucunda elde edilen bir diğer bulgu ise demografik değişkenlerin evlilik uyumunu etkilemediğidir. Araştırmaya katılan tam zamanlı öğrencilerin evlilik uyumlarının yarı zamanlı öğrencilerden yüksek olduğu görülmüştür.

Thomsen ve Gilbert (1998), araştırmalarında 32 evli çift ile çalışmışlardır. Araştırmada çiftlerin çatışma çözme sırasındaki fizyolojik tepkileri incelenmiştir. Elde edilen verilere göre evlilik uyumu yüksek olan çiftlerin, evlilik uyumu düşük

olan çiftlere göre fizyolojik yapılarının (elektrodermal ve kalp atış hızı) daha uyumlu olduğu görülmüştür.

Kışlak ve Çabukça (2002), çalışmalarında demografik değişkenler ile empatinin evlilik uyumunu yordamadaki katkılarını araştırmışlardır. 150 evli bireyin katıldığı araştırma sonucunda, empatinin evlilik uyumunu anlamlı düzeyde yordadığı görülmüştür. Araştırmada ele alınan demografik değişkenlerin (yaş, cinsiyet, ev işi, evlilik yılı, çocuk sayısı, iş, eğitim) ise evlilik uyumunu yordamadığı bulunmuştur.

Kalkan (2002), çalışmasında evlilik ilişkisini geliştirme programının evli çiftlerin evlilik uyum düzeylerine etkisini incelemiştir. Araştırmaya deney grubunda ve kontrol grubunda yer alan toplam 28 kişi katılmıştır. 10 hafta süren oturumlar sonucunda, evlilik ilişkisini geliştirme grubuna katılmanın evli bireylerin evlilik uyum düzeyleri üzerinde anlamlı farklılıklar oluşturduğu bulunmuştur.

Kublay (2013), çalışmasında bireylerin evlilik uyumları ile değer tercihleri ve öznel mutlulukları arasındaki ilişkiyi incelenmiştir. Aynı zamanda bazı demografik değişkenler (cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, meslek, evlilik süresi, eş ile olan yaş farkı, evlilik biçimi ve çocuk sayısı) açısından farklılaşıp farklılaşmadığını incelemiştir. Araştırmaya Rize ilinde eğitim, emniyet ve sağlık alanında görev yapan 452 evli birey katılmıştır. Araştırma sonucunda, evlilik uyumunun cinsiyet, eğitim düzeyi, meslek ve evlenme biçimine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bireylerin yaşları ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiye bakıldığında; yaş arttıkça evlilik uyumunun azaldığı görülmüştür. Evlilik süresi ve evlilik uyumu arasındaki ilişki incelendiğinde; 26-35 yıl aralığındaki evliliklerde evlilik süresi arttıkça evlilik uyumunun azaldığı, 26-35 yıl aralığındaki evliliklerde ise evlilik uyumunun tekrar bir artış olduğu gözlemlenmiştir. Eş ile olan yaş farkı ile evlilik uyumu arasındaki ilişki incelendiğinde 15 yaş ve üzeri yaş farkına kadar olan yaş farklılıklarında eşlerin yaşları arasındaki fark arttıkça evlilik uyum düzeyinin düştüğü, eşi ile 15 yaş ve üzeri fark olan bireylerde ise evlilik uyum düzeyinde tekrar bir artış olduğu görülmüştür. Evlilik uyumu ve çocuk sayısı arasındaki ilişki incelendiğinde hiç çocuğu olmayan ve 4'ten az çocuğu olan bireyler evlilik uyumunun çocuk sayısı arttıkça azaldığı; 4 çocuğa sahip bireylerde ise evlilik uyumunun tekrar artış gösterdiği görülmüştür. Araştırmanın bir başka sonucu ise evlilik uyumu ile öznel mutluluk arasında anlamlı ve olumlu bir ilişkinin olduğudur.

Yalçın (2014), çalışmasında kadınların sosyo-demografik özelliklerinin evlilik uyumuna etkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda kadınların olumlu iş yaşantılarının ev yaşantılarını etkilediği görülmüştür. Kadınların çocuk sayıları ile evlilik uyumları arasında anlamlı bir farklılaşma görülmezken; 41 ve üzeri yaş grubundaki kadınların evlilik uyumlarının, 21-30 yaş aralığındaki kadınlardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Araştırmadan elde edilen bir diğer veri ise, kadınların evlilik süresi ile cinsel yaşamları ve eşlerine karşı duyguları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğudur.

IV. BÖLÜM

4. Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma evreni ve örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

4.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, genel tarama modellerinden ilişkisel tarama türünde bir araştırmadır. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. Tarama modelleri, “geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır”. Bu modelde önemli olan, var olanı değiştirmeye kalkmadan gözlemleyebilmektir. İlişkisel tarama modelleri “iki ya da daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir” (Karasar, 2015).

4.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 210 yetişkin evli bireyin kolayda örnekleme yöntemi ile seçilmesi yoluyla oluşturulmuştur.

4.2.1. Tutarlılık Analizleri

15 sorudan oluşan Evlilikte Uyum Ölçeğine (EUÖ) verilen cevapların iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) .915 olarak belirlenmiştir. Ölçeğe ait alt boyutlardan olan Anlaşma alt boyutuna ait iç tutarlılık kat sayısı .908, İlişki Tarzı alt boyutuna ait iç tutarlılık katsayısı ise .760, olarak belirlenmiştir. 10 sorudan oluşan Evlilikte Suçu Affetme Ölçeğine (ESAÖ) verilen cevapların iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) .801 olarak belirlenmiştir. Ölçeğe ait alt boyutlardan olan Dargınlık-Kaçınma alt boyutuna ait iç tutarlılık kat sayısı .833, Bağışlama alt boyutuna ait iç tutarlılık katsayısı ise .616 olarak belirlenmiştir. 36 sorudan oluşan Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II'e (YİYE-II) verilen cevapların iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) .852 olarak belirlenmiştir. Ölçeğe ait Kaçınma alt boyutuna ait iç tutarlılık kat sayısı .836, Kaygı alt boyutuna ait iç tutarlılık katsayısı

ise .877 olarak belirlenmiştir. Cronbach Alpha katsayısının değerlendirme kriterleri aşağıdaki gibidir;

0.00 < Katsayı < 0.40 ise ölçek güvenilir değildir.

0.40 < Katsayı < 0.60 ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

0.60 < Katsayı < 0.80 ise ölçek oldukça güvenilirirdir.

0.80 < Katsayı < 1.00 ise ölçek yüksek derecede güvenilirirdir (Özdamar, 1999).

Bu değerler ile ankette uygulanan ölçeklerin Cronbach Alpha katsayısı değerleri birlikte irdelendiğinde; ölçeklerin yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca ölçeklerin, yapısal geçerliliğe sahip olduğu da söylenebilir.

Tablo- 1: Evlilikte Uyum Ölçeği (EUÖ), Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği (ESAÖ), Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II (YİYE-II) ve Ölçeklerin Alt Boyutlarına Ait İç Tutarlılık Analizi Değerleri

Ölçekler ve Alt Boyutları	Cronbach's Alpha	N
Evlilikte Uyum Ölçeği (EUÖ)	.915	15
Anlaşma	.908	9
İlişki Tarzı	.760	6
Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği (ESAÖ)	.801	10
Dargınlık-Kaçınma	.833	6
Bağışlama	.616	4
Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Ölçeği (YİYE-II)	.852	36
Kaçınma	.836	18
Kaygı	.877	18

4.2.2. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Tablo- 2: Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Özellikler	Kategoriler	f	%
Cinsiyet	Kadın	125	59.5
	Erkek	85	40.5
Eğitim Düzeyi	İlköğretim	4	1.9
	Ortaöğretim	12	5.7
	Üniversite	134	63.8
	Lisans üstü	60	28.6
Yaş	20-29	70	33.3
	30-39	80	38.1
	40-49	41	19.5

	50 ve üzeri	19	9.0
Ailede Çalışan Birey Sayısı	Her ikisi de çalışıyor	145	69.0
	Tek kişi çalışıyor	65	31.0
Çalışılan Sektör	Çalışmıyorum (Emekli-Ev Hanımı-Öğrenci)	22	10.5
	Kamu	132	62.9
	Özel	56	26.7
Gelir Durumu	500-1999 TL	9	4.3
	2000-4999 TL	61	29.0
	5000 TL ve üzeri	140	66.7
Eşle Evlilik Süresi	0-2 yıl	52	24.8
	3-6 yıl	47	22.4
	7-10 yıl	34	16.2
	11-15 yıl	41	19.5
	16-20yıl	13	6.2
	21 yıl ve üzeri	23	11.0
Evlenme Şekli	Görücü usulü/kendi rızamla	38	18.1
	Görücü usulü/rızam olmadan	1	.5
	Anlaşarak	158	75.2
	Akraba evliliği	1	.5
	Diğer	12	5.7
Eşle Olan Yaş Farkı	0-3 yaş	140	66.7
	4-7 yaş	55	26.2
	8 yaş ve üzeri	15	7.1
Çocuk Sayısı	0	57	27.1
	1-2 çocuk	136	64.8
	3-4 çocuk	17	8.1
Evliliğini Tanımlama Durumu	Çok mutsuz	9	4.3
	Mutsuz	10	4.8
	Orta derecede mutlu	51	24.3
	Mutlu	80	38.1
	Çok mutlu	60	28.6
Algılanan Destek Düzeyi	Çok az	18	8.6
	Az	16	7.6
	Orta	60	28.6
	Fazla	60	28.6
	Çok fazla	56	26.7
Algılanan Saygı Düzeyi	Çok az	12	5.7
	Az	13	6.2
	Orta	59	28.1
	Fazla	68	32.4
	Çok fazla	58	27.6
	Toplam	210	100.0

Tablo- 2’de katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcılardan 125 kişi (%59.5) kadın iken 85 kişi

(%40.5) erkektir. Katılımcıların eğitim düzeyi incelendiğinde ilköğretim mezunu 4 kişi (%1.9), ortaöğretim mezunu 12 kişi (%5.7), üniversite mezunu 134 kişi (%63.8) ve lisans üstü mezunu 60 kişi (%28.6) olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaş dağılımları incelendiğinde 20-29 yaş aralığında 70 kişi (%33.3), 30-39 yaş aralığında 80 kişi (%38.1), 40-49 yaş aralığında 41 kişi (%19.5), 50 ve üzeri yaş aralığında olan 19 kişi (%9) olduğu anlaşılmaktadır. Evli bireylerin ailede çalışan birey sayısına bakıldığında, 145 kişinin (%69) ailesinde her iki eşin de çalıştığı, 65 kişinin (%31) ailesinde ise tek kişinin çalıştığı görülmektedir. Katılımcıların çalıştıkları sektör durumu dağılımına bakıldığında, 132 kişinin (%62.9) kamu sektöründe, 56 kişinin (%26.7) özel sektörde, 22 kişinin (%10.5) ise çalışmadığı görülmektedir. Katılımcıların aylık gelir durumu dağılımına bakıldığında, 9 kişinin (%4.3) gelirinin 500-1999 TL aralığında olduğu, 61 kişinin (%29) gelirinin 2000-4999 TL aralığında olduğu, 140 kişinin (%66.7) gelirinin 5000 TL ve üzeri aralığında olduğu görülmektedir. Katılımcıların evlilik süresi dağılımına bakıldığında 52 kişinin (%24.8) 0-2 yıldır eşi ile evli olduğu, 47 kişinin (%22.4) 3-6 yıldır eşi ile evli olduğu, 34 kişinin (%16.2) 7-10 yıldır eşi ile evli olduğu, 41 kişinin (%19.5) 11-15 yıldır eşi ile evli olduğu, 13 kişinin (%6.2) 16-20 yıldır eşi ile evli olduğu ve 23 kişinin (%11) ise 21 ve üzeri yıldır eşi ile evli olduğu görülmektedir. Katılımcıların evlenme şekli durumu dağılımına bakıldığında, 38 kişinin (%18.1) eşiyle görücü usulü/kendi rızası ile evlendiği, 1 kişinin (%0.5) eşiyle görücü usulü/kendi rızası olmadan evlendiği, 158 kişinin (%75.2) eşiyle anlaşarak evlendiği, 1 kişinin (%0.5) eşiyle akraba evliliği yaptığı ve 12 kişinin (%5.7) evlenme şekli olarak diğer seçeneğinin işaretlediği görülmektedir. Katılımcıların eşle olan yaş farkı durumu dağılımına bakıldığında, 140 kişinin (%66.7) eşiyle olan yaş farkının 0-3 yaş olduğu, 55 kişinin (%26.2) eşiyle olan yaş farkının 4-7 yaş olduğu ve 15 kişinin (%7.1) eşiyle olan yaş farkının 8 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir. Katılımcıların çocuk sayısı durumu dağılımına bakıldığında, 57 kişinin (%27.1) çocuğunun olmadığı, 136 kişinin (%64.8) 1 ya da 2 çocuğunun olduğu ve 17 kişinin (%8.1) ise 3 ya da 4 çocuğunun olduğu görülmektedir. Katılımcıların evliliğini tanımlama durumu dağılımına bakıldığında, 9 kişinin (%4.3) evliliğini çok mutsuz olarak tanımladığı, 10 kişinin (%4.8) evliliğini mutsuz olarak tanımladığı, 51 kişinin (%24.3) evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımladığı, 80 kişinin (%38.1) evliliğini mutlu olarak tanımladığı ve 60 kişinin

(%28.6) evliliğini çok mutlu olarak tanımladığı görülmektedir. Katılımcıların algıladıkları destek durumuna bakıldığında, 18 kişinin (%8.6) eşinin destek düzeyinin çok az olduğunu düşündüğü, 16 kişinin (%7.6) eşinin destek düzeyinin az olduğunu düşündüğü, 60 kişinin (%28.6) eşinin destek düzeyinin orta olduğunu düşündüğü, 60 kişinin (%28.6) eşinin destek düzeyinin fazla olduğunu düşündüğü, 56 kişinin (%26.7) eşinin destek düzeyinin çok fazla olduğunu düşündüğü görülmektedir. Katılımcıların algıladıkları saygı durumuna bakıldığında, 12 kişinin (%5.7) eşinin saygı düzeyinin çok az olduğunu düşündüğü, 13 kişinin (%6.2) eşinin saygı düzeyinin az olduğunu düşündüğü, 59 kişinin (%28.1) eşinin saygı düzeyinin orta olduğunu düşündüğü, 68 kişinin (%32.4) eşinin saygı düzeyinin fazla olduğunu düşündüğü ve 58 kişinin (%27.6) eşinin saygı düzeyinin çok fazla olduğunu düşündüğü görülmektedir.

4.3. Ölçeklerin Analizi

Ankette kullanılan; 15 maddelik Evlilikte Uyum Ölçeğine (EUÖ) verilen cevapların toplam puan ortalaması 40.37 ± 10.84 , Minimum puanı 1.00, Maksimum puanı 58.00, Evlilikte Uyum Ölçeğinin alt boyutlarından olan Anlaşma Boyutuna verilen cevapların toplam puan ortalaması 32.21 ± 8.49 , Evlilikte Uyum Ölçeğinin alt boyutlarından olan İlişki Tarzı Boyutuna verilen cevapların toplam puan ortalaması ise 8.15 ± 3.00 , 10 maddelik Evlilikte Suçu Affetme Ölçeğine (ESAÖ) verilen cevapların ortalaması 3.04 ± 1.01 , Minimum puanı 1.00, Maksimum puanı 6.00, Evlilikte Suçu Affetme Ölçeğinin alt boyutlarından olan Dargınlık-Kaçınma Boyutuna verilen cevapların ortalaması 2.89 ± 1.21 , Evlilikte Suçu Affetme Ölçeğinin alt boyutlarından olan Bağışlama Boyutuna verilen cevapların ortalaması ise 3.26 ± 1.20 , 36 maddelik Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Ölçeğinin (YİYE-II) alt boyutlarından olan Kaçınma Boyutuna verilen cevapların ortalaması 3.34 ± 1.18 , Minimum puanı 1.00, Maksimum puanı 6.00, Kaygı Boyutuna verilen cevapların; ortalaması 2.95 ± 1.07 , Minimum puanı 1.00, Maksimum puanı 6.00 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca Evlilikte Uyum Ölçeğine (EUÖ), Evlilikte Suçu Affetme Ölçeğine (ESAÖ) ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II Ölçeğinin (YİYE-II) Alt Boyutlarına ait önemli istatistiksel değerler Tablo- 15'te gösterilmiştir.

Tablo- 3: Evlilikte Uyum Ölçeği (EUÖ), Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği (ESAÖ) ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri- II (YİYE-II) Alt Boyutlarına Ait Önemli İstatistiksel Değerler

Ölçekler ve Alt Boyutlar	Ortalama±SS	Min; Max
Evlilikte Uyum Ölçeği (EUÖ)	40.37±10.84	1.00; 58.00
Anlaşma	32.21±8.49	0.00; 40.00
İlişki Tarzı	8.15±3.00	0.00; 12.00
Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği (ESAÖ)	3.04±1.01	1.00; 6.00
Dargınlık-Kaçınma	2.89±1.21	1.00; 6.00
Bağışlama	3.26±1.20	1.00; 6.00
(YİYE-II) Kaçınma Boyutu	3.34±1.18	1.00; 6.00
(YİYE-II) Kaygı Boyutu	2.95±1.07	1.00; 6.00

Not: SS, standart sapma değerini ifade etmektedir.

4.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada verileri “*Kişisel Bilgi Formu*”, “*Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri- II*”, “*Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği*” ve “*Evlilik Uyumu Ölçeği*” kullanılarak toplanmıştır.

4.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu, araştırmanın alt problemleriyle sınırlı tutulacak bilgileri almak amacıyla oluşturulmuştur. Kişisel bilgi formu araştırmacı tarafından hazırlanmış olup içeriğinde katılımcıların yaşı, cinsiyeti, eğitim düzeyi, gelir durumu, meslek ve bireylerin evliliklerine ilişkin duygu ve düşüncelerini ölçmeyi hedefleyen sorular bulunmaktadır.

4.4.2. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri- II

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri- II Fraley, Waller ve Brennan (2000), tarafından geliştirilmiştir. Bu ölçek Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanterinin madde tepki kuramı temelinde geliştirilmiş halidir. Selçuk, Günaydın, Sümer ve Uysal (2005) tarafından Türkçe’ye uyarlanmıştır. Ölçeğin 18’i kaygı, 18’i kaçınma boyutunu ölçen 36 maddesi bulunmaktadır. YİYE- II’nin kaygı boyutunda Cronbach alfa katsayısı .86; bağlanmanın kaçınma boyutunda Cronbach alfa katsayısı .90 olarak hesaplanmıştır. YİYE- II’nin ölçüm duyarlılığının diğer bağlanma ölçeklerinden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Katılımcıların romantik ilişkilerindeki duygu ve

düşüncelerini ölçen Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri- II 7'li likert tipi bir ölçektir (1 = hiç katılmıyorum, 7 = tamamen katılıyorum). Ölçekteki 4., 8., 16., 17., 18., 20., 21., 22., 24., 26., 30., 32., 34. ve 36. maddelerin ters kodlanarak değerlendirilmektedir. Kaygı ve kaçınma boyutlarını ölçen maddeler ayrı ayrı toplanıp ortalamaları alınarak her bir katılımcı için kaygı ve kaçınma sürekli puanları hesaplanmaktadır (Selçuk vd., 2005).

4.4.3. Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği

Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği Paleari, Regalia ve Fincham (2000) tarafından geliştirilmiştir. Bireyin evlilikte karşı tarafın olumsuz davranışlarını affetme veya bu davranışlardan dolayı karşı tarafa darılma düzeylerini ölçmektedir. Ölçek Akın, Çolak ve Eroğlu (2012) tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği, 10 maddeden ve 2 alt boyuttan oluşmaktadır: Dargınlık- Kaçınma ve Bağışlama. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Ölçeğin alt boyutlarından elde edilen puanlar bireyin ilgili alt boyutta değerlendirilen özelliğe sahip olduğunu göstermektedir. Cronbach alfa katsayısı dargınlık- kaçınma alt boyutu için .79 ve .8, bağışlama alt boyutu için .80 ve .76 olarak hesaplanmıştır. Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği 6'lı likert tipi bir ölçektir.

4.4.4. Evlilik Uyumu Ölçeği (EUÖ)

Evlilikte Uyum Ölçeği, Locke ve Wallace (1959) tarafından evliliğin niteliğini ölçmek amacıyla geliştirilmiş ve Türkçe çevirisi Kışlak (1999) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek 15 maddeden ve 2 alt boyuttan oluşmaktadır. Evlilikte Uyum Ölçeği, evlilik niteliğini ölçmenin yanında, aile bütçesi, duyguların ifadesi, arkadaşlıklar, cinsellik, toplumsal kurallar, yaşam felsefesi konularında anlaşma ile boş zaman, ev dışı etkinlikler, çatışma çözme, güven konularında ilişki tarzlarını ölçmektedir. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık güvenirlik katsayısı ölçeğin bütünü için .90 bulunmuştur.

4.5. Verilerin Toplanması ve Analizi

4.5.1. Verilerin Toplanması

Verileri toplamak amacıyla bir araya getirilen “Kişisel Bilgi Formu”, “Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri- II”, “Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği” ve “Evlilik Uyumu Ölçeği” internet üzerinden yayınlanmış ve evli bireylere araştırma ölçekleri uygulanmıştır.

4.5.2. Verilerin Analizi

Tüm istatistiksel analizler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences versiyon 24.0.0; SPSS Inc., Chicago, IL, ABD) programı ile yapılmıştır. Analizlerde tanımlayıcı istatistikler frekans (n), yüzde (%), ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerler olarak belirtilmiştir. İki grubun karşılaştırmalarında Student's t test, üç ve üzeri grupların karşılaştırmalarında One-way ANOVA test ve farklılığa neden olan grubun tespitinde Bonferroni test kullanılmıştır. Ölçeklerin birbirine olan etkisi için çoklu lineer regresyon analizi yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık için tip 1 hata değeri 0.05'in altında olan ($p < 0.05$) durumlar anlamlı kabul edilmiştir.

Korelasyon analizlerinde sayısal verilerin karşılaştırılmasında Pearson Product-Moment Korelasyon testi ile incelenmiştir. İstatistiksel anlamlılık $p < 0.01$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

V. BÖLÜM

5. Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın amacına ve ana problemine uygun olarak toplanan verilerin istatistiksel çözümlenmeleri sonucu elde edilen bulgular sunulmuştur.

1. Evli bireylerin bağlanma boyutları demografik değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Cinsiyete göre;

Evli bireylerin cinsiyet durumları ile YİYE-II Kaygı Boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($t(208) = .804$, $p = 0.422$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile kadın veya erkek olmak evli bireylerin kaygı boyutunu etkilememektedir.

Evli bireylerin cinsiyet durumları ile YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($t(208) = .262$, $p = 0.794$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile kadın veya erkek olmak evli bireylerin kaçınma boyutunu etkilememektedir.

Eğitim Düzeyine göre;

Evli bireylerin eğitim düzeyi durumları ile YİYE-II Kaygı Boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(3) = .527$, $p = 0.664$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin eğitim düzeyi, evli bireylerin kaygı boyutunu etkilememektedir.

Evli bireylerin eğitim düzeyleri ile YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puanlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı ($F(3) = 3.829$, $p = 0.011$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin eğitim düzeyi, evli bireylerin kaçınma boyutunu etkilememektedir. Tablo- 4'de, evli bireylerin YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puanları değerlerinin evli bireylerin eğitim düzeyine göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. İlköğretim mezunu olan evli bireylerin kaçınma boyutunun (Ortalama \pm SS: 4.21 \pm .48), lisansüstü mezunu olan evli bireylerin kaçınma boyutundan

(Ortalama \pm SS: 2.73 \pm .91) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p = 0.043).

Tablo- 4: Evli Bireylerin YİYE-II Kaçınma Boyutu Ortalama Puanları Değerlerinin Eğitim Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı

	N	YİYE-II Kaçınma Boyutu Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
Eğitim Düzeyi Durumu	İlköğretim	4	4.21	.48	4	5
	Ortaöğretim	12	3.49	1.23	1	5
	Üniversite	134	2.95	1.10	1	6
	Lisansüstü	60	2.73	.91	1	5

Yaş a göre;

Evli bireylerin yaş durumları ile YİYE-II Kaygı Boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(3) = .649$, p = 0.584) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin yaş aralığı, evli bireylerin kaygı boyutunu etkilememektedir.

Evli bireylerin yaş durumları ile YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(3) = 1.767$, p = 0.155) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin yaş aralığı, evli bireylerin kaçınma boyutunu etkilememektedir.

Ailede Çalışan Birey Durumuna göre;

Evli bireylerin ailede çalışan birey durumları ile YİYE-II Kaygı Boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($t(208) = -.496$, p = 0.621) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile ailede tek kişinin veya her iki kişinin de çalışıyor olması, evli bireylerin kaygı boyutunu etkilememektedir.

Evli bireylerin ailede çalışan birey durumları ile YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($t(208) = -1.305$, p = 0.193) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile ailede tek kişinin veya her iki kişinin de çalışıyor olması, evli bireylerin kaçınma boyutunu etkilememektedir.

Çalışılan Sektör Durumuna göre;

Evli bireylerin çalışılan sektör durumları ile YİYE-II Kaygı Boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(2)= 2.469$, $p = 0.090$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin çalıştığı sektör, evli bireylerin kaygı boyutunu etkilememektedir.

Evli bireylerin çalışılan sektör durumları ile YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(2)= 9.189$, $p < 0.001$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin çalıştığı sektör, evli bireylerin kaçınma boyutunu etkilemektedir. Tablo 5’de, evli bireylerin YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puanları değerlerinin evli bireylerin çalışılan sektör durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. Çalışmayan evli bireylerin kaçınma boyutunun (Ortalama±SS: 3.83 ± 1.14), kamu sektöründe çalışan evli bireylerin kaçınma boyutundan (Ortalama±SS: 2.81 ± 1.13) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

b. Çalışmayan evli bireylerin kaçınma boyutunun (Ortalama±SS: 3.83 ± 1.14), özel sektörde çalışan evli bireylerin kaçınma boyutundan (Ortalama±SS: $2.91\pm .98$) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p = 0.001$).

Tablo- 5: Evli Bireylerin YİYE- II Kaçınma Boyutu Ortalama Puanları Değerlerinin Çalışılan Sektör Durumuna Göre Dağılımı

	N	YİYE-II Kaçınma Boyutu Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
Çalışılan Sektör Durumu	Çalışmıyorum (emekli-ev hanımı- öğrenci)	22	3.83	1.14	2	5
	Kamu	132	2.81	1.03	1	6
	Özel	56	2.91	.98	1	5

Gelir Düzeyi Durumuna göre;

Evli bireylerin gelir düzeyi durumları ile YİYE-II Kaygı Boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(2)= 1.036$, $p = 0.357$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin gelir düzeyi, evli bireylerin kaygı boyutunu etkilememektedir.

Evli bireylerin gelir düzeyi durumları ile YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(2)= 5.311$, $p = 0.006$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin gelir düzeyi, evli bireylerin kaçınma boyutunu etkilememektedir. Tablo 6'da, evli bireylerin YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puanları değerlerinin evli bireylerin gelir düzeyi durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. 2000-4999 TL aylık geliri olan evli bireylerin kaçınma boyutunun (Ortalama \pm SS: 3.25 \pm 1.13), 5000 TL ve üzeri aylık geliri olan evli bireylerin kaçınma boyutundan (Ortalama \pm SS: 2.78 \pm .99) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p = 0.013$).

Tablo- 6: Evli Bireylerin YİYE- II Kaçınma Boyutu Ortalama Puanları Değerlerinin Gelir Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı

	N	YİYE-II Kaçınma Bağlanma Boyutu Değerleri			
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max
500-1999 TL	9	3.46	1.38	2	5
Gelir Düzeyi 2000-4999 TL	61	3.25	1.13	1	5
Durumu 5000 TL ve üzeri	140	2.78	.99	1	6

Evlilik Süresi Durumuna göre;

Evli bireylerin eşle evlilik süresi durumları ile YİYE-II Kaygı Boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(5)= .553$, $p = 0.736$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin eşiyle olan evlilik süresi, evli bireylerin kaygı boyutunu etkilememektedir.

Evli bireylerin eşle evlilik süresi durumları ile YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(5)= 2.523$, $p=0.030$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin eşiyile olan evlilik süresi, evli bireylerin kaçınma boyutunu etkilemektedir. Tablo- 7’de, evli bireylerin YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puan değerlerinin evli bireylerin eşle evlilik süresi durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. 21 yıl ve üzeri evli olan evli bireylerin kaçınma boyutunun (Ortalama \pm SS: 3.52 \pm 1.12), 3-6 yıldır evli olan bireylerin kaçınma boyutundan (Ortalama \pm SS: 2.63 \pm 1.02) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.016$).

Tablo- 7: Evli Bireylerin YİYE- II Kaçınma Boyutu Ortalama Puanları Değerlerinin Eşle Evlilik Süresi Durumuna Göre Dağılımı

	N	YİYE-II Kaçınma Boyutu Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
Eşle Evlilik Süresi Durumu	0-2 yıl	52	2.86	1.01	1	5
	3-6 yıl	47	2.63	1.02	1	5
	7-10 yıl	34	2.98	1.12	1	6
	11-15 yıl	41	3.11	1.07	2	5
	16-20 yıl	13	2.81	.96	1	4
	21 yıl ve üzeri	23	3.52	1.12	1	5

Evlenme Şekline göre;

Evli bireylerin evlenme şekli durumları ile YİYE-II Kaygı Boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(4)= .108$, $p = 0.980$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin evlenme şekli, evli bireylerin kaygı boyutunu etkilememektedir.

Evli bireylerin evlenme şekli durumları ile YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(4)= 1.538$, $p = 0.192$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin evlenme şekli, evli bireylerin kaçınma boyutunu etkilememektedir.

Eşle Olan Yaş Farkı Durumuna göre;

Evli bireylerin eşle olan yaş farkı durumları ile YİYE-II Kaygı Boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(2)=1.801$, $p = 0.168$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin eşyle olan yaş farkı, evli bireylerin kaygı boyutunu etkilememektedir.

Evli bireylerin eşle olan yaş farkı durumları ile YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(2)=.818$, $p = 0.443$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin eşyle olan yaş farkı, evli bireylerin kaçınma boyutunu etkilememektedir.

Çocuk Sayısına göre;

Evli bireylerin çocuk sayısı durumları ile YİYE-II Kaygı Boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(2)= 1.621$, $p = 0.200$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin çocuk sayısı, evli bireylerin kaygı boyutunu etkilememektedir.

Evli bireylerin çocuk sayısı durumları ile YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(2)= 2.145$, $p = 0.120$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin çocuk sayısı, evli bireylerin kaçınma boyutunu etkilememektedir.

Mutluluk Açısından Evliliği Tanımlama Durumuna göre;

Evli bireylerin evliliğini tanımlama durumları ile YİYE-II Kaygı Boyutu ortalama puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(4)= 7.926$, $p<0.001$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin evliliğini tanımlama biçimi, evli bireylerin kaygı boyutunu etkilemektedir. Tablo-8'de, evli bireylerin YİYE-II Kaygı Boyutu ortalama puan değerlerinin evli bireylerin evliliğini tanımlama durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. Evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutunun (Ortalama \pm SS: 4.41 \pm .66), evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutundan

(Ortalama±SS: 3.01±1.09) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p= 0.003).

b. Evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutunun (Ortalama±SS: 3.85±1.05), evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutundan (Ortalama±SS: 3.01±1.09) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p= 0.001).

c. Evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutunun (Ortalama±SS: 4.41±.66), evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutundan (Ortalama±SS: 3.21±1.16) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p=0.015).

d. Evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutunun (Ortalama±SS: 3.85±1.05), evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutundan (Ortalama±SS: 3.21±1.16) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p=0.014).

e. Evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutunun (Ortalama±SS: 3.85±1.05), evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutundan (Ortalama±SS: 2.48±1.50) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p=0.008).

f. Evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutunun (Ortalama±SS: 4.41±.66), evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutundan (Ortalama±SS: 2.48±1.50) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p=0.002).

Tablo- 8: Evli Bireylerin YİYE- II Kaygı Boyutu Ortalama Puanları Değerlerinin Evliliği Tanımlama Durumuna Göre Dağılımı

	N	YİYE-II Kaygı Boyutu Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
Evliliği Tanımlama Durumu	Çok mutsuz	9	2.48	1.50	1	6
	Mutsuz	10	4.41	.66	4	6
	Orta derecede mutlu	51	3.85	1.05	2	6
	Mutlu	80	3.21	1.16	1	6
	Çok mutlu	60	3.01	1.09	2	6

Evli bireylerin evliliğini tanımlama durumları ile YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(4)= 10.391$, $p<0.001$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin evliliğini tanımlama biçimi, evli bireylerin kaçınma boyutunu etkilemektedir. Tablo-9'da, evli bireylerin YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puanları değerlerinin evli bireylerin evliliğini tanımlama durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. Evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan bireylerin kaçınma boyutunun (Ortalama \pm SS: 4.06 ± 1.21), evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaçınma boyutundan (Ortalama \pm SS: 2.40 ± 0.98) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

b. Evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaçınma boyutunun (Ortalama \pm SS: 3.41 ± 0.92), evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaçınma boyutundan (Ortalama \pm SS: 2.40 ± 0.98) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

c. Evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaçınma boyutunun (Ortalama \pm SS: 2.91 ± 1.01), evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaçınma boyutundan (Ortalama \pm SS: 2.40 ± 0.98) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.028$).

d. Evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan bireylerin kaçınma boyutunun (Ortalama \pm SS: 4.06 ± 1.21), evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaçınma boyutundan (Ortalama \pm SS: 2.91 ± 1.01) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.011$).

Tablo- 9: Evli Bireylerin YİYE- II Kaçınma Boyutu Ortalama Puanları Değerlerinin Evliliği Tanımlama Durumuna Göre Dağılımı

	N	YİYE-II Kaçınma Boyutu Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
Evliliği Tanımlama Durumu	Çok mutsuz	9	4.06	1.21	2	5
	Mutsuz	10	3.16	.95	2	5
	Orta derecede mutlu	51	3.41	.92	2	6
	Mutlu	80	2.91	1.01	1	5
	Çok mutlu	60	2.40	.98	1	5

Destek Açısından Evliliği Tanımlama Durumuna göre;

Evli bireylerin diğer eşin destek düzeyi durumları ile YİYE-II Kaygı Boyutu ortalama puanlarının farklılaşmadığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ($F(4)= 2.163$, $p=0.074$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin eşinden destek görme düzeyi, evli bireylerin kaygı boyutunu etkilememektedir.

Evli bireylerin diğer eşin destek düzeyi durumları ile YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(4)= 8.322$, $p<0.001$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin eşinden destek görme düzeyi, evli bireylerin kaçınma boyutunu etkilemektedir. Tablo- 10'da, evli bireylerin YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puanları değerlerinin evli bireylerin diğer eşin destek düzeyi durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. Eşinden orta derecede destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutunun (Ortalama±SS: $3.19±1.04$), eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutundan (Ortalama±SS: $2.53±1.07$) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.005$).

b. Eşinden az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutunun (Ortalama±SS: $3.44±.84$), eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutundan (Ortalama±SS: $2.53±1.07$) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.015$).

c. Eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutunun (Ortalama±SS: 3.79±1.17), eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutundan (Ortalama±SS: 2.53±1.07) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

d. Eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutunun (Ortalama±SS: 3.79±1.17), eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutundan (Ortalama±SS: 2.71±.88) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.001$).

Tablo- 10: Evli Bireylerin YİYE- II Kaçınma Boyutu Ortalama Puanları Değerlerinin Diğer Eşin Destek Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı

	N	YİYE-II Kaçınma Boyutu Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
Diğer Eşin Destek Düzeyi Durumu	Çok az	18	3.79	1.17	2	5
	Az	16	3.44	.84	2	5
	Orta	60	3.19	1.04	1	6
	Fazla	60	2.71	.88	1	5
	Çok fazla	56	2.53	1.07	1	5

Saygı Açısından Evliliği Tanımlama Durumuna göre;

Evli bireylerin diğer eşin saygı düzeyi durumları ile YİYE-II Kaygı Boyutu ortalama puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(4)= 5.081$, $p=0.001$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin eşinden saygı görme düzeyi, evli bireylerin kaygı boyutunu etkilemektedir. Tablo-11'de, evli bireylerin YİYE-II Kaygı Boyutu ortalama puanları değerlerinin evli bireylerin diğer eşin saygı düzeyi durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. Eşinden orta derecede saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaygı boyutunun (Ortalama±SS: 3.70±1.05), eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaygı boyutundan (Ortalama±SS: 2.92±1.11) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.003$).

Tablo- 11: Evli Bireylerin YİYE- II Kaygı Boyutu Ortalama Puanları Değerlerinin Diğer Eşin Saygı Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı

	N	YİYE-II Kaygı Boyutu Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
Diğer Eşin Saygı Düzeyi Durumu	Çok az	12	2.68	1.49	1	6
	Az	13	3.85	1.13	2	5
	Orta	59	3.70	1.05	2	6
	Fazla	68	3.39	1.17	1	6
	Çok fazla	58	2.92	1.11	1	6

Evli bireylerin diğer eşin saygı düzeyi durumları ile YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(4)= 9.104$, $p<0.001$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin eşinden saygı görme düzeyi, evli bireylerin kaçınma boyutunu etkilemektedir. Tablo- 12’de, evli bireylerin YİYE-II Kaçınma Boyutu ortalama puanları değerlerinin evli bireylerin diğer eşin saygı düzeyi durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. Eşinden orta derecede saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutunun (Ortalama±SS: $3.19\pm.97$), eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutundan (Ortalama±SS: 2.47 ± 1.00) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.001$).

b. Eşinden az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutundan (Ortalama±SS: $3.44\pm.84$), eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutundan (Ortalama±SS: 2.47 ± 1.00) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.029$).

c. Eşinden çok az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutunun (Ortalama±SS: 4.12 ± 1.04), eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutundan (Ortalama±SS: $2.47\pm1,00$) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

d. Eşinden çok az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutunun (Ortalama±SS: 4.12 ± 1.04), eşinden fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin

kaçınma boyutundan (Ortalama±SS: 2.84±1.02) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p=0.001).

e. Eşinden çok az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutunun (Ortalama±SS: 4.12±1.04), eşinden orta derecede saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutundan (Ortalama±SS: 3.19±.97) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p=0.038).

Tablo- 12: Evli Bireylerin YİYE- II Kaçınma Boyutu Ortalama Puanları Değerlerinin Diğer Eşin Saygı Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı

	N	YİYE-II Kaçınma Boyutu Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
Diğer Eşin Saygı Düzeyi Durumu	Çok az	12	4.12	1.04	2	5
	Az	13	3.40	.97	2	5
	Orta	59	3.19	.97	1	5
	Fazla	68	2.84	1.02	1	6
	Çok fazla	58	2.47	1.00	1	5

Kısaca “H1a. Evli bireylerin kaygı boyutu demografik değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.” hipotezi cinsiyet, eğitim düzeyi, yaş, ailede çalışan birey sayısı, çalışılan sektör, gelir düzeyi, evlilik süresi, evlenme şekli, eşle olan yaş farkı, çocuk sayısı, diğer eşin destek düzeyi değişkenine göre kabul edilmezken; evliliğinin mutluluk açısından tanımlama durumu ve diğer eşin saygı düzeyine göre kabul edilmiştir.

“H1b. Evli bireylerin kaçınma boyutu demografik değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.” hipotezi cinsiyet, yaş, ailede çalışan birey, evlenme şekli, eşle olan yaş farkı, çocuk sayısı değişkenine göre kabul edilmezken; eğitim düzeyi, çalışılan sektör, gelir düzeyi, evlilik süresi, evliliğinin mutluluk açısından tanımlama durumu, diğer eşin destek düzeyi ve diğer eşin saygı düzeyine göre kabul edilmiştir.

2. Evli bireylerin evlilik uyumu demografik değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Cinsiyete göre;

Evli bireylerin cinsiyet durumları ile EUÖ Anlaşma alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($t(208) = .698$, $p = 0.486$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile kadın veya erkek olmak evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyini etkilememektedir.

Evli bireylerin cinsiyet durumları ile EUÖ İlişki Tarzı alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($t(208) = 1.502$, $p = 0.135$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile kadın veya erkek olmak evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyini etkilememektedir.

Eğitim Düzeyine göre;

Evli bireylerin eğitim düzeyi durumları ile EUÖ Anlaşma alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(3) = .878$, $p = 0.453$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin eğitim düzeyi, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyini etkilememektedir.

Evli bireylerin eğitim düzeyi durumları ile EUÖ İlişki Tarzı alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(3) = 1.341$, $p = 0.262$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin eğitim düzeyi, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyini etkilememektedir.

Yaş'a göre;

Evli bireylerin yaş durumları ile EUÖ Anlaşma alt boyutu toplam puanlarının farklılaşmadığı ($F(3) = 1.643$, $p = 0.181$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin yaş aralığı, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyini etkilememektedir.

Evli bireylerin yaş durumları ile EUÖ İlişki Tarzı alt boyutu toplam puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(3) = 6.415$, $p < 0.001$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin yaş aralığı, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyini etkilememektedir. Tablo- 13'te,

evli bireylerin EUÖ İlişki Tarzı alt boyutu toplam puanları değerlerinin katılımcıların yaş durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. 20-29 yaş aralığında olan evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 9.20±2.45), 30-39 yaş aralığında olan evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 7.93±3.10), daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p = 0.046).

b. 20-29 yaş aralığında olan evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 9.20±2.45), 50 yaş ve üzeri yaş aralığında olan evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 6.21±2.99), daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p = 0.001).

Tablo- 13: Evli Bireylerin EUÖ İlişki Tarzı Toplam Puanları Değerlerinin Yaşa Göre Dağılımı

	N	EUÖ İlişki Tarzı Değerleri			
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max
20-29 yaş	70	9.20	2.45	1.00	12.00
30-39 yaş	80	7.93	3.10	.00	12.00
40-49 yaş	41	7.71	3.10	1.00	12.00
50 yaş ve üzeri	19	6.21	2.99	1.00	10.00

Ailede Çalışan Birey Durumuna göre;

Evli bireylerin ailede çalışan birey durumları ile EUÖ Anlaşma alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($t(208) = -.422$, $p = 0.673$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile ailede tek kişinin veya her iki kişinin de çalışıyor olması, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyini etkilememektedir.

Evli bireylerin ailede çalışan birey durumları ile EUÖ İlişki Tarzı alt boyutu toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($t(208) = .940$, $p = 0.348$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile ailede tek kişinin veya her iki kişinin

de çalışıyor olması, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyini etkilememektedir.

Çalışılan Sektör Durumuna göre;

Evli bireylerin çalışılan sektör durumları ile EUÖ Anlaşma alt boyutu toplam puanlarının farklılaşmadığı ($F(2)= 1.677$, $p = 0.189$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin çalışılan sektör durumu, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyini etkilememektedir.

Evli bireylerin çalışılan sektör durumları ile EUÖ İlişki Tarzı alt boyutu toplam puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(2)= 9.038$, $p<0.001$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin çalışılan sektör durumu, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyini etkilemektedir. Tablo- 14’de, evli bireylerin EUÖ İlişki Tarzı alt boyutu toplam puanları değerlerinin katılımcıların çalışılan sektör durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. Kamu sektöründe çalışan evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 8.80 ± 2.60), çalışmayan (evli-ev hanımı-öğrenci) evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 6.91 ± 3.66), daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p = 0.015$).

b. Kamu sektöründe çalışan evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 8.80 ± 2.60), özel sektörde çalışan evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 7.11 ± 3.03), daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p = 0.001$).

Tablo- 14: Evli Bireylerin EUÖ İlişki Tarzı Toplam Puan Değerlerinin Çalışılan Sektör Durumuna Göre Dağılımı

	N	EUÖ İlişki Tarzı Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
Çalışılan Sektör Durumu	Çalışmıyorum (emekli-ev hanımı- öğrenci)	22	6.91	3.66	1	12
	Kamu	132	8.80	2.68	1	12
	Özel	56	7.11	3.03	0	12

Gelir Düzeyi Durumuna göre;

Evli bireylerin gelir düzeyleri ile EUÖ Anlaşma alt boyutu toplam puanlarının farklılaşmadığı ($F(2)= .510$, $p=0.601$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin gelir düzeyleri, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyini etkilememektedir.

Evli bireylerin gelir düzeyleri ile EUÖ İlişki Tarzı alt boyutu toplam puanlarının farklılaşmadığı ($F(2)= .920$, $p=0.400$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin gelir düzeyleri, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyini etkilememektedir.

Evlilik Süresi Durumuna göre;

Evli bireylerin evlilik süreleri ile ESAÖ Anlaşma alt boyutu toplam puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(5)= 3.371$, $p=0.006$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin evlilik süreleri, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeylerini etkilememektedir. Tablo- 15’de, evli bireylerin EUÖ Anlaşma alt boyutu ortalama puanları değerlerinin katılımcıların evlilik sürelerine göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. 0-2 yıldır evli olan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 35.73 ± 5.11), 7-10 yıldır evli olan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 29.68 ± 11.06) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.016$).

b. 0-2 yıldır evli olan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 35.73±5.11), 21 ve üzeri yıldır evli olan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 29.48±8.77) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p=0.043).

Tablo- 15: Evli Bireylerin EUÖ Anlaşma Toplam Puan Değerlerinin Eşle Evlilik Süresi Durumuna Göre Dağılımı

	N	EUÖ Anlaşma Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
0-2 yıl	52	35.73	5.111	15	44	
3-6 yıl	47	32.23	8.183	10	45	
Eşle Evlilik Süresi Durumu	7-10 yıl	34	29.68	11.064	0	44
	11-15 yıl	41	30.83	8.863	5	46
	16-20 yıl	13	33.92	7.308	18	44
	21 yıl ve üzeri	23	29.48	8.774	13	44

Evli bireylerin evlilik süreleri ile ESAÖ İlişki Tarzı alt boyutu ortalama puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(5)=6.325$, $p<0.001$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin evlilik süreleri, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeylerini etkilemektedir. Tablo-16'da, evli bireylerin ESAÖ İlişki Tarzı alt boyutu ortalama puanları değerlerinin katılımcıların evlilik sürelerine göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. 0-2 yıldır evli olan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 9.54±2.19), 7-10 yıldır evli olan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 7.41±3.10) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p=0.012).

b. 0-2 yıldır evli olan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 9.54±2.19), 11-15 yıldır evli olan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 7.44±3.36) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p=0.007).

c. 0-2 yıldır evli olan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 9.54±2.19), 21 ve üzeri yıldır evli olan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 6.13±3.02) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

d. 3-6 yıldır evli olan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 8.79±2.57), 21 ve üzeri yıldır evli olan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 6.13±3.02) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.004$).

Tablo- 16: Evli Bireylerin EUÖ İlişki Tarzı Toplam Puan Değerlerinin Eşle evlilik Süresi Durumuna Göre Dağılımı

	N	EUÖ İlişki Tarzı Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
Eşle Evlilik Süresi Durumu	0-2 yıl	52	9.54	2.191	2	12
	3-6 yıl	47	8.79	2.579	3	12
	7-10 yıl	34	7.41	3.105	0	12
	11-15 yıl	41	7.44	3.362	1	12
	16-20 yıl	13	8.08	2.985	2	12
	21 yıl ve üzeri	23	6.13	3.020	1	12

Evlenme Şekline göre;

Evli bireylerin evlenme şekli durumları ile EUÖ Anlaşma alt boyutu toplam puanlarının farklılaşmadığı ($F(4)= 1.046$, $p = 0.384$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin evlenme şekli, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyini etkilememektedir.

Evli bireylerin evlenme şekli durumları ile EUÖ İlişki Tarzı alt boyutu toplam puanlarının farklılaşmadığı ($F(4)=.419$, $p=0.795$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin evlenme şekli, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyini etkilememektedir.

Eşle Olan Yaş Farkı Durumuna göre;

Evli bireylerin eşle olan yaş farkı durumu ile EUÖ Anlaşma alt boyutu ortalama puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı

olduğu ($F(2)= 3.188, p=0.043$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin eşle olan yaş farkı, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeylerini etkilemektedir. Tablo- 17’de, evli bireylerin ESAÖ Anlaşma alt boyutu toplam puanları değerlerinin katılımcıların eşle olan yaş farkı durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. 8 ve üzeri yaş farkı olan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 26.93±11,823), 0-3 yıl arasında yaş farkı olan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 32.61±7,845) daha düşük olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.041$).

b. 8 ve üzeri yaş farkı olan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 26.93±11.823), 4-7 yıl arasında yaş farkı olan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 32.65±8.731) daha düşük olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.061$).

Tablo- 17: Evli Bireylerin EUÖ Anlaşma Toplam Puan Değerlerinin Eşle Olan Yaş Farkı Durumuna Göre Dağılımı

		N	EUÖ Anlaşma Değerleri			
			Ortalama	Standart Sapma	Min	Max
Eşle Olan Yaş Farkı Durumu	0-3	140	32.61	7.845	5	44
	4-7	55	32.65	8.731	0	46
	8 ve üzeri	15	26.93	11.823	3	41

Evli bireylerin eşle olan yaş farkı durumları ile EUÖ İlişki Tarzı alt boyutu toplam puanlarının farklılaşmadığı ($F(2)=.665, p=0.515$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin eşle olan yaş farkı, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyini etkilememektedir.

Çocuk Sayısına göre;

Evli bireylerin çocuk sayısı durumları ile EUÖ Anlaşma alt boyutu toplam puanlarının farklılaşmadığı ($F(2)=.973, p=0.380$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin çocuk sayısı, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyini etkilememektedir.

Evli bireylerin çocuk sayısı durumları ile EUÖ İlişki Tarzı alt boyutu toplam puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(2)=3.207$, $p=0.042$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin çocuk sayısı, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyini etkilemektedir. Tablo-18'de, evli bireylerin EUÖ İlişki Tarzı alt boyutu toplam puanları değerlerinin katılımcıların çocuk sayısı durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. Çocuğu olmayan olan evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama \pm SS: 9.00 \pm 2.53), 1-2 çocuğu olan evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama \pm SS: 7.85 \pm 3.12), daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p = 0.042$).

Tablo- 18: Evli Bireylerin EUÖ İlişki Tarzı Toplam Puan Değerlerinin Çocuk Sayısı Durumuna Göre Dağılımı

	N	EUÖ İlişki Tarzı Değerleri			
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max
0	57	9.00	2.535	0	12
Çocuk Sayısı	1-2	7.85	3.123	1	12
	3-4	7.71	3.037	2	12

Mutluluk Açısından Evliliği Tanımlama Durumuna göre;

Evli bireylerin evliliği tanımlama durumu ile ESAÖ Anlaşma alt boyutu toplam puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(4)= 72.862$, $p<0.001$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin evliliği tanımlama durumu, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeylerini etkilemektedir. Tablo-19'da, evli bireylerin ESAÖ Anlaşma alt boyutu toplam puanları değerlerinin katılımcıların evliliği tanımlama durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. Evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama \pm SS: 38.95 \pm 3.37), evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan

bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 22.11±14.21) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

b. Evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 34.55±3.37), evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 22.11±14.21) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

c. Evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 38.5±3.37), evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 16.50±7.84) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

d. Evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 34.55±3.37), evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 16.50±7.84) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

e. Evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 25.49±5.91), evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 16.50±7.84) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

f. Evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 38.95±3.37), evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 25.49±5.91) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

g. Evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 34.55±3.37), evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 25.49±5.91) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

h. Evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 38.95±3.37), evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 34.55±3.37) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p<0.001).

Tablo- 19: Evli Bireylerin EUÖ Anlaşma Puan Değerlerinin Evliliği Tanımlama Durumuna Göre Dağılımı

	N	EUÖ Anlaşma Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
Evliliği Tanımlama Durumu	Çok mutsuz	9	22.11	14.22	0	38
	Mutsuz	10	16.50	7.85	3	29
	Orta derecede mutlu	51	25.49	5.91	5	41
	Mutlu	80	34.55	4.55	22	45
	Çok mutlu	60	38.95	3.38	33	46

Evli bireylerin evliliği tanımlama durumları ile EUÖ İlişki Tarzı alt boyutu toplam puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(4)= 68.502$, $p<0.001$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin evliliği tanımlama durumu, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyini etkilemektedir. Tablo- 20'de, evli bireylerin EUÖ İlişki Tarzı alt boyutu toplam puanları değerlerinin katılımcıların evliliği tanımlama durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. Evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 10.52±1.25), evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 2.67±3.08) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p<0.001).

b. Evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 8.89±2.08), evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 2.67±3.08) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p<0.001).

c. Evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 6.08±2.33), evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 2.67±3.08) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

d. Evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 10.52±1.25), evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 3.60±1.50) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

e. Evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 8.89±2.08), evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 3.60±1.50) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

f. Evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 6.08±2.33), evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 3.60±1.50) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.004$).

g. Evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 10.52±1.25), evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 6.08±2.33) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

h. Evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 8.89±2.08), evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 6.08±2.33) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

ı. Evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 10.52±1.25), evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 8.89±2.08)

daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

Tablo- 20: Evli Bireylerin EUÖ İlişki Tarzı Toplam Puan Değerlerinin Evliliği Tanımlama Durumuna Göre Dağılımı

	N	EUÖ İlişki Tarzı Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
Evliliği Tanımlama Durumu	Çok mutsuz	9	2.67	3.082	0	10
	Mutsuz	10	3.60	1.506	1	6
	Orta derecede mutlu	51	6.08	2.331	1	12
	Mutlu	80	8.89	2.087	3	12
	Çok mutlu	60	10.52	1.255	5	12

Destek Açısından Evliliği Tanımlama Durumuna göre;

Evli bireylerde diğer eşin destek düzeyi durumu ile ESAÖ Anlaşma alt boyutu ortalama puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(4)= 48.699$, $p<0.001$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerde diğer eşin destek düzeyi durumu, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeylerini etkilemektedir. Tablo- 21’de, evli bireylerin ESAÖ Anlaşma alt boyutu ortalama puanları değerlerinin katılımcıların diğer eşin destek düzeyi durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama \pm SS: 38.82 \pm 3.69), eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama \pm SS: 21.39 \pm 12.26) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

b. Eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama \pm SS: 35.28 \pm 4.30), eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama \pm SS: 21.39 \pm 12.26) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

c. Eşinden orta destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 28.85±6.58), eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 21.39±12.26) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

d. Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 38.82±3.69), eşinden az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 22.38±7.19) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

e. Eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 35.28±4.30), eşinden az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 22.38±7.19) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

f. Eşinden orta destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 28.85±6.58), eşinden az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 22.38±7.19) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.002$).

g. Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 38.82±3.69), eşinden orta destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 28.85±6.58) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

h. Eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 35.28±4.30), eşinden orta destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 28.85±6.58) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

ı. Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 38.82±3.69), eşinden fazla destek

gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 35.28±4.30) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p=0.022).

Tablo- 21: Evli Bireylerin EUÖ Anlaşma Toplam Puan Değerlerinin Diğer Eşin Destek Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı

	N	EUÖ Anlaşma Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
	Çok az	18	21.39	12.263	0	41
Diğer Eşin Destek Düzeyi Durumu	Az	16	22.38	7.191	3	32
	Orta	60	28.85	6.584	10	41
	Fazla	60	35.28	4.303	24	44
	Çok fazla	56	38.82	3.693	28	46

Evli bireylerin diğer eşin destek düzeyi durumları ile EUÖ İlişki Tarzı alt boyutu toplam puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(4)= 77.106$, $p<0.001$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin diğer eşin destek düzeyi durumu, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyini etkilemektedir. Tablo- 22’de, evli bireylerin EUÖ İlişki Tarzı alt boyutu toplam puanları değerlerinin katılımcıların diğer eşin destek düzeyi durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 10.52±1.32), eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 2.89±2.16) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p<0.001).

b. Eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 9.43±1.72), eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 2.89±2.16) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p<0.001).

c. Eşinden orta destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 7.05±2.44), eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 2.89±2.16) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

d. Eşinden az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 5.13±1.78), eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 2.89±2.16) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.008$).

e. Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 10.52±1.32), eşinden az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 5.13±1.78) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

f. Eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 9.43±1.72), eşinden az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 5.13±1.78) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

g. Eşinden orta destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 7.05±2.44), eşinden az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 5.13±1.78) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.004$).

h. Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 10.52±1.32), eşinden orta destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 7.05±2.44) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

ı. Eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 9.43±1.72), eşinden orta destek gördüğünü ifade

eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 7.05±2.44) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

i. Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 10.52±1.32), eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 9.43±1.72) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.026$).

Tablo- 22: Evli Bireylerin EUÖ İlişki Tarzı Toplam Puan Değerlerinin Diğer Eşin Destek Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı

		N	EUÖ İlişki Tarzı Değerleri			
			Ortalama	Standart Sapma	Min	Max
Diğer Eşin Destek Düzeyi Durumu	Çok az	18	2.89	2.166	0	7
	Az	16	5.13	1.784	2	9
	Orta	60	7.05	2.446	2	12
	Fazla	60	9.43	1.721	5	12
	Çok fazla	56	10.52	1.321	5	12

Saygı Açısından Evliliği Tanımlama Durumuna göre;

Evli bireylerin diğer eşin saygı düzeyi durumu ile ESAÖ Anlaşma alt boyutu ortalama puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(4)= 45.617$, $p<0.001$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin diğer eşin saygı düzeyi durumu, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeylerini etkilemektedir. Tablo- 23'de, evli bireylerin ESAÖ Anlaşma alt boyutu ortalama puanları değerlerinin katılımcıların diğer eşin saygı düzeyi durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. Eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 38.50±3.82), eşinden çok az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 21.25±11.53) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

b. Eşinden fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 35.22±4.91), eşinden çok az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 21.25±11.53) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

c. Eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 38.50±3.82), eşinden az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 23.69±7.33) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

d. Eşinden fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 35.22±4.91), eşinden az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 23.69±7.33) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

e. Eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 38.50±3.82), eşinden orta saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 26.68±7.67) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

f. Eşinden fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinin (Ortalama±SS: 35.22±4.91), eşinden orta saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında anlaşma düzeyinden (Ortalama±SS: 26.68±7.67) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

Tablo- 23: Evli Bireylerin EUÖ Anlaşma Toplam Puan Değerlerinin Diğer Eşin Saygı Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı

	N	EUÖ Anlaşma Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
Diğer Eşin Saygı Düzeyi Durumu	Çok az	12	21.25	11.537	0	32
	Az	13	23.69	7.330	11	41
	Orta	59	26.68	7.675	3	38
	Fazla	68	35.22	4.914	23	43
	Çok fazla	58	38.50	3.826	30	46

Evli bireylerin diğer eşin saygı düzeyi durumları ile EUÖ İlişki Tarzı alt boyutu toplam puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(4) = 63.975$, $p < 0.001$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin diğer eşin saygı düzeyi durumu, evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyini etkilemektedir. Tablo- 24'te, evli bireylerin EUÖ İlişki Tarzı alt boyutu toplam puanları değerlerinin katılımcıların diğer eşin saygı düzeyi durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. Eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 10.33 ± 1.63), eşinden çok az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 3.00 ± 2.92) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p < 0.001$).

b. Eşinden fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 9.40 ± 1.92), eşinden çok az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 3.00 ± 2.92) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p < 0.001$).

c. Eşinden orta saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 6.42 ± 2.26), eşinden çok az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 3.00 ± 2.92) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p < 0.001$).

d. Eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 10.33±1.63), eşinden az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 4.54±1.89) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

e. Eşinden fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 9.40±1.92), eşinden az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 4.54±1.89) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

f. Eşinden orta saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 6.42±2.26), eşinden az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 4.54±1.89) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.026$).

g. Eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 10.33±1.63), eşinden orta saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 6.42±2.26) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

h. Eşinden fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinin (Ortalama±SS: 9.40±1.92), eşinden orta saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin evlilikteki uyumlarında ilişki tarzı düzeyinden (Ortalama±SS: 6.42±2.26) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

Tablo- 24: Evli Bireylerin EUÖ İlişki Tarzı Toplam Puan Değerlerinin Diğer Eşin Saygı Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı

	N	EUÖ İlişki Tarzı Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
Diğer Eşin Saygı Düzeyi Durumu	Çok az	12	3.00	2.923	0	10
	Az	13	4.54	1.898	1	7
	Orta	59	6.42	2.268	1	11
	Fazla	68	9.40	1.925	3	12
	Çok fazla	58	10.33	1.637	5	12

Kısaca “H2a. Evli bireylerin anlaşma boyutu demografik değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.” hipotezi cinsiyet, eğitim düzeyi, yaş, ailede çalışan birey sayısı, çalışılan sektör, gelir düzeyi, evlenme şekli, çocuk sayısı, değişkenine göre kabul edilmezken; evlilik süresi, eşle olan yaş farkı, evliliğinin mutluluk açısından tanımlama durumu, diğer eşin destek düzeyi ve diğer eşin saygı düzeyine göre kabul edilmiştir.

“H2b. Evli bireylerin ilişki tarzı boyutu demografik değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.” hipotezi cinsiyet, eğitim düzeyi, ailede çalışan birey sayısı, gelir düzeyi, evlenme şekli, eşle olan yaş farkı, değişkenine göre kabul edilmezken; yaş, çalışılan sektör, evlilik süresi, çocuk sayısı, evliliğinin mutluluk açısından tanımlama durumu, diğer eşin destek düzeyi ve diğer eşin saygı düzeyine göre kabul edilmiştir.

3. Evli bireylerin affetme düzeyleri demografik değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Cinsiyete göre;

Evli bireylerin cinsiyet durumları ile ESAÖ Dargınlık-Kaçınma alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($t(208) = .786, p = 0.433$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile kadın veya erkek olmak evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Evli bireylerin cinsiyet durumları ile ESAÖ Bağışlama alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($t(208) = -1.064, p =$

0.288) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile kadın veya erkek olmak evli bireylerin bağışlama boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Eğitim Düzeyine göre;

Evli bireylerin eğitim düzeyi durumları ile ESAÖ Dargınlık-Kaçınma alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(3)= .767$, $p = 0.514$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin eğitim düzeyi, evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Evli bireylerin eğitim düzeyi durumları ile ESAÖ Bağışlama alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(3)= .391$, $p = 0.759$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin eğitim düzeyi, evli bireylerin bağışlama boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Yaş göre;

Evli bireylerin yaş durumları ile ESAÖ Dargınlık-Kaçınma alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(3)= .590$, $p = 0.622$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin yaş aralığı, evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Evli bireylerin yaş durumları ile ESAÖ Bağışlama alt boyutu ortalama puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(3)= 3.569$, $p=0.015$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin yaş aralığı, evli bireylerin bağışlama boyutundaki affetme düzeylerini etkilemektedir. Tablo- 25'te, evli bireylerin ESAÖ Bağışlama alt boyutu ortalama puanları değerlerinin katılımcıların yaş durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. 20-29 yaş aralığında olan evli bireylerin bağışlama boyutundaki affetme düzeylerinin (Ortalama±SS: 3.54±1.07), 50 yaş ve üzeri yaş aralığında olan evli bireylerin bağışlama boyutundaki affetme düzeylerinden (Ortalama±SS: 2.57±1.31), daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p = 0.010$).

Tablo- 25: Evli Bireylerin ESAÖ Bağıslama Toplam Puan Değerlerinin Yaş Göre Dağılımı

	N	ESAÖ Bağıslama Değerleri			
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max
20-29 yaş	70	3.54	1.07	1.00	12.00
30-39 yaş	80	3.19	1.25	.00	12.00
40-49 yaş	41	3.26	1.16	1.00	12.00
50 yaş ve üzeri	19	2.57	1.31	1.00	10.00

Ailede Çalışan Birey Durumuna göre;

Evli bireylerin ailede çalışan birey durumları ile ESAÖ Dargınlık-Kaçınma alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($t(208)= 1.159$, $p = 0.248$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile ailede tek kişinin veya her iki kişinin de çalışıyor olması, evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Evli bireylerin ailede çalışan birey durumları ile ESAÖ Bağıslama alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($t(208)= .894$, $p = 0.372$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile ailede tek kişinin veya her iki kişinin de çalışıyor olması, evli bireylerin bağıslama boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Çalışılan Sektör Durumuna göre;

Evli bireylerin çalışılan sektör durumları ile ESAÖ Dargınlık-Kaçınma alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(2)= 2.373$, $p = 0.096$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin çalışılan sektör durumu, evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Evli bireylerin çalışılan sektör durumları ile ESAÖ Bağıslama alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(2)= 2.061$, $p = 0.130$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin çalışılan sektör

durumları, evli bireylerin bağışlama boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Gelir Düzeyi Durumuna göre;

Evli bireylerin gelir düzeyleri ile ESAÖ Dargınlık-Kaçınma alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(2)=1.742$, $p=0.178$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin gelir düzeyleri, evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Evli bireylerin gelir düzeyleri ile ESAÖ Bağışlama alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(2)=1.525$, $p=0.220$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin gelir düzeyleri, evli bireylerin bağışlama boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Evlilik Süresi Durumuna göre;

Evli bireylerin evlilik süreleri ile ESAÖ Dargınlık-Kaçınma alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(5)=1.129$, $p=0.346$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin evlilik süreleri, evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Evli bireylerin evlilik süreleri ile ESAÖ Bağışlama alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(5)=2.083$, $p=0.069$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin evlilik süreleri, evli bireylerin bağışlama boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Evlenme Şekline göre;

Evli bireylerin evlenme şekli durumları ile ESAÖ Dargınlık-Kaçınma alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(4)=.502$, $p=0.734$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin evlenme şekli, evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Evli bireylerin evlenme şekli durumları ile ESAÖ Bağışlama alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(4)=1.879$, $p=0.115$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin evlenme şekli, evli bireylerin bağışlama boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Eşle Olan Yaş Farkı Durumuna göre;

Evli bireylerin eşle olan yaş farkı durumları ile ESAÖ Dargınlık-Kaçınma alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(2)=.467$, $p=0.628$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin eşle olan yaş farkı, evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Evli bireylerin eşle olan yaş farkı durumları ile ESAÖ Bağışlama alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(2)=1.407$, $p=0.247$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin eşle olan yaş farkı, evli bireylerin bağışlama boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Çocuk Sayısına göre;

Evli bireylerin çocuk sayısı durumları ile ESAÖ Dargınlık-Kaçınma alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(2)=1.101$, $p=0.335$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin çocuk sayısı, evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Evli bireylerin çocuk sayısı durumları ile ESAÖ Bağışlama alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(2)=1.557$, $p=0.213$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin çocuk sayısı, evli bireylerin bağışlama boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Mutluluk Açısından Evliliği Tanımlama Durumuna göre;

Evli bireylerin evliliği tanımlama durumları ile ESAÖ Dargınlık-Kaçınma alt boyutu ortalama puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(4)= 24.479$, $p<0.001$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin evliliği tanımlama durumu, evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerini etkilemektedir. Tablo- 26'da, evli bireylerin ESAÖ Dargınlık-Kaçınma alt boyutu ortalama puanları değerlerinin katılımcıların evliliği tanımlama durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

- a. Evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinin (Ortalama±SS: 4.65±.678), evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinden (Ortalama±SS: 3.15±2.12) daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.014$).
- b. Evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinin (Ortalama±SS: 2.18±.784), evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinden (Ortalama±SS: 4.65±.678) daha düşük olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).
- c. Evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinin (Ortalama±SS: 2.65±1.05), evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinden (Ortalama±SS: 4.65±.678) daha düşük olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).
- d. Evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinin (Ortalama±SS: 2.18±.784), evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinden (Ortalama±SS: 3.69±.784) daha düşük olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).
- e. Evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinin (Ortalama±SS: 2.65±1.05), evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinden (Ortalama±SS: 3.69±.784) daha düşük olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

Tablo- 26: Evli Bireylerin ESAÖ Dargınlık-Kaçınma Toplam Puan Değerlerinin Evliliği Tanımlama Durumuna Göre Dağılımı

	N	ESAÖ Dargınlık-Kaçınma Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
Evliliği Tanımlama Durumu	Çok mutsuz	9	3.15	2.122	1	6
	Mutsuz	10	4.65	.678	3	6
	Orta derecede mutlu	51	3.69	.941	2	5
	Mutlu	80	2.65	1.050	1	5
	Çok mutlu	60	2.18	.784	1	4

Evli bireylerin evliliği tanımlama durumları ile ESAÖ Bağışlama alt boyutu ortalama puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(4) = 2.563$, $p=0.040$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin evliliği tanımlama durumları, evli bireylerin bağışlama boyutundaki affetme düzeylerini etkilemektedir. Tablo- 27’de, evli bireylerin ESAÖ Bağışlama alt boyutu ortalama puanları değerlerinin katılımcıların evliliği tanımlama durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca evli bireylerin evliliği tanımlama durumları ile ESAÖ Bağışlama alt boyutu ortalama puanları arasındaki analiz neticesinde anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmesine rağmen One-Way ANOVA testi anlamlılık değeri 0.05’e çok yakın olduğu için ikili gruplar arasında anlamlı bir farklılaşma saptanamamıştır.

Tablo- 27: Evli Bireylerin ESAÖ Bağışlama Toplam Puan Değerlerinin Evliliği Tanımlama Durumuna Göre Dağılımı

	N	ESAÖ Bağışlama Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
Evliliği Tanımlama Durumu	Çok mutsuz	9	2.64	2.09	1	6
	Mutsuz	10	2.75	.75	2	4
	Orta derecede mutlu	51	3.64	1.04	1	6
	Mutlu	80	3.25	1.16	1	6
	Çok mutlu	60	3.13	1.22	1	6

Destek Açısından Evliliği Tanımlama Durumuna göre;

Evli bireylerin diğer eşin destek düzeyi durumları ile ESAÖ Dargınlık-Kaçınma alt boyutu ortalama puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(4)= 13.138, p<0.001$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin diğer eşin destek düzeyi durumu, evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerini etkilemektedir. Tablo- 28'de, evli bireylerin ESAÖ Dargınlık-Kaçınma alt boyutu ortalama puanları değerlerinin katılımcıların diğer eşin destek düzeyi durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

- a. Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinin (Ortalama±SS: 2.16±.81), eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinden (Ortalama±SS: 3.61±1.76) daha düşük olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).
- b. Eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinin (Ortalama±SS: 2.70±1.12), eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinden (Ortalama±SS: 3.61±1.76) daha düşük olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.022$).
- c. Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinin (Ortalama±SS: 2.16±.81), eşinden az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinden (Ortalama±SS: 3.75±1.11) daha düşük olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).
- d. Eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinin (Ortalama±SS: 2.70±1.12), eşinden az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinden (Ortalama±SS: 3.75±1.11) daha düşük olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.008$).

e. Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinin (Ortalama±SS: 2.16±.81), eşinden orta destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinden (Ortalama±SS: 3.29±1.02) daha düşük olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.001$).

f. Eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinin (Ortalama±SS: 2.70±1.12), eşinden orta destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinden (Ortalama±SS: 3.29±1.02) daha düşük olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p=0.034$).

Tablo- 28: Evli Bireylerin ESAÖ Dargınlık-Kaçınma Toplam Puan Değerlerinin Diğer Eşin Destek Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı

	N	ESAÖ Dargınlık-Kaçınma Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
Diğer Eşin Destek Düzeyi Durumu	Çok az	18	3.61	1.761	1	6
	Az	16	3.75	1.114	2	5
	Orta	60	3.29	1.021	1	6
	Fazla	60	2.70	1.128	1	5
	Çok fazla	56	2.16	.815	1	4

Evli bireylerin diğer eşin destek düzeyi durumları ile ESAÖ Bağışlama alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(4)=1.169$, $p=0.326$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin diğer eşin destek düzeyi, evli bireylerin bağışlama boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Saygı Açısından Evliliği Tanımlama Durumuna göre;

Evli bireylerin diğer eşin saygı düzeyi durumları ile ESAÖ Dargınlık-Kaçınma alt boyutu ortalama puanlarının farklılaştığı ve bu durumun da istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($F(4)= 15.505$, $p<0.001$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin diğer eşin saygı düzeyi durumu, evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerini etkilemektedir. Tablo- 29'da, evli bireylerin ESAÖ

Dargınlık-Kaçınma alt boyutu ortalama puanları değerlerinin katılımcıların diğer eşin saygı düzeyi durumuna göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca bu istatistiksel olarak anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni post hoc testleri sonucunda;

a. Eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinin (Ortalama±SS: 2.32±.987), eşinden çok az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinden (Ortalama±SS: 3.40±1.91) daha düşük olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p=0.018).

b. Eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinin (Ortalama±SS: 2.32±.987), eşinden az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinden (Ortalama±SS: 3.42±.725) daha düşük olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p=0.010).

c. Eşinden fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinin (Ortalama±SS: 2.50±.962), eşinden az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinden (Ortalama±SS: 3.42±.725) daha düşük olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p=0.047).

d. Eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinin (Ortalama±SS: 2.32±.987), eşinden orta saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinden (Ortalama±SS: 3.66±1.11) daha düşük olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p<0.001).

e. Eşinden fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinin (Ortalama±SS: 2.50±.962), eşinden orta saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundaki affetme düzeylerinden (Ortalama±SS: 3.66±1.11) daha düşük olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (p<0.001).

Tablo- 29: Evli Bireylerin ESAÖ Dargınlık-Kaçınma Toplam Puan Değerlerinin Diğer Eşin Saygı Düzeyi Durumuna Göre Dağılımı

	N	ESAÖ Dargınlık-Kaçınma Değerleri				
		Ortalama	Standart Sapma	Min	Max	
Diğer Eşin Saygı Düzeyi Durumu	Çok az	12	3.40	1.913	1	6
	Az	13	3.42	.725	2	5
	Orta	59	3.66	1.111	1	6
	Fazla	68	2.50	.962	1	5
	Çok fazla	58	2.32	.987	1	5

Evli bireylerin diğer eşin saygı düzeyi durumları ile ESAÖ Bağışlama alt boyutu ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı ($F(4)= 2.340$, $p = 0.056$) saptanmıştır. Diğer bir ifade ile evli bireylerin diğer eşin saygı düzeyi, evli bireylerin bağışlama boyutundaki affetme düzeylerini etkilememektedir.

Kısaca “H3a. Evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutu demografik değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.” hipotezi cinsiyet, eğitim düzeyi, yaş, ailede çalışan birey sayısı, çalışılan sektör, gelir düzeyi, evlenme şekli, çocuk sayısı, değişkenine göre kabul edilmezken; evlilik süresi, eşle olan yaş farkı, evliliğinin mutluluk açısından tanımlama durumu, diğer eşin destek düzeyi ve diğer eşin saygı düzeyine göre kabul edilmiştir.

“H3b. Evli bireylerin bağışlama boyutu demografik değişkenlere göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.” hipotezi cinsiyet, eğitim düzeyi, ailede çalışan birey sayısı, çalışılan sektör, gelir düzeyi, evlilik süresi, evlenme şekli, eşle olan yaş farkı, çocuk sayısı, evliliğinin mutluluk açısından tanımlama durumu, diğer eşin destek düzeyi ve diğer eşin saygı düzeyine göre kabul edilmezken; yaşa göre kabul edilmiştir.

4. Evli bireylerin bağlanma stilleri, affetme düzeyleri ve evlilik uyumu arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?

Ankette kullanılan Evlilikte Uyum Ölçeğinin (EUÖ), Evlilikte Suçu Affetme Ölçeğinin (ESAÖ) ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II'nin (YİYE-II) katılımcılara uygulanması neticesinde elde edilen verilerin arasındaki ilişki Pearson

Product-Moment Korelasyon testi ile incelenmiş olup istatistiksel anlamlılık $p < 0.01$ düzeyinde değerlendirilmiştir. Yapılan testler neticesinde;

- EUÖ anlaşma boyutu ile EUÖ ilişki tarzı boyutu arasındaki ilişkiye bakıldığında, ikili arasında pozitif yönlü yüksek düzeyde bir ilişkinin olduğu, evli bireylerin evlilikteki anlaşma düzeyleri arttıkça, evli bireylerin ilişki tarzı düzeylerinin de arttığı, bu doğrusal ilişkinin de ($r_s(210) = 0.715, p < 0.001$) istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.
- EUÖ anlaşma boyutu ile ESAÖ dargınlık-kaçınma boyutu arasındaki ilişkiye bakıldığında, ikili arasında negatif yönlü yüksek düzeyde bir ilişkinin olduğu, evli bireylerin evlilikteki anlaşma düzeyleri arttıkça, evli bireylerin dargınlık-kaçınma düzeylerinin azaldığı, bu doğrusal ilişkinin de ($r_s(210) = -0.636, p < 0.001$) istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.
- EUÖ anlaşma boyutu ile ESAÖ bağışlama boyutu arasındaki ilişkiye bakıldığında, ikili arasında bir ilişkinin olmadığı ($r_s(210) = -0.134, p = 0.053$) saptanmıştır. Dolayısıyla “H4a. Evli bireylerin anlaşma boyutu ve evlilik uyumu arasında anlamlı düzeyde bir ilişki vardır” hipotezi dargınlık-kaçınma boyutu için kabul edilirken bağışlama boyutu için reddedilmiştir.
- EUÖ anlaşma boyutu ile YİYE-II kaygı boyutu arasındaki ilişkiye bakıldığında, ikili arasında negatif yönlü düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu, evli bireylerin evlilikteki anlaşma düzeyleri arttıkça, evli bireylerin kaygı boyutunun azaldığı, bu doğrusal ilişkinin de ($r_s(210) = -0.252, p < 0.001$) istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.
- EUÖ anlaşma boyutu ile YİYE-II kaçınma boyutu arasındaki ilişkiye bakıldığında, ikili arasında negatif yönlü düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu, evli bireylerin evlilikteki anlaşma düzeyleri arttıkça, kaçınma boyutunun azaldığı, bu doğrusal ilişkinin de ($r_s(210) = -0.330, p < 0.001$) istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. Dolayısıyla “H4b. Evli bireylerin bağlanma stilleri ve anlaşma boyutu arasında anlamlı düzeyde bir ilişki vardır” hipotezi kaygı ve kaçınma boyutu için kabul edilmiştir.
- EUÖ ilişki tarzı boyutu ile ESAÖ dargınlık-kaçınma boyutu arasındaki ilişkiye bakıldığında, ikili arasında negatif yönlü orta düzeyde bir ilişkinin

olduğu, evli bireylerin evlilikteki ilişki tarzı düzeyleri arttıka, dargınlık-kaçınma düzeylerinin azaldığı, bu doğrusal ilişkinin de ($r_s(210) = -0.475$, $p < 0.001$) istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

- EU  ilişki tarzı boyutu ile ESA  bağışlama boyutu arasındaki ilişkiye bakıldığında, ikili arasında bir ilişkinin olmadığı ($r_s(210) = -0.005$, $p = 0.940$) saptanmıştır. Dolayısıyla “H4a. Evli bireylerin affetme düzeyleri ve ilişki tarzı arasında anlamlı düzeyde bir ilişki vardır” hipotezi dargınlık-kaçınma boyutu için kabul edilirken, bağışlama boyutu için reddedilmiştir.
- EU  ilişki tarzı boyutu ile YİYE-II kaygı boyutu arasındaki ilişkiye bakıldığında, ikili arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı ($r_s(210) = -0.081$, $p = 0.242$) saptanmıştır.
- EU  ilişki tarzı boyutu ile YİYE-II kaçınma boyutu arasındaki ilişkiye bakıldığında, ikili arasında negatif yönlü orta düzeyde bir ilişkinin olduğu, evli bireylerin evlilikteki ilişki tarzı düzeyleri arttıka, kaçınma boyutunun azaldığı, bu doğrusal ilişkinin de ($r_s(210) = -0.417$, $p < 0.001$) istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. Dolayısıyla “H4b. Evli bireylerin bağlanma stilleri ve ilişki tarzı arasında anlamlı düzeyde bir ilişki vardır” hipotezi kaçınma boyutu için kabul edilirken, kaygı boyutu için reddedilmiştir.
- ESA  dargınlık-kaçınma boyutu ile YİYE-II kaygı boyutu arasındaki ilişkiye bakıldığında, ikili arasında pozitif yönlü düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu, evli bireylerin evlilikteki dargınlık-kaçınma düzeyleri arttıka, kaygı boyutunun arttığı, bu doğrusal ilişkinin de ($r_s(210) = 0.376$, $p < 0.001$) istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.
- ESA  dargınlık-kaçınma boyutu ile YİYE-II kaçınma boyutu arasındaki ilişkiye bakıldığında, ikili arasında pozitif yönlü düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu, evli bireylerin evlilikteki dargınlık-kaçınma düzeyleri arttıka, kaçınma boyutunun arttığı, bu doğrusal ilişkinin de ($r_s(210) = 0.251$, $p < 0.001$) istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. Dolayısıyla “H4b. Evli bireylerin bağlanma stilleri ve dargınlık-kaçınma boyutu arasında

anlamli düzeyde bir iliski vardir” hipotezi kaygi ve kacınma boyutu için kabul edilmiştir.

- ESAÖ bağıslama boyutu ile YİYE-II kaygi boyutu arasındaki iliskiyeye bakıldığında, ikili arasında pozitif yönlü düşük düzeyde bir iliskinin olduğu, evli bireylerin evlilikteki bağıslama düzeyleri arttikça, evli bireylerin kacınma boyutunun arttigi, bu doğrusal iliskinin de ($r_s(210) = 0.316, p < 0.001$) istatistiksel olarak anlamli olduğu saptanmıştır.
- ESAÖ bağıslama boyutu ile YİYE-II kacınma boyutu arasındaki iliskiyeye bakıldığında, ikili arasında bir iliskinin olmadığı ($r_s(210) = -0.096, p = 0.167$) saptanmıştır. Dolayısıyla da “H4b. Evli bireylerin bağlanma stilleri ve bağıslama boyutu arasında anlamli düzeyde bir iliski vardir” hipotezi kaygi boyutu için kabul edilirken, kacınma boyutu için reddedilmiştir.

5. Evli bireylerin bağlanma stilleri ve affetme düzeyleri evlilik uyumunu anlamli düzeyde yordamakta midir?

Evli bireylerin bağlanma stillerinin ve affetme düzeylerinin, evli bireylerin evlilikteki uyumlarını yordamasına iliskin bulgular;

Tablo- 30: Evli Bireylerin Bağlanma Stillerinin ve Affetme Düzeylerinin, EUÖ Anlaşma Düzeyinin Yordamasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Evlilikteki Uyum	B	β	t	P	R2	F
Sabit	47.074		23.598	.000		
ESAÖ Dargınlık-Kacınma	-4.341	-.619	-10.063	.000		
ESAÖ Bağıslama	.690	.098	1.652	.100	.443	40.681
YİYE-II Kaygi	-.241	-.034	-.583	.560		
YİYE-II Kacınma	-1.282	-.162	-2.930	.004		

$R=0.665p<0.01$

Tablo- 30 incelendiğinde evli bireylerin bağlanma stillerinin ve affetme düzeylerinin, EUÖ anlaşma düzeyinde ($R^2=0.443$) toplam varyansın %44.3’ünü açıkladığı görülmektedir. Ayrıca evli bireylerin EUÖ anlaşma düzeyi üzerinde; evli bireylerin dargınlık-kacınma boyutunun anlamli bir yordayıcı olduğu, bağlanma stillerinin ve bağıslama boyutunun anlamli bir yordayıcı olmadığı görülmektedir. Bu sonuca göre, evli bireylerin dargınlık-kacınma boyutu arttikça evli bireylerin evlilikteki anlaşma düzeyinin azaldığı söylenebilir.

Her bir açıklayıcı değişkene ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde; “H5. Evli bireylerin bağlanma stilleri ve affetme düzeyleri evlilik uyumunu anlamlı düzeyde yordamaktadır.” hipotezi EUÖ anlaşma düzeyi için kısmen kabul edilmiştir.

Tablo- 31: Evli Bireylerin Bağlanma Stillерinin ve Affetme Düzeylerinin, EUÖ İlişki Tarzı Düzeyinin Yordamasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Evlilikteki Uyum	B	β	t	p	R2	F
Sabit	12.177		15.956	.000		
ESAÖ Dargınlık-Kaçınma	-1.206	-.487	-7.304	.000		
ESAÖ Bağışlama	.338	.135	2.116	.036	.346	27.113
YİYE-II Kaygı	.224	.088	1.415	.159		
YİYE-II Kaçınma	-.812	-.290	-4.853	.000		

$R=0.588p<0.01$

Tablo- 31 incelendiğinde evli bireylerin bağlanma stillerinin ve affetme düzeylerinin, EUÖ ilişki tarzı düzeyinde ($R^2=0.346$) toplam varyansın %34.6’sını açıkladığı görülmektedir. Ayrıca evli bireylerin EUÖ ilişki tarzı düzeyi üzerinde; evli bireylerin bağışlama boyutunun, dargınlık-kaçınmanın ve kaçınma boyutunun anlamlı bir yordayıcı olduğu, kaygı boyutunun anlamlı bir yordayıcı olmadığı görülmektedir. Bu sonuca göre, evli bireylerin dargınlık-kaçınma düzeyleri ve kaçınma boyutu arttıkça evlilikteki ilişki tarzı düzeylerinin azaldığı, ayrıca evli bireylerin bağışlama düzeyleri arttıkça evlilikteki ilişki tarzı düzeylerinin de arttığı söylenebilir.

Her bir açıklayıcı değişkene ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde; “H5. Evli bireylerin bağlanma stilleri ve affetme düzeyleri evlilik uyumunu anlamlı düzeyde yordamaktadır.” hipotezi EUÖ ilişki tarzı düzeyi için kısmen kabul edilmiştir.

VI. BÖLÜM

6. Tartışma ve Yorum

Bu araştırmada bağlanma stilleri ve affetme düzeyinin evlilik uyumuna etkisini incelenmek amaçlanmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda şu sonuçlara yer verilmiştir.

Sonuçlar

1.Evli bireylerin demografik değişkenlere göre bağlanma stillerinin incelenmesi

Evli bireylerin cinsiyete göre bağlanma stilleri incelendiğinde kadın ve erkek bireyler arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görölmektedir. Diğer bir deyişle evli bireylerin kaygı ve kaçınma boyutlarının kadın ve erkek katılımcılar lehine değişmediği görölmektedir. Elde edilen bu bulgular Demir'in (2016) ve Seyfi'nin (2017) araştırması ile benzer sonuçlar göstermektedir.

Evli bireylerin eğitim düzeyine göre kaygı boyutu incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görölmektedir. Elde edilen bu bulgular Demir'in (2016) araştırması ile benzer sonuçlar göstermektedir. Evli bireylerin eğitim düzeyine göre kaçınma boyutu incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görölmektedir. Eğitim düzeyi açısından evli bireylerin kaçınma boyutuna ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görölmektedir;

Elde edilen araştırma bulgularına göre ilköğretim mezunu olan evli bireylerin kaçınma boyutunun, lisansüstü mezunu olan evli bireylerin kaçınma boyutundan anlamlı düzeyde yüksektir. Elde edilen bu bulgular İnan'ın (2015) araştırması ile benzer sonuçlar göstermemektedir.

Yılmaz'ın (2015) araştırmasına göre kaçınmacı bağlanma stili ile eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşmanın olduğu, lise ve üstü mezunu katılımcıların kaçınmacı bağlanma düzeylerinin diğer gruplara göre daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir.

Evli bireylerin yaşa göre bağlanma stilleri incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görölmektedir. Elde edilen bulgular incelendiğinde İnan'ın (2015) araştırma sonuçları ile ortak noktaların bulunduğu görölmektedir.

İnan'ın (2015) çalışma sonuçlarına göre yaş ile kaygılı bağlanma arasında ters yönlü ilişki görülürken, kaçınmacı bağlanma ile anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmüştür.

Evli bireylerin ailede çalışan birey durumuna göre bağlanma stilleri incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir. Diğer bir deyişle ailede tek kişinin ya da her iki eşinde gelir getiren bir işte çalışıyor olması evli bireylerin bağlanma stilini etkilememektedir.

Evli bireylerin çalışılan sektör durumuna göre kaygı boyutu incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir. Evli bireylerin çalışılan sektör durumuna göre kaçınma boyutu incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Çalışılan sektör açısından evli bireylerin kaçınma boyutuna ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Elde edilen araştırma bulgularına göre çalışmayan evli bireylerin kaçınma boyutunun kamu sektöründe çalışan evli bireylerin kaçınma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Elde edilen araştırma bulgularına göre çalışmayan evli bireylerin kaçınma boyutunun özel sektöründe çalışan evli bireylerin kaçınma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Evli bireylerin gelir düzeyi durumuna göre kaygı boyutu incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir. Elde edilen bu bulgular İnan'ın (2015) araştırması ile benzer sonuçlar göstermemektedir. İnan'ın (2015) çalışmasında gelir düzeyi ile kaygılı bağlanma puanları arasında ters yönlü ilişkinin olduğu görülmüştür. Evli bireylerin gelir düzeyi durumuna göre kaçınma boyutu incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Gelir düzeyi açısından evli bireylerin kaçınma boyutuna ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Elde edilen araştırma bulgularına göre 2000-4999 TL aylık geliri olan evli bireylerin kaçınma boyutunun 5000 TL ve üzeri aylık geliri olan evli bireylerin kaçınma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine bakıldığında bireylerin fizyolojik ihtiyaçları, güvenlik ihtiyaçları belli ölçüde karşılandığında ait olma ve sevgi ihtiyacını hissettiklerini görmekteyiz. Yakın ilişkiler kurmak ve aidiyet hissetmek

için belli ihtiyaçların belli düzeylerde karşılanması gerektiğini savunmaktadır kendini gerçekleştirme kuramı (İnanç ve Yerlikaya, 2010). Bu bilgiler araştırma sonuçları ile tutarlık göstermektedir.

Evli bireylerin evlilik süresine göre kaygı boyutu incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir. Evli bireylerin evlilik süresine göre kaçınma boyutu incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Evlilik süresi açısından evli bireylerin kaçınma boyutuna ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Elde edilen araştırma bulgularına göre 21 yıl ve üzeri evli olan bireylerin kaçınma boyutunun 3-6 yıldır evli olan bireylerin kaçınma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Evli bireylerin evlenme şekline göre bağlanma stilleri incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir. Elde edilen bu bulgular Seyfi'nin (2017) araştırması ile benzer sonuçlar göstermektedir. Seyfi'ye (2017) göre modern yaşamda evlilik biçimlerinin geleneksel şekillerde devam etmemesi ve çiftlerin birbirlerini tanımak için kendilerine zaman vermesi görücü usulü evlilikler ile anlaşarak yapılan evlilikler arasındaki farkı ortadan kaldırmaktadır.

Evli bireylerin eşle olan yaş farkı durumuna göre bağlanma stilleri incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir.

Evli bireylerin çocuk sayısına göre bağlanma stilleri incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir.

Evli bireylerin evliliğini mutluluk açısından tanımlama durumlarına göre kaygı boyutu incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Bu farkın kaynağına ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutunun, evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutunun, evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutunun, evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutunun, evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutunun, evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutundan bağlanma stilinden daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutunun, evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan bireylerin kaygı boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Evli bireylerin evliliğini mutluluk açısından tanımlama durumlarına göre kaçınma boyutu incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Bu farkın kaynağına ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan bireylerin kaçınma boyutunun, evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaçınma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaçınma boyutunun, evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaçınma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaçınma boyutunun, evliliğini çok mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaçınma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan bireylerin kaçınma boyutunun, evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin kaçınma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Evli bireylerin evliliğini algılayan destek açısından tanımlama durumlarına göre kaygı boyutu incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir. Evli bireylerin evliliğini algılayan destek açısından tanımlama durumlarına göre kaçınma boyutu incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Bu farkın kaynağına ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Eşinden orta derecede destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutunun, eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Eşinden az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutunun, eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutunun, eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutunun, eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Evli bireylerin evliliğini algılayan saygı açısından tanımlama durumlarına göre kaygı boyutu incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Bu farkın kaynağına ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Eşinden orta derecede saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaygı boyutunun, eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaygı boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Evli bireylerin evliliğini algılayan saygı açısından tanımlama durumlarına göre kaçınma boyutu incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu

görülmektedir. Bu farkın kaynağına ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Eşinden orta derecede saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutunun, eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Eşinden az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutunun, eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Eşinden çok az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutunun, eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Eşinden çok az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutunun, eşinden fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Eşinden çok az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutunun, eşinden orta derecede saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin kaçınma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

2.Evli bireylerin demografik değişkenlere göre evlilik uyumunun incelenmesi

Evli bireylerin cinsiyete göre evlilik uyumu incelendiğinde kadın ve erkek bireyler arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir. Diğer bir deyişle evli bireylerin anlaşma ve ilişki tarzı boyutunun kadın ve erkek katılımcılar lehine değişmediği görülmektedir. Elde edilen bu bulgular Kışlak ve Çabukça'nın (2002) ve Kublay'ın (2013) araştırması ile benzer sonuçlar gösterirken Nalbant'ın (2017) araştırması ile benzer sonuçlar göstermemektedir. Nalbant'ın (2017) araştırmasında erkeklerin evlilik uyumunun kadınlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır.

Evli bireylerin eğitim düzeyine göre evlilik uyumları incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir. Elde edilen bu

bulgular Kışlak ve Çabukça'nın (2002) ve Kublay'ın (2013) araştırması ile benzer sonuçlar göstermektedir.

Evli bireylerin yaşa göre anlaşma boyutu incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir. Elde edilen bu bulgular Demir'in (2016) araştırması ile benzer sonuçlar göstermektedir. Evli bireylerin yaşa göre ilişki tarzı incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Yaş açısından evli bireylerin ilişki tarzına ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Elde edilen araştırma bulgularına göre 20-29 yaş aralığındaki evli bireylerin ilişki tarzı, 30-39 yaş aralığındaki evli bireylerin ilişki tarzından anlamlı düzeyde yüksektir.

Araştırma bulgularına göre 20-29 yaş aralığındaki evli bireylerin ilişki tarzı, 50 yaş ve üzeri evli bireylerin ilişki tarzından anlamlı düzeyde yüksektir. Elde edilen bu bulgular Kışlak ve Çabukça'nın (2002) araştırması ile benzer sonuçlar göstermezken Kublay'ın (2013) araştırması ile benzer sonuçlar göstermektedir. Kublay'ın (2013) araştırmasına göre bireylerin yaşları arttıkça evlilik uyumlarının azaldığı sonucu elde edilmiştir.

Evli bireylerin ailede çalışan birey durumuna göre evlilik uyumları incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir.

Evli bireylerin çalışılan sektöre göre anlaşma boyutu incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir. Evli bireylerin çalışılan sektöre göre ilişki tarzı incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Çalışılan sektör açısından evli bireylerin ilişki tarzına ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Elde edilen araştırma bulgularına göre kamu sektöründe çalışan evli bireylerin ilişki tarzı, çalışmayan evli bireylerin ilişki tarzından anlamlı düzeyde yüksektir.

Araştırma bulgularına göre kamu sektöründe çalışan evli bireylerin ilişki tarzı, özel sektörde çalışan evli bireylerin ilişki tarzından anlamlı düzeyde yüksektir. Elde edilen bu bulgular Kublay'ın (2013) araştırması ile benzer sonuçlar göstermemektedir.

Evli bireylerin gelir düzeyine göre evlilik uyumları incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir. Elde edilen bu bulgular Demir'in (2016) araştırması ile benzer sonuçlar göstermektedir.

Evli bireylerin evlilik süresine göre anlaşma boyutu incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Evlilik süresi açısından evli bireylerin anlaşma boyutuna ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Elde edilen araştırma bulgularına göre evlilik süresi 0-2 yıl aralığından olan bireylerin anlaşma boyutu, evlilik süresi 7-10 yıl aralığından olan bireylerin anlaşma boyutundan anlamlı düzeyde yüksektir.

Elde edilen araştırma bulgularına göre evlilik süresi 0-2 yıl aralığından olan bireylerin anlaşma boyutu, evlilik süresi 21 ve üzeri yıl aralığından olan bireylerin ilişki tarzından anlamlı düzeyde yüksektir. Elde edilen bu bulguların Demir'in (2016) araştırması ile ortak noktaları bulunmaktadır. Demir'in (2016) çalışmasına göre evlilik süresi arttıkça evlilik uyumunun azaldığı saptanmıştır.

Evli bireylerin evlilik süresine göre ilişki tarzı incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Evlilik süresi açısından evli bireylerin ilişki tarzına ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Elde edilen araştırma bulgularına göre evlilik süresi 0-2 yıl aralığından olan bireylerin ilişki tarzının, evlilik süresi 7-10 yıl aralığından olan bireylerin ilişki tarzından anlamlı düzeyde yüksektir.

Elde edilen araştırma bulgularına göre evlilik süresi 0-2 yıl aralığından olan bireylerin ilişki tarzının, evlilik süresi 11-15 yıl aralığından olan bireylerin ilişki tarzından anlamlı düzeyde yüksektir.

Elde edilen araştırma bulgularına göre evlilik süresi 0-2 yıl aralığından olan bireylerin ilişki tarzının, evlilik süresi 21 ve üzeri yıl aralığından olan bireylerin ilişki tarzından anlamlı düzeyde yüksektir.

Elde edilen araştırma bulgularına göre evlilik süresi 3-6 yıl aralığından olan bireylerin ilişki tarzının, evlilik süresi 21 ve üzeri yıl aralığından olan bireylerin ilişki tarzından anlamlı düzeyde yüksektir.

Elde edilen bu bulgular Kışlak ve Çabukça'nın (2002) araştırması ile benzer sonuçlar göstermezken, Kublay'ın (2013) araştırması ile benzer noktaları bulunmaktadır. Kublay'ın (2013) araştırmasında 26-35yıl aralığındaki evliliklerde, evlilik süresi arttıkça evlilik uyumunun düştüğü görülürken, 26-35yıl sonrasında tekrar bir artışın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırmanın bir diğer sonucu ise 0-5 yıl arasında evli olan bireylerinin evlilik uyumlarının 6-15 ve 16-25 yıl aralığında olan evliliklerden yüksek olduğudur. Kublay (2013) bu sonuçları evlilik süresi arttıkça aileye gelen yeni üyelerle birlikte maddi manevi sorumlulukların artması, evliliğin ilk yıllarına göre heyecanının azalması ile açıklamaktadır.

Evli bireylerin evlenme şekillerine göre evlilik uyumları incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir. Elde edilen bu bulgular Kublay'ın (2013) araştırması ile benzer sonuçlar göstermektedir.

Evli bireylerin eşle olan yaş farkına göre anlaşma boyutu incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Eşle olan yaş farkı açısından evli bireylerin anlaşma boyutuna ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Elde edilen araştırma bulgularına göre eşyle 0-3 yıl aralığında yaş farkı olan evli bireylerin anlaşma boyutu, eşyle 8 ve üzeri yıl aralığında yaş farkı olan bireylerin anlaşma boyutundan anlamlı düzeyde yüksektir.

Elde edilen araştırma bulgularına göre eşyle 4-7 yıl aralığında yaş farkı olan evli bireylerin anlaşma boyutu, eşyle 8 ve üzeri yıl aralığında yaş farkı olan bireylerin anlaşma boyutundan anlamlı düzeyde yüksektir.

Elde edilen bu bulguların Kublay'ın (2013) araştırması ile ortak özellikler gösterdiği görülmektedir. Kublay'ın (2013) araştırmasına göre eşle olan yaş farkı arttıkça evlilik uyumunun düştüğü yaş farkı 15 ve üzeri olan evliliklerde evlilik uyumunda tekrar bir artış olduğu görülmüştür.

Evli bireylerin eşle olan yaş farkına göre ilişki tarzı incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir.

Evli bireylerin çocuk sayısına göre anlaşma boyutu incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir. Evli bireylerin çocuk sayısına göre ilişki tarzı incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir.

Çocuk sayısı açısından evli bireylerin ilişki tarzı boyutuna ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Elde edilen araştırma bulgularına göre çocuğu olmayan evli bireylerin ilişki tarzı, 1-2 çocuğu olan bireylerin ilişki tarzından anlamlı düzeyde yüksektir.

Alan yazındaki araştırmalar incelendiğinde Kışlak ve Çabukça'nın (2002) çalışmasında çocuk sayısının evlilik uyumunu etkilemediği görülürken, Kublay'ın (2013) araştırmasına göre sahip olunan çocuk sayısı 4 olan evlilikler dışında, çocuk sayısı arttıkça evlilik uyumunun düştüğü, 4 çocuğa sahip bireylerde ise evlilik uyumunun tekrar arttığı görülmüştür.

Evli bireylerin evliliğini mutluluk açısından tanımlama durumlarına göre anlaşma boyutu incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Bu farkın kaynağına ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Evliliğini çok mutlu tanımlayan bireylerin anlaşma boyutunun, evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan bireylerin anlaşma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Evliliğini mutlu tanımlayan bireylerin anlaşma boyutu, evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan bireylerin anlaşma boyutundan daha yüksektir.

Evliliğini çok mutlu tanımlayan bireylerin anlaşma boyutu, evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin anlaşma boyutundan daha yüksektir.

Evliliğini mutlu tanımlayan bireylerin anlaşma boyutu, evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin anlaşma boyutundan daha yüksektir.

Evliliğini orta derecede mutlu tanımlayan bireylerin anlaşma boyutu, evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin anlaşma boyutundan daha yüksektir.

Evliliğini çok mutlu tanımlayan bireylerin anlaşma boyutu, evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin anlaşma boyutundan daha yüksektir.

Evliliğini mutlu tanımlayan bireylerin anlaşma boyutu, evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin anlaşma boyutundan daha yüksektir.

Evliliğini çok mutlu tanımlayan bireylerin anlaşma boyutu, evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin anlaşma boyutundan daha yüksektir.

Evli bireylerin evliliğini mutluluk açısından tanımlama durumlarına göre ilişki tarzı incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Bu farkın

kaynağına ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Evliliğini çok mutlu tanımlayan bireylerin ilişki tarzı, evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan bireylerin ilişki tarzından daha yüksektir.

Evliliğini mutlu tanımlayan bireylerin ilişki tarzı, evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan bireylerin ilişki tarzından daha yüksektir.

Evliliğini orta derecede mutlu tanımlayan bireylerin ilişki tarzı, evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan bireylerin ilişki tarzından daha yüksektir.

Evliliğini çok mutlu tanımlayan bireylerin ilişki tarzı, evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin ilişki tarzından daha yüksektir.

Evliliğini mutlu tanımlayan bireylerin ilişki tarzı, evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin ilişki tarzından daha yüksektir.

Evliliğini orta derecede mutlu tanımlayan bireylerin ilişki tarzı, evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin ilişki tarzından daha yüksektir.

Evliliğini çok mutlu tanımlayan bireylerin ilişki tarzı, evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin ilişki tarzından daha yüksektir.

Evliliğini mutlu tanımlayan bireylerin ilişki tarzı, evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin ilişki tarzından daha yüksektir.

Evliliğini çok mutlu tanımlayan bireylerin ilişki tarzı, evliliğini mutlu olarak tanımlayan bireylerin ilişki tarzından daha yüksektir.

Evli bireylerin evliliğini algılanan destek açısından tanımlama durumlarına göre anlaşma boyutu incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Bu farkın kaynağına ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutunun, eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutu, eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutundan yüksektir.

Eşinden orta derecede destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutu, eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutundan yüksektir.

Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutu, eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutundan yüksektir.

Eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutu, eşinden az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutundan yüksektir.

Eşinden orta derecede destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutu, eşinden az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutundan yüksektir.

Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutu, eşinden orta derecede destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutundan yüksektir.

Eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutu, eşinden orta derecede destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutundan yüksektir.

Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutu, eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutundan yüksektir.

Evli bireylerin evliliğini algılayan destek açısından tanımlama durumlarına göre ilişki tarzı incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Bu farkın kaynağına ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzının, eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzından daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzı, eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzından yüksektir.

Eşinden orta derecede destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzı, eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzından yüksektir.

Eşinden az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzı, eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzından yüksektir.

Eşinden orta derecede destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzı, eşinden az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzından yüksektir.

Eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzı, eşinden az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzından yüksektir.

Eşinden orta derecede destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzı, eşinden az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzından yüksektir.

Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzı, eşinden orta derecede destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzından yüksektir.

Eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzı, eşinden orta derecede destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzından yüksektir.

Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzı, eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzından yüksektir.

Evli bireylerin evliliğini saygı açısından tanımlama durumlarına göre anlaşma boyutu incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Bu farkın kaynağına ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutunun, eşinden çok az saygı gördüğünü ifade eden bireylerin anlaşma boyutundan daha fazla olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Eşinden fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutu, eşinden çok az saygı gördüğünü ifade eden bireylerin anlaşma boyutundan daha yüksektir.

Eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutu, eşinden az saygı gördüğünü ifade eden bireylerin anlaşma boyutundan daha yüksektir.

Eşinden fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutu, eşinden az saygı gördüğünü ifade eden bireylerin anlaşma boyutundan daha yüksektir.

Eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutu, eşinden orta derecede saygı gördüğünü ifade eden bireylerin anlaşma boyutundan daha yüksektir.

Eşinden fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin anlaşma boyutu, eşinden orta derecede saygı gördüğünü ifade eden bireylerin anlaşma boyutundan daha yüksektir.

Evli bireylerin evliliğini saygı açısından tanımlama durumlarına göre ilişki tarzı incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Bu farkın kaynağına ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzı, eşinden çok az saygı gördüğünü ifade eden bireylerin ilişki tarzından daha yüksektir.

Eşinden fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzı, eşinden çok az saygı gördüğünü ifade eden bireylerin ilişki tarzından daha yüksektir.

Eşinden orta derecede saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzı, eşinden çok az saygı gördüğünü ifade eden bireylerin ilişki tarzından daha yüksektir.

Eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzı, eşinden az saygı gördüğünü ifade eden bireylerin ilişki tarzından daha yüksektir.

Eşinden fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzı, eşinden az saygı gördüğünü ifade eden bireylerin ilişki tarzından daha yüksektir.

Eşinden orta derecede saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzı, eşinden az saygı gördüğünü ifade eden bireylerin ilişki tarzından daha yüksektir.

Eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzı, eşinden orta derecede saygı gördüğünü ifade eden bireylerin ilişki tarzından daha yüksektir.

Eşinden fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin ilişki tarzı, eşinden orta derecede saygı gördüğünü ifade eden bireylerin ilişki tarzından daha yüksektir.

3.Evli bireylerin demografik değişkenlere göre evlilikte suçu affetme düzeylerinin incelenmesi

Evli bireylerin cinsiyete göre affetme düzeyleri incelendiğinde kadın ve erkek bireyler arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir. Elde edilen bu bulgular Seyfi'nin (2017) ve Sivri'nin (2019) araştırması ile benzer sonuçlar

göstermezken, Tayşi (2007), Ayten ve Tura'nın (2012), Kaya (2015) ve Besim'in (2017), araştırması ile benzer sonuçlar göstermektedir.

Evli bireylerin eğitim düzeyine göre affetme düzeyleri incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir. Elde edilen bu bulgular Gürbüz'ün (2016) ve Güzel'in (2016), araştırması ile benzer sonuçlar göstermektedir.

Evli bireylerin yaşa göre dargınlık-kaçınma boyutu incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir. Elde edilen bu bulgular Güzel'in (2016), araştırması ile benzer sonuçlar göstermektedir. Evli bireylerin yaşa göre bağışlama düzeyi incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Yaş açısında evli bireylerin bağışlama düzeyine ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Elde edilen araştırma bulgularına göre 20-29 yaş aralığındaki evli bireylerin bağışlama düzeyi, 50 yaş ve üzerindeki evli bireylerin bağışlama düzeyinden anlamlı düzeyde yüksektir. Elde edilen bu bulgular Ayten'in (2009), araştırması ile benzer sonuçlar göstermemektedir.

Evli bireylerin ailede çalışan birey durumuna göre affetme düzeyleri incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir.

Evli bireylerin çalışılan sektöre göre affetme düzeyleri incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir.

Evli bireylerin gelir düzeyine göre affetme düzeyleri incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir.

Evli bireylerin evlilik süresine göre affetme düzeyleri incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir. Elde edilen bu sonuçlar Fenell'in çalışması ile benzer sonuçlar göstermemektedir.

Evli bireylerin evlenme şekline göre affetme düzeyleri incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir.

Evli bireylerin eşle olan yaş farkına göre affetme düzeyleri incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir.

Evli bireylerin çocuk sayısına göre affetme düzeyleri incelendiğinde katılımcılar arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı görülmektedir. Elde edilen bu bulgular Gürbüz'ün (2016), araştırması ile benzer sonuçlar göstermektedir.

Evli bireylerin evliliğini mutluluk açısından tanımlama durumlarına göre dargınlık-kaçınma boyutu incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Bu farkın kaynağına ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Evliliğini mutsuz tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutu, evliliğini çok mutsuz olarak tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundan daha yüksektir.

Evliliğini çok mutlu tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutu, evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundan daha düşüktür.

Evliliğini mutlu tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutu, evliliğini mutsuz olarak tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundan daha düşüktür.

Evliliğini çok mutlu tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutu, evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundan daha düşüktür.

Evliliğini mutlu tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutu, evliliğini orta derecede mutlu olarak tanımlayan bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundan daha düşüktür.

Evli bireylerin evliliğini mutluluk açısından tanımlama durumlarına göre bağışlama düzeyleri incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olmadığı görülmektedir.

Evli bireylerin evliliğini algılanan destek açısından tanımlama durumlarına göre dargınlık-kaçınma boyutu incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Bu farkın kaynağına ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutunun, eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundan daha düşük olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutu, eşinden çok az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundan düşüktür.

Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutu, eşinden az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundan düşüktür.

Eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutu, eşinden az destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundan düşüktür.

Eşinden çok fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutu, eşinden orta derecede destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundan düşüktür.

Eşinden fazla destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutu, eşinden orta derecede destek gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundan düşüktür.

Evli bireylerin evliliğini algılanan destek açısından tanımlama durumlarına göre bağışlama düzeyleri incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olmadığı görülmektedir.

Evli bireylerin evliliğini algılanan saygı açısından tanımlama durumlarına göre dargınlık-kaçınma boyutu incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu görülmektedir. Bu farkın kaynağına ilişkin Bonferroni post hoc testleri sonuçlarına bakıldığında farklılaşmanın kaynakları görülmektedir;

Eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutunun, eşinden çok az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundan daha düşük olduğu ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır.

Eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutunun, eşinden az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundan daha düşüktür.

Eşinden fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutunun, eşinden az saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundan daha düşüktür.

Eşinden çok fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutunun, eşinden orta derecede saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundan daha düşüktür.

Eşinden fazla saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutunun, eşinden orta derecede saygı gördüğünü ifade eden evli bireylerin dargınlık-kaçınma boyutundan daha düşüktür.

Evli bireylerin evliliğini algılanan saygı açısından tanımlama durumlarına göre bağışlama düzeyleri incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılaşmanın olmadığı görülmektedir.

4.Evli bireylerin bağlanma stilleri, affetme düzeyleri ve evlilik uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi

EUÖ anlaşma boyutu ile EUÖ ilişki tarzı toplam puanları arasında pozitif yönlü yüksek düzeyde bir ilişkinin olduğu, evli bireylerin anlaşma düzeyleri arttıkça ilişki tarzı düzeylerinin de arttığı görülmektedir.

EUÖ anlaşma boyutu ile ESAÖ dargınlık-kaçınma boyutu ortalama puanları arasında negatif yönlü yüksek düzeyde bir ilişkinin olduğu, evlilikte anlaşma düzeyi arttıkça dargınlık-kaçınma boyutunun azaldığı saptanmıştır.

EUÖ anlaşma boyutu ile ESAÖ bağışlama boyutu ortalama puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Elde edilen bu bulgular Tayşi'nin (2007) araştırması ile benzer sonuçlar göstermektedir. Tayşi'nin (2007) araştırmasında algılanan zararın şiddeti arttıkça affetmenin azaldığı da vurgulanmıştır.

EUÖ anlaşma boyutu ile YİYE-II kaygı boyutu ortalama puanları arasında negatif yönlü düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu, evli bireylerin anlaşma düzeyleri arttıkça kaygı boyutunun azaldığı görülmektedir. Elde edilen bu bulgular Yılmaz'ın (2015) ve Demir'in (2016) araştırması ile benzer sonuçlar göstermemektedir.

EUÖ anlaşma boyutu ile YİYE-II kaçınma boyutu ortalama puanları arasında negatif yönlü düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu, evli bireylerin anlaşma düzeyleri arttıkça kaçınma boyutunun azaldığı görülmektedir. Elde edilen bu bulgular Demir'in (2016) araştırması ile benzer sonuçlar göstermemektedir.

EUÖ ilişki tarzı boyutu ile ESAÖ dargınlık-kaçınma boyutu ortalama puanları arasında negatif yönlü orta düzeyde bir ilişkinin olduğu, evlilikte ilişki tarzı düzeyi arttıkça dargınlık-kaçınma boyutunun azaldığı saptanmıştır.

EUÖ ilişki tarzı boyutu ile ESAÖ bağışlama boyutu ortalama puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

EUÖ ilişki tarzı boyutu ile YİYE-II kaygı boyutu ortalama puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Elde edilen bu bulgular Demir'in (2016) araştırması ile benzer sonuçlar göstermektedir.

EUÖ ilişki tarzı boyutu ile YİYE-II kaçınma boyutu ortalama puanları arasında negatif yönlü orta düzeyde bir ilişkinin olduğu, evli bireylerin ilişki tarzı düzeyleri arttıkça kaçınma boyutunun azaldığı görülmektedir. Elde edilen bu bulgular Demir'in (2016) araştırması ile benzer sonuçlar göstermemektedir.

ESAÖ dargınlık-kaçınma boyutu ile YİYE-II kaygı boyutu ortalama puanları arasında pozitif yönlü düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu, evli bireylerin dargınlık-kaçınma düzeyleri arttıkça kaygı boyutunun arttığı görülmektedir.

ESAÖ dargınlık-kaçınma boyutu ile YİYE-II kaçınma boyutu ortalama puanları arasında pozitif yönlü düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu, evli bireylerin dargınlık-kaçınma düzeyleri arttıkça kaygı boyutunun da arttığı görülmektedir.

ESAÖ bağışlama boyutu ile YİYE-II kaygı boyutu ortalama puanları arasında pozitif yönlü düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu, evli bireylerin bağışlama düzeyleri arttıkça kaygı boyutunun da arttığı görülmektedir.

ESAÖ bağışlama boyutu ile YİYE-II kaçınma boyutu ortalama puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

5. Evli bireylerin bağlanma stilleri ve affetme düzeylerinin evlilik uyumuna etkisi

Evli bireylerin bağlanma stillerinin ve ESAÖ düzeylerinin, EUÖ Anlaşma boyutunda ($R^2=0,443$) toplam varyansın %44,3'ünü açıkladığı görülmektedir. Ayrıca evli bireylerin EUÖ Anlaşma düzeyi üzerinde; evli bireylerin ESAÖ dargınlık-kaçınma boyutunun anlamlı bir yordayıcı olduğu, bağlanma stillerinin ve ESAÖ bağışlama boyutunun anlamlı bir yordayıcı olmadığı görülmektedir. Bu sonuca göre, evli bireylerin kaygı ve kaçınma boyutları ve dargınlık-kaçınma düzeyi arttıkça evli bireylerin evlilikteki anlaşma düzeyinin azaldığı söylenebilir.

Evli bireylerin bağlanma stillerinin ve ESAÖ düzeylerinin, EUÖ ilişki tarzı düzeyinde ($R^2=0,346$) toplam varyansın %34,6'sını açıkladığı görülmektedir. Ayrıca evli bireylerin EUÖ ilişki tarzı düzeyi üzerinde; evli bireylerin ESAÖ bağışlama ve dargınlık-kaçınma boyutunun ve YİYE-II kaçınma boyutunun anlamlı bir yordayıcı olduğu, YİYE-II kaygı boyutunun bir yordayıcı olmadığı görülmektedir. Bu sonuca

göre, evli bireylerin dargınlık-kaçınma düzeyleri ve YİYE-II kaçınma boyutu arttıkça evli bireylerin evlilikteki ilişki tarzı düzeyinin azaldığı, ayrıca evli bireylerin bağışlama düzeyleri arttıkça evli bireylerin evlilikteki ilişki tarzı düzeyinin de arttığı söylenebilir.

Öneriler

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki öneriler sunulabilir:

1. Evlilik uyumunun; evlilik ilişkisine ve çocukların psikolojik gelişimlerine etkisi düşünüldüğünde toplumun ve evli bireylerin bilinçlenmesi adına uzmanlar tarafından evlilik uyumu üzerine, eğitimler, seminerler ve programlar hazırlanabilir.

2. Evlilik öncesi çiftlerin genellikle evliliğe ilişkin beklentilerinin olduğu fakat genellikle beklentilerin ve yaşantıların uyuşmadığı görülmektedir. Dolayısıyla evliliğin ilk yıllarında bireyler hayal kırıklıkları yaşayabilmektedir. Bu bağlamda evlilik öncesinde çiftler evlilik terapisine yönlendirilerek önleyici çalışmalar yapılabilir; bireylerin evlilikten beklentileri, evlilik ilişkisinin getirdiği sorumluluklar ve ilişkilerin kendine özgü yapısı hakkında danışmanlık hizmeti verilebilir. Aynı şekilde evli çiftler için ihtiyaç duyduklarında destek alabilecekleri aile danışmanlığı hizmetleri yaygınlaştırılabilir.

3. Bu konuda farklı çalışma grupları ve/ veya farklı değişkenler ile yeni araştırmaların gerçekleştirilmesi, sonuçlar arası tutarlılığı görme ve araştırmacılara yön verme açısından büyük katkılar sağlayabilir.

Kaynakça

- Ainsworth, M. D. S. (1969). Object relations, dependency and attachment: A theoretical review of the infant- mother relationship. *Child Development*, 40, 969- 1025.
- Akın, A., Çolak, T. S. ve Eroğlu, N. (17- 21 June 2012). Turkish version of the Marital Offence- Specific Forgiveness Scale (MOFS). Paper presented at the International Interdisciplinary Social Inquiry Conference- IISIC, Bursa, Turkey.
- Akın, M., Özdevecioğlu, M. ve Ünlü, O. (2012). Örgütlerde intikam niyeti ve affetme eğiliminin çalışanların ruh sağlıkları ile ilişkisi. *Amme İdaresi Dergisi*, 45 (1), 77-97.
- Auerbach, Y. (2005). Forgiveness and reconciliation: The religious dimension. *Terrorism and Political Violence*, 17, 469–485.
- Aydın, F. T. (2017). Pozitif bir karakter gücü olarak affedicilik. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 5 (1), 1- 22.
- Aydoğdu, T. (2013). Bağlanma Stilleri, Başa Çıkma Stratejileri ile Psikolojik Dayanıklılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ayten, A. (2009). Affedicilik ve din affetme eğilimi ve dindarlıkla ilişkisi üzerine ampirik bir araştırma. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 37, 111–128.
- Ayten, A. ve Tura, H. (2017). Affetme ve dindarlık, hayat memnuniyetini nasıl destekler? *İslami İlimler Dergisi*, 12 (3), 27- 54.
- Bartholomew, K. (1990). Avoidance of intimacy: An attachment perspective. *Journal Of Social And Personal Relationships*. 7, 147- 178.

- Bartholomew, K. ve Horowitz, M. L. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61 (2), 226-244.
- Bell, M. (2008). Forgiving someone for who they are (and not just they've done). *Philosophy and Phenomenological Research*, 77 (3), 625- 658.
- Besim, G. (2017). Üniversite Öğrencilerinde Affetme, Bitirilmemiş İşler ve Öfke. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bowlby, J. (2013). *Bağlanma*. (Çeviren: Tuğrul Veli Soylu) İstanbul: Pinhan Kitap.
- Bugay, A. ve Demir, A. (2012). Affetme artırılabilir mi? : Affetmeyi geliştirme grubu. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (37), 96- 106.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı* (22. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Celkan, H. Y. (1991). Beşeri kültürün temel ögesi aile. *Aile ve Toplum*, 1 (1).
- Çapan, B. E. ve Arıcioğlu, A. (2014). Psikolojik sağlamlığın yordayıcısı olarak affedicilik. *e- Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5 (4), 70- 82.
- Çetinkaya, F. F. ve Şener, E. (2016). Çalışma yaşamında affetme eğilimi ve duygusal emek ilişkisi. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14, 108-117.
- Çolak, T. S., Koç, M., Eker, H. ve Düşünceli, B. (2017). Ortaöğretim öğrencilerinde affetme esnekliği ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *International Journal of Human Sciences*, 14 (1), 63–73.
- Demir, D. (2016). Evlilik Uyumu ile Bağlanma Stilleri ve Kişilerarası Problem Çözme Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Demir, M. (2016). Kanser Hastası Olan Kişilerin Bağlanma Stillere Göre Psikolojik Dayanıklılıklarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Diblasio, F. A. and Proctor, J. H. (1993) Therapists and the clinical use of forgiveness. *The American Journal of Family Therapy*, 21 (2), 175-184.
- Erberk, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N. ve Alpkan, R. L. (2005). Evlilik uyumu. *Düşünen Adam*, 18 (1), 39-47.
- Ersoy Kart, M. (2004). Yetişkin bağlanma stilleri ve çalışma davranışı: Hekimlerle yapılan bir çalışma. *Mülkiye Dergisi*, 28 (245), 89- 123.
- Fenell, D. L. (1993). Characteristics of long- term first marriages. *Journal of Mental Health Counseling*, 15 (4), 446- 460.
- Fışıoğlu, H. (1992). Lisansüstü öğrencilerinin evlilik uyumu. *Psikoloji Dergisi*, 7 (28), 16- 23.
- Fitzgibbons, R., Enright, R. and O'Brien, T. (2004). Learning to forgive. *American School Board Journal*, 191, 24- 26.
- Gordon, K. C. and Baucom, D. H. (1998). Understanding betrayals in marriage: A synthesized model of forgiveness. *Family Process*, 37 (4), 425-449.
- Gordon, K. C. and Baucom, D. H. (1999). A multitheoretical intervention for promoting recovery from extramarital affairs. *Clinical Psychology: Science And Practice*, 6 (4), 382-399.
- Göztepe Gümüş, I. (2015). Evli Bireylerde Bağışlama, Tekrarlayıcı Düşünme Düzeyi İle Ruh Sağlığı ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gültekin, F. ve Arıcıoğlu, A. (2017). Üniversite Öğrencilerinde Bağlanma Stilleri ve Sosyal Bağlılık İlişkisi. *Sakarya University Journal of Education*, 7 (2), 373-384.

- Gündaş, A. (2013). Lise Öğrencilerinde Psikolojik Sağlamlığın Yordayıcısı Olarak Benlik Kurgusu ve Bağlanma Stilleri. Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Güngör, D. (2000). Bağlanma Stillерinin ve Zihinsel Modellerin Kuşaklararası Aktarımında Anababalık Stillерinin Rolü. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gürbüz, E. (2016). Evlilik İçinde Aldatılan Bireylerin Affetmelerini Yordamada Bağlanma Stilleri ve Psikolojik Sağlamlığın Rolü. Yüksek Lisans Tezi. Bahçeşehir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Güzel, İ. (2016). Yakın İlişkilerde Aldatma ve Affetme Eğiliminin Şema Terapi Modeli Çerçevesinde İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Bahçeşehir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Hamarta, E. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Yakın İlişkilerindeki Bazı Değişkenlerin (Benlik Saygısı, Depresyon ve Saplantılı Düşünme) Bağlanma Stilleri Açısından İncelenmesi. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Hamarta, E., Deniz, M. E. ve Durmuşoğlu Saltalı, N. (2009). Bağlanma stillerinin duygusal zekayı yordama düzeyi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9 (1), 195- 229.
- Hargrave, T. D. (1994). Families and forgiveness: A theoretical and therapeutic framework. *The Family Journal*, 2 (4), 339- 348.
- Hazan, C. and Shaver, P. R. (1990). Love and work an attachment- theoretical perspective. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59 (2), 270- 280.
- Hazan, C. ve Shaver, P. R. (2000). Bağlanma: Yakın ilişkilerle ilgili araştırmalar için bir çerçeve. Çeviren: Ali Dönmez. *Türk Psikoloji Bülteni*, 16 (7), 29- 50.
- Hope, D. (1987). The healing paradox of forgiveness. *Psychotherapy*, 24, 240-244.
- Hortaçsu, N., Cesur, S. ve Oral, A. (1993). Relationships between depression and attachment styles in parent- and institution- reared Turkish children. *The*

Journal of Genetic Psychology: Research and Theory on Human Development, 154 (3), 329- 337.

- İnan, E. (2015). Travma, Bağlanma, Ruhsal Dayanıklılık Kavramları ve Bu Kavramların Arasındaki İlişkilerin Değerlendirilmesi. Bilim Uzmanlığı Tezi. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.
- Kalkan, M. (2002). Evlilik İlişisini Geliştirme Programının, Evlilerin Evlilik Uyum Düzeyine Etkisi. Doktora Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (28. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karremans, J. C. and Van Lange, P. A. M. (2004). Back to caring after being hurt: The role of forgiveness. *European Journal of Social Psychology*, 34 (2), 207-227.
- Kaya, F. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Affetme ve Mükemmeliyetçilik Düzeyleri Arasındaki İlişki: Duygusal Zekanın Aracı Rolü. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Kaya, F. ve Peker, A. (2016). Üniversite öğrencilerinin affetme ve mükemmeliyetçilik düzeyleri arasındaki ilişki: Duygusal zekanın aracı rolü. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15 (4), 1086-1094.
- Keskin, G. (2007). Ergenlerin Ruhsal Durumları ve Ebeveyn Tutumları İle Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Doktora Tezi. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kızılöz Başsayın, A. (2018). Evli Bireylerde Mükemmeliyetçilik, Evlilik Doyumu ve Cinsel Doyum Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Kobak, R. R. and Hazan, C. (1991). Attachment in marriage: Effects of security and accuracy of working models. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60 (6), 861–869.
- Kublay, D. (2013). Evlilik Uyumu: Değer Tercihleri ve Öznel Mutluluk Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Lamiser Atik, E. (2013). Liseli Ergenlerde Bağlanma Stilleri ve Psikolojik Sağlamlık Düzeyleri Arasındaki İlişkide Öz-Yansıtma ve İçgörünün Rolü. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Bilim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- McCullough, M. E. (2001). Forgiveness: Who does it and how do they do it? *Current Directions in Psychological Science*, 10 (6), 194-197.
- Morsünbül, Ü. ve Çok, F. (2011). Bağlanma ve ilişkili değişkenler. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3 (3), 553- 570.
- Nalbant, H. (2017). Evlilik Uyumunun Yordayıcılarından Ahlaki Olgunluk ve Değerler. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Osman Paşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Onur, N. (2006). Lise Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ile Atılganlık Düzeyleri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Oskay, T. (2018). *Uykusuz Anne Kalmazın*. İstanbul: Destek Yayınları.
- Özdamar, K. (1999). *Paket Program ile İstatistiksel Veri Analizi* (2. Baskı). Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özer, A. ve Cihan Güngör, H. (2012). Yükleme tarzları, bağlanma stilleri ve kişilik özelliklerine göre evlilik uyumu. *Mersin Üniversitesi Dergisi*, 8 (2), 11- 24.
- Özteke, H. İ. (2015). Bağlanma, Eş Seçiminde Sınırlandırıcı İnançlar ve Beden İmgesi Baş Etme Stratejilerinin Romantik İlişkilerde Mükemmeliyetçiliği

Yordaması. Doktora Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Özteke Kozan, H. İ., Kesici, Ş. ve Baloğlu, M. (2017). Affedicilik ve duyguları yönetme becerisi arasındaki çoklu ilişkinin incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 15 (34), 193- 215.

Sarıçam, H. ve Akın, A. (2013). Affedicilik ölçeğinin türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması, *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (1) 37-46.

Sarıçam, H. ve Biçer, B. (2015). Affedicilik üzerinde ahlaki değer ve öz- anlayışın açıklayıcı rolü. *GEFAD / GÜJGEF*, 35 (1), 109- 122.

Selçuk, E., Günaydın, G., Sümer, N. ve Uysal, A. (2005). Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri- II'nin Türk örneğinde psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8 (16), 1- 11.

Seyfi, S. (2017). *Evli Bireylerin Aldatma Eğilimleri ve Affetme Düzeylerinin Bağlanma Stillerine Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Sivri, F. Z. (2019). *Yetişkinlerde; Affedicilik, İyimserlik ve Öznel Zindelik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Soysal, A. Ş., Bodur, Ş., İşeri, E. ve Şenol, S. (2005). Bebeklik dönemindeki bağlanma sürecine genel bir bakış. *Klinik Psikiyatri*, 88- 99.

Sümer, N. ve Güngör, D. (1999). Yetişkin Bağlanma Stilleri Ölçeklerinin Türk örnekleme üzerinde psikometrik değerlendirmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14 (43), 71- 106.

Şahin, M. (2013). *Affedicilik ile Psikolojik İyi Olma Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

- Şener, E. ve Çetinkaya, F. F. (2015), Bir liderlik özelliği olarak affetme örgütsel düzeyde etkileri üzerine inceleme. *İşletme Araştırmaları Dergisi*.
- Tarhan, N. (2010). *Aile Okulu*. Timaş Yayınları (12. Baskı): İstanbul.
- Tarı Cömert, I. ve Ögel, K. (2014). Madde kullanan ergenlerin bağlanma stilleri. *Addicta The Turkish Journal on Addictions*, 1 (1), 9-40.
- Tayşi, E. (2007). İkili İlişkilerde Bağışlama: İlişki Kalitesi ve Yüklemelerin Rolü. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Thomsen, D.G. and Gilbert, D.G. (1998). Factors characterizing marital conflict states and traits: Physiological, affective, behavioral, and neurotic variable contributions to marital conflict and satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 25 (5), 833-855.
- Tutarel Kışlak, Ş. (1999). Evlilikte Uyum Ölçeğinin (EUÖ) güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *3P Psikoloji, Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 7 (1), 50-57.
- Tutarel Kışlak, Ş. ve Çabukça, F. (2002). Empati ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 2, 40-46.
- Ünlü, S. (2002). *Aile Yapısı ve İlişkileri* (1. Baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları.
- Tüzün, O. ve Sayar, K. (2006). Bağlanma Kuramı ve Psikopatoloji. *Düşünen Adam*, 19 (1), 24-39.
- Yalçın, H. (2014). Evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 250- 261.
- Yenilmez, Ç. (Ed.) (2012) *Aile Yapısı ve İlişkileri*. Eskişehir: T. C. Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Yazgan İnanç, B. ve Yerlikaya, E. E. (2010). *Kişilik Kuramları* (3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Yılmaz, M. (2015). Evli Bireylerin Bağlanma Stillerinin, Bireylerin Umutsuzluk Düzeyi ve Evlilik Uyumu Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ekler

Ek- 1: Kişisel Bilgi Formu

1. Cinsiyetiniz?						
☐ Kadın			☐ Erkek			
2. Yaşınız?						
3. Eğitim Düzeyiniz?						
☐ Okur değilim	☐ Okur yazarım	☐ İlkokul mezunuyum	☐ Ortaokul mezunuyum	☐ Lise mezunuyum	☐ Üniversite mezunuyum	☐ Lisans üstü mezunuyum
4. Gelir getiren bir işte çalışıyor musunuz?						
☐ Çalışıyorum			☐ Çalışmıyorum			
5. Mesleğinizi yazınız?						
6. Eşiniz gelir getiren bir işte çalışıyor mu?						
☐ Çalışıyor			☐ Çalışmıyor			
7. Aylık gelir düzeyiniz?						
8. Eşinizle kaç yıldır evlisiniz?						
9. Eşiniz ile nasıl evlendiniz?						
☐ Görücü usulü/ Kendi rızamla	☐ Görücü usulü/ Rızam olmadan	☐ Anlaşarak	☐ Akraba evliliği	☐ Diğer		
10. Eşiniz ile aranızdaki yaş farkı nedir?						
11. Çocuğunuz var mı?						
☐ Var			☐ Yok			
12. Varsa çocuk sayısını yazınız.						
13. Evliliğinizi genel olarak nasıl tanımlarsınız?						
☐ Çok mutsuz	☐ Mutsuz	☐ Orta derecede mutlu	☐ Mutlu	☐ Çok mutlu		
14. Eşinizin size ne düzeyde destek olduğunu düşünüyorsunuz?						
☐ Çok az	☐ Az	☐ Orta	☐ Fazla	☐ Çok fazla		
15. Eşiniz size ne düzeyde saygı gösterdiğini düşünüyorsunuz?						
☐ Çok az	☐ Az	☐ Orta	☐ Fazla	☐ Çok fazla		

Ek- 2: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri- II (YİYE- II)

Aşağıdaki maddeler romantik ilişkilerinizde hissettiğiniz duygularla ilgilidir. Bu araştırmada sizin ilişkinizde yalnızca şu anda değil, genel olarak neler olduğuyula ya da neler yaşadığınızla ilgilenmekteyiz. Maddelerde sözü geçen "birlikte olduğum kişi" ifadesi ile romantik ilişkide bulunduğunuz kişi kastedilmektedir. Eğer halihazırda bir romantik ilişki içerisinde değilseniz, aşağıdaki maddeleri bir ilişki içinde olduğunuzu varsayarak cevaplandırınız. Her bir maddenin ilişkilerinizdeki duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını karşılardaki 7 aralıklı ölçek üzerinde, ilgili rakam üzerine çarpı (X) koyarak gösteriniz.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7

Hiç
katılmıyorum

Kararsızım/
fikrim yok

Tamamen
katılıyorum

Önemli Not: Ölçek maddelerinin bazılarında “yakın olmak” veya “yakınlaşmak” ifadeleri geçmektedir. Bu ifadelerle kastedilen partnerinizle duygusal yakınlık kurmak, düşüncelerinizi veya başınızdaki geçenerleri partnerinize açmak, partnerinize sarılmak ve benzeri davranışlardır. İlgili maddeler bu tanıma göre cevaplandırılır.

1. Birlikte olduğum kişinin sevgisini kaybetmekten korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
2. Gerçekte ne hissettiğimi birlikte olduğum kişiye göstermemeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
3. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin artık benimle olmak istemeyeceği korkusuna kapılırım.	1	2	3	4	5	6	7
4. Özel duygu ve düşüncelerimi birlikte olduğum kişiyle paylaşmak konusunda kendimi rahat hissedirim.	1	2	3	4	5	6	7
5. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin beni gerçekten sevmediği kaygısına kapılırım.	1	2	3	4	5	6	7
6. Romantik ilişkide olduğum kişilere güvenip inanmak konusunda kendimi rahat bırakmakta zorlanırım.	1	2	3	4	5	6	7
7. Romantik ilişkide olduğum kişilerin beni, benim onları önemseyemediğim kadar önemsemeyeceklerinden endişe duyarım	1	2	3	4	5	6	7
8. Romantik ilişkide olduğum kişilere yakın olma konusunda çok rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
9. Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin bana duyduğu hislerin benim ona duyduğum hisler kadar güçlü olmasını isterim.	1	2	3	4	5	6	7
10. Romantik ilişkide olduğum kişilere açılma konusunda kendimi rahat hissetmem.	1	2	3	4	5	6	7
11. İlişkilerimi kafama çok takarım.	1	2	3	4	5	6	7
12. Romantik ilişkide olduğum kişilere fazla yakın olmamayı tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
13. Benden uzakta olduğunda, birlikte olduğum kişinin başka birine ilgi duyabileceği korkusuna kapılırım.	1	2	3	4	5	6	7

14. Romantik ilişkide olduğum kişi benimle çok yakın olmak istediğinde rahatsızlık duyarım.	1	2	3	4	5	6	7
15. Romantik ilişkide olduğum kişilere duygularımı gösterdiğimde, onların benim için aynı şeyleri hissetmeyeceğinden korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
16. Birlikte olduğum kişiyle kolayca yakınlaşabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
17. Birlikte olduğum kişinin beni terk edeceğinden pek endişe duymam.	1	2	3	4	5	6	7
18. Birlikte olduğum kişiyle yakınlaşmak bana zor gelmez.	1	2	3	4	5	6	7
19. Romantik ilişkide olduğum kişi kendimden şüphe etmeme neden olur.	1	2	3	4	5	6	7
20. Genellikle, birlikte olduğum kişiyle sorunlarımı ve kaygılarımı tartışırım.	1	2	3	4	5	6	7
21. Terk edilmekten pek korkmam.	1	2	3	4	5	6	7
22. Zor zamanlarımda, romantik ilişkide olduğum kişiden yardım istemek bana iyi gelir.	1	2	3	4	5	6	7
23. Birlikte olduğum kişinin, bana benim istediğim kadar yakınlaşmak istemediğini düşünürüm.	1	2	3	4	5	6	7
24. Birlikte olduğum kişiye hemen hemen her şeyi anlatırım.	1	2	3	4	5	6	7
25. Romantik ilişkide olduğum kişiler bazen bana olan duygularını sebepsiz yere değiştirirler.	1	2	3	4	5	6	7
26. Başımdan geçenleri birlikte olduğum kişiyle konuşurum.	1	2	3	4	5	6	7
27. Çok yakın olma arzumu bazen insanları korkutup uzaklaştırır.	1	2	3	4	5	6	7
28. Birlikte olduğum kişiler benimle çok yakınlaştığında gergin hissederim.	1	2	3	4	5	6	7
29. Romantik ilişkide olduğum bir kişi beni yakından tanıdıkça, "gerçek ben"den hoşlanmayacağından korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
30. Romantik ilişkide olduğum kişilere güvenip inanma konusunda rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
31. Birlikte olduğum kişiden ihtiyaç duyduğum şefkat ve desteği görememek beni öfkeliendirir.	1	2	3	4	5	6	7
32. Romantik ilişkide olduğum kişiye güvenip inanmak benim için kolaydır.	1	2	3	4	5	6	7
33. Başka insanlara denk olamamaktan endişe duyarım.	1	2	3	4	5	6	7
34. Birlikte olduğum kişiye şefkat göstermek benim için kolaydır.	1	2	3	4	5	6	7
35. Birlikte olduğum kişi beni sadece kızgın olduğumda önemser.	1	2	3	4	5	6	7
36. Birlikte olduğum kişi beni ve ihtiyaçlarımı gerçekten anlar.	1	2	3	4	5	6	7

Ek- 3: Evlilikte Suçu Affetme Ölçeği (ESAÖ)

Belirtilen ifadelerin her biri suça karşılık olarak kesinlikle yaşayabileceğiniz olası duygu, düşünce ve davranışları tanımlamaktadır. Lütfen, aşağıdaki derecelendirme ölçeğini kullanarak her ifadeye ne ölçüde katılıp katılmadığınızı belirtiniz.

		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz katılmıyorum	Biraz katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1	Davranışlarından dolayı eşimle konuşmakta daha az istekliyim.	1	2	3	4	5	6
2	Eşimi yakın zamanda affettim.	1	2	3	4	5	6
3	Davranışlarından dolayı eşime daha kolay kızabiliyorum.	1	2	3	4	5	6
4	Olanlar için eşimin kendini suçlu hissetmesini sağlıyorum.	1	2	3	4	5	6
5	Eşim bu şekilde davrandığından beri, ilişkimizi eski haline koymak için elimden geleni yaptım.	1	2	3	4	5	6
6	Eşim bana nasıl davrandıysa bende ona aynı şekilde davranmak isterdim.	1	2	3	4	5	6
7	Yaşananlar nedeniyle eşimi sevmekte zorlanıyorum.	1	2	3	4	5	6
8	Yaptıklarından dolayı hala eşime karşı biraz kin besliyorum.	1	2	3	4	5	6
9	Bütün yönleriyle, tamamen eşimi affettim.	1	2	3	4	5	6
10	Eşimi yakın zamanda affettim.	1	2	3	4	5	6

Ek- 4: Evlilikte Uyum Ölçeği (EUÖ)

1. Bu maddede yer alan ölçeği kullanarak, bütün yönleri ile evliliğinizdeki mutluluk düzeyini en iyi temsil ettiğine inandığınız noktayı daire içine alınız. Ortadaki 'mutlu' sözcüğü üzerindeki nokta, çoğu kişinin evlilikten duyduğu mutluluk derecesini temsil eder ve ölçek kademeli olarak sol ucunda evliliği çok mutsuz olan küçük bir azınlığı, sağ ucunda ise evliliği çok mutlu küçük bir azınlığı temsil etmektedir.

* * * * *

Çok mutsuz	Mutlu	Çok mutlu
---------------	-------	--------------

Aşağıdaki maddelerde verilen konulara ilişkin olarak, siz ve eşiniz arasındaki anlaşma ya da anlaşmazlık derecesini yaklaşık olarak belirtiniz. Lütfen her maddeyi değerlendiriniz.

	Her zaman anlaşırız	Hemen her zaman anlaşırız	Ara sıra anlaşamadığımız olur	Sıklıkla anlaşamayız	Hemen her zaman anlaşamayız	Her zaman anlaşamayız
2.Aile bütçesini idare etme	()	()	()	()	()	()
3.Boş zaman etkinlikleri	()	()	()	()	()	()
4. Duyguların ifadesi	()	()	()	()	()	()
5.Arkadaşlar	()	()	()	()	()	()
6.Cinsel ilişkiler	()	()	()	()	()	()
7.Toplumsal kurallara uyma (doğru, iyi veya uygun davranış)	()	()	()	()	()	()
8.Yaşam felsefesi	()	()	()	()	()	()
9.Eşin akrabalarıyla anlaşma	()	()	()	()	()	()

Lütfen evliliğinizi en iyi ifade ettiğine inandığınız bir cevabın altını çiziniz.

10. Ortaya çıkan uyumsuzluklar genellikle:
erkeğin susması ile
kadının susması ile
karşılıklı anlaşmaya varılarak
sonuçlanır.

11. Ev dışı etkinliklerinizin ne kadarını eşinizle birlikte yaparsınız?

hepsini
bazılarını
çok azını
hiçbirini

12. Boş zamanlarınızda genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih edersiniz?
dışarıda bir şeyler yapmayı
evde oturmayı

Eşiniz genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih eder?
dışarıda bir şeyler yapmayı
evde oturmayı

13. Hiç evlenmemiş olmayı istediğiniz olur mu?
sık sık
arada sırada
çok seyrek
hiçbir zaman

14. Hayatınızı yeniden yaşayabilseydiniz,
aynı kişiyle evlenirdiniz
farklı bir kişiyle evlenirdiniz
hiç evlenmezsiniz

15. Eşinize güvenir, sırlarınızı ona açar mısınız?
hemen hemen hiçbir zaman
nadiren
çoğu konularda
her konuda